

Argenta Spaarbank
IFRS jaarrekening 2016

Jaarrekening over het boekjaar 2016 (over de periode van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2016) van Argenta Spaarbank nv opgesteld in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS).

De IFRS-jaarrekening en tabellen zijn steeds opgesteld in euro. Als dat niet het geval is, wordt dit expliciet vermeld bij de betrokken tabellen.

Inhoud

Verslag van de commissaris	5
Geconsolideerde balans (voor winstbestemming)	7
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	8
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	9
Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen	10
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	11
Toelichtingen	13
1. Algemene informatie	13
2. Grondslagen voor financiële verslaggeving	17
2.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving	17
2.2. Grondslagen voor financiële verslaggeving - waarderingsregels	19
3. Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	32
4. Minderheidsbelangen	34
5. Risk management	34
5.1. Marktrisico	39
5.2. Liquiditeitsrisico	42
5.3. Kredietrisico	46
5.4. Operationeel risico	56
5.5. Andere risico's	57
6. Solvabiliteit en kapitaalbeheer	59
6.1. Kapitaalbeheer	59
6.2. Regelgeving en solvabiliteit	61
7. Bezoldiging van de bestuurders	62
7.1. Samenstelling van de raden van bestuur	62
7.2. Bedrag van de vergoedingen van de leiding	64
8. Vergoeding van de commissaris	65
9. Transacties met verbonden partijen	66
10. Operationele segmenten	69
Toelichtingen met betrekking tot de geconsolideerde balans	74
11. Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	74
12. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	74
13. Voor verkoop beschikbare financiële activa	76
14. Tot einde looptijd aangehouden activa	78
15. Leningen en vorderingen	79
15.1. Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	79
15.2. Leningen en vorderingen op andere klanten	79
15.3. Toelichting herclassificatie MBS portefeuille	80
16. Derivaten gebruikt ter afdekking	81
17. Materiële vaste activa	83
18. Goodwill en andere immateriële activa	84
19. Belastingvorderingen en verplichtingen	85
20. Andere activa	87
21. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	87
21.1. Deposito's van kredietinstellingen	87
21.2. Retail funding – deposito's	88

21.3. Retail funding – in schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons	88
21.4. In schuldbewijzen belichaamde schulden – obligaties	89
21.5. Achtergestelde verplichtingen	89
22. Voorzieningen	89
23. Andere verplichtingen	91
24. Reële waarde van financiële instrumenten	91
24.1. Niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten	91
24.2. Tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten	94
25. Derivaten	97
Toelichtingen bij de geconsolideerde winst- en verliesrekening	99
26. Nettorentebaten	99
27. Baten uit dividenden	99
28. Nettobaten uit provisies en vergoedingen	100
29. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	100
30. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	101
31. Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	101
32. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	102
33. Ander exploitatieresultaat	102
34. Administratiekosten	103
35. Bijzondere waardeverminderingen	104
36. Winstbelastingen	105
Andere toelichtingen	106
37. Effectiseringbeleid	106
38. Buitenbalansverplichtingen	106
39. Voorwaardelijke verplichtingen	107
40. Gebeurtenissen na balansdatum	107

Verslag van de commissaris

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Argenta Spaarbank NV over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2016

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening, en omvat tevens ons verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans (voor winstbestemming) op 31 december 2016, de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde totaal resultaat, het geconsolideerde overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar eindigend op die datum, alsmede een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening – Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van Argenta Spaarbank NV (“de vennootschap”) en haar dochterondernemingen (samen “de groep”), opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. De totale activa in de geconsolideerde balans bedragen 36.156.329 (000) EUR en de geconsolideerde winst (aandeel van de groep) van het boekjaar bedraagt 190.010 (000) EUR.

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne controle die ze noodzakelijk acht voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat, die het gevolg is van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (International Standards on Auditing - ISA) zoals deze in België werden aangenomen. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne controle van de groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne controle van de groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen, alsmede de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel. Wij hebben van de aangestelden en van de raad van bestuur van de groep de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening van Argenta Assuranties NV een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep per 31 december 2016, en van haar resultaten en kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en voor de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaring die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt overeen met de geconsolideerde jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Zaventem, 22 maart 2017

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren

BV o.v.v.e. cvba

Vertegenwoordigd door Dirk Vlamincx

Geconsolideerde balans (voor winstbestemming)

Activa	Toelichting	31/12/2015	31/12/2016
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij (centrale) banken	11	512.327.845	905.821.915
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	12	28.792.623	9.322.870
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening		0	0
Voor verkoop beschikbare financiële activa	13	8.004.524.288	7.679.040.215
Leningen en vorderingen	15	24.323.502.971	26.521.606.556
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen		15.350.000	0
Leningen en vorderingen op andere klanten		24.308.152.971	26.521.606.556
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	14	404.465.119	425.641.792
Derivaten gebruikt ter afdekking	16	6.078.917	49.455.484
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	16	304.086.209	310.184.988
Materiële vaste activa	17	37.032.746	13.927.138
Gebouwen, terreinen, uitrusting		35.508.011	12.477.129
Vastgoedbeleggingen		1.524.735	1.450.009
Goodwill en andere immateriële activa	18	50.011.324	56.790.960
Goodwill		0	0
Andere immateriële activa		50.011.324	56.790.960
Belastingvorderingen	19	4.917.452	5.982.552
Andere activa	20	186.306.131	160.845.281
Activa aangehouden voor verkoop	17	0	17.709.200
Totaal activa		33.862.045.625	36.156.328.951
Verplichtingen en eigen vermogen			
Deposito's van centrale banken	11	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	12	10.317.361	4.434
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening		0	0
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	21	31.405.282.167	33.487.620.824
Deposito's van kredietinstellingen		100.914.580	1.389.829
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen		29.529.673.674	31.615.282.958
In schuldbewijzen belichaamde schulden inclusief kasbons		1.372.724.660	1.210.484.036
Achtergestelde verplichtingen		401.969.253	660.464.000
Andere financiële verplichtingen		0	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	16	496.161.248	557.592.277
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	16	0	0
Voorzieningen	22	10.406.788	12.050.566
Belastingverplichtingen	19	74.941.227	70.017.402
Andere verplichtingen	23	192.120.100	187.783.070
Totaal verplichtingen		32.189.228.891	34.315.068.573
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	3	1.672.757.633	1.841.199.853
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	4	59.101	60.525
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang		1.672.816.735	1.841.260.378
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen		33.862.045.625	36.156.328.951
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	3	1.672.757.633	1.841.199.853
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	4	59.101	60.525
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang		1.672.816.735	1.841.260.378
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen		33.862.045.625	36.156.328.951

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Activa	Toelichting	31/12/2015	31/12/2016
Financiële en exploitatiebaten en -lasten		539.929.643	571.536.157
Netto rentebaten	26	558.504.345	578.802.091
Rentebaten		991.127.882	932.417.064
Rentelasten		-432.623.537	-353.614.973
Baten uit dividenden	27	1.125	427.846
Netto baten uit provisies en vergoedingen	28	-55.405.059	-58.942.512
Baten uit provisies en vergoedingen		94.055.716	93.499.253
Lasten in verband met provisies en vergoedingen		-149.460.775	-152.441.765
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	29	6.660.698	9.041.307
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	30	-6.289.693	-7.331.988
Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	31	6.381.081	4.084.284
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	32	154.985	482.279
Ander exploitatieresultaat	33	29.922.162	44.972.850
Baten uit exploitatie		37.961.732	51.450.500
Lasten uit exploitatie		-8.039.570	-6.477.650
Administratiekosten	34	-265.692.632	-286.809.060
Personeelsuitgaven		-49.861.708	-58.622.771
Algemene en administratieve uitgaven		-215.830.924	-228.186.289
Afschrijvingen		-24.000.370	-26.585.492
Materiële vaste activa	17	-5.307.724	-6.223.640
Vastgoedbeleggingen	17	-51.377	-37.030
Immateriële activa	18	-18.641.269	-20.324.821
Opname en terugname van voorzieningen	22	3.301.249	-1.643.778
Bijzondere waardeverminderingen	35	-392.969	-3.250.733
Voor verkoop beschikbare financiële activa		-1.935.920	1.779.330
Leningen en vorderingen		1.542.951	-5.030.062
Goodwill		0	0
Resultaat op activa aangehouden voor verkoop	17	0	-3.710.057
Resultaat voor belastingen		253.144.920	249.537.037
Winstbelastingen	36	-60.270.405	-59.516.622
Nettoresultaat		192.874.515	190.020.415
Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	3	192.866.907	190.010.420
Nettoresultaat minderheidsbelangen	4	7.608	9.995

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

Toelichting 'andere elementen van het totaalresultaat'	Toelichting	31/12/2015	31/12/2016
Nettoresultaat		192.874.514	190.020.415
Toewijsbaar aan de aandeelhouders		192.866.907	190.010.420
Minderheidsbelangen		7.608	9.995
Andere elementen van het totaalresultaat die later geherclassificeerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening			
Herwaardering tegen reële waarde		-43.888.995	-4.969.791
voor verkoop beschikbare financiële activa	13	-66.487.833	-8.001.616
uitgestelde belastingen		22.598.838	3.031.826
Kasstroomafdekking		-549.433	299.088
reële waarde afdekkinginstrument	26	-732.577	398.784
uitgestelde belastingen		183.144	-99.696
Totaal andere elementen van het totaalresultaat		-44.438.428	-4.670.703
Totaalresultaat		148.436.086	185.349.712
Toewijsbaar aan de aandeelhouders		148.428.479	185.339.717
Minderheidsbelangen		7.608	9.995

Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen

	Gestort kapitaal	Uitgifte-premie	Herwaarderings-reserve voor verkoop beschikbare financiële activa	Reserve verbonden aan de kasstroom-afdekking	Ingehouden winsten	Resultaten uit het lopende jaar	Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	Minderheids-belang	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen									
31 december 2014	579.077.650	0	137.852.251	-13.729.426	673.416.409	173.058.525	1.549.675.409	74.294	1.549.749.703
- Kapitaalsverhoging	37.174.500	0	0	0	0	0	37.174.500	0	37.174.500
- Winst(verlies)	0		0	0	0	192.866.907	192.866.907	7.608	192.874.515
- Gedeclareerde dividenden	0	0	0	0	-62.520.750	0	-62.520.750	0	-62.520.750
Wijziging AES herwaarderings-reserve									
- Wijziging reële waarde	0		-66.487.833	0	0	0	-66.487.833	0	-66.487.833
- Wijziging uitgestelde belastingen	0		22.598.838	0	0	0	22.598.838	0	22.598.838
- Kasstroomafdekking	0		0	-549.433	0	0	-549.433	0	-549.433
- Andere wijzigingen	0		0	0	0	0	0	-22.803	-22.803
- Overdracht naar ingehouden winsten	0		0	0	173.058.525	-173.058.525	0	0	0
Eigen vermogen									
31 december 2015	616.252.150	0	93.963.258	-14.278.863	783.954.182	192.866.907	1.672.757.633	59.101	1.672.816.735
- Kapitaalsverhoging	45.623.250	0	0	0	0	0	45.623.250	0	45.623.250
- Winst (verlies)	0		0	0	0	190.010.420	190.010.420	9.995	190.020.415
- Dividenden	0		0	0	-62.520.750	0	-62.520.750	0	-62.520.750
Wijziging AES herwaarderings-reserve									
- Wijziging reële waarde	0		-8.001.616	0	0	0	-8.001.616	-394	-8.002.010
- Wijziging uitgestelde belastingen	0		3.031.826	0	0	0	3.031.826	134	3.031.959
- Kasstroomafdekking	0		0	299.088	0	0	299.088	0	299.088
- Andere wijzigingen	0		0	0	0	0	0	-8.310	-8.310
- Overdracht naar ingehouden winsten	0		0	0	192.866.907	-192.866.907	0	0	0
Eigen vermogen									
31 december 2016	661.875.400	0	88.993.468	-13.979.775	914.300.338	190.010.420	1.841.199.851	60.527	1.841.260.377

De wijziging van de reële waarde opgenomen met betrekking tot de "herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa" omvat meerdere deelaspecten zoals de overboeking van een deel van deze reserve naar resultaat ten gevolge van verkopen, fair value hedge aanpassingen en een amortisatie van een historische AFS-reserve.

Bij de toelichtingen 3, 4 en 29 is er meer informatie terug te vinden over alle wijzigingen van de verschillende posten van het eigen vermogen.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	31/12/2015	31/12/2016
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van de periode	500.103.683	527.677.845
Bedrijfsactiviteiten		
Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	192.874.514	190.020.415
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	60.270.406	59.516.622
Minderheidsbelangen opgenomen in de winst- en verliesrekening van de groep	24.000.370	26.585.492
Afschrijvingen	-3.301.249	1.643.778
Netto voorzieningen (terugboekingen)	-154.985	-482.279
Nettowinst (verlies) op de verkoop van beleggingen	392.969	6.960.790
Waardeverminderingen	16.702.818	21.019.900
Andere aanpassingen	-7.357.140	16.702.818
Kasstroom uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en verplichtingen	290.784.844	305.264.719
Wijzigingen in bedrijfsactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)	-1.129.646.789	-2.218.483.647
Wijzigingen in leningen en vorderingen	302.033.545	322.293.612
Wijzigingen in voor verkoop beschikbare activa	-2.658.412	19.469.754
Wijzigingen in financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	435.352.061	-21.176.673
Wijzigingen tot einde looptijd aangehouden activa	-6.078.917	-43.376.567
Wijzigingen in activa - derivaten, gebruikt voor hedging	94.336.477	-6.098.779
Wijzigingen in cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities	-40.356.359	24.395.749
Wijzigingen in andere activa		
Wijzigingen in bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)		
Wijzigingen in deposito's van centrale banken	0	0
Wijzigingen in deposito's van kredietinstellingen	-311.987.709	-99.524.752
Wijzigingen in deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	1.067.687.068	2.085.609.284
Wijzigingen in schuldbewijzen belichaamde schulden	-237.478.616	-162.240.623
Wijzigingen in financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-1.047.408	-10.312.927
Wijzigingen in verplichtingen - derivaten, gebruikt voor hedging	-111.480.941	61.730.116
Wijzigingen in andere verplichtingen	-86.827.263	2.786.936
Wijzigingen in werkkapitaal, netto	-28.153.263	-44.928.517
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	290.784.843	305.264.719
Terug(betaalde) winstbelastingen	-50.062.734	-71.564.413
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	212.568.846	188.771.790
Investeringsactiviteiten		
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	-9.207.429	-6.077.389
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	1.221.396	1.809.410
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	-23.519.345	-27.102.402
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	0	0
Wijzigingen met betrekking tot dochterondernemingen	0	0
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-31.505.378	-31.370.381
Financieringsactiviteiten		
(Betaalde dividenden)	-62.520.750	-62.520.750
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen	-111.417.435	-239.455.253
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	-16.725.621	-20.854.585
Contante ontvangsten als gevolg van een kapitaalsverhoging	37.174.500	45.623.250
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	-153.489.306	220.742.662
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	527.677.845	905.821.916

Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten		
Contanten	34.791.854	34.203.673
Kastegoeden gevolmachtigde agenten	13.119.502	12.479.557
Zichtrekeningen bij centrale banken	7	0
Monetaire reservetegoeden	363.566.578	832.289.847
Zichtrekeningen bij andere financiële instellingen	100.849.904	26.848.839
Overige voorschotten	15.350.000	0
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	527.677.845	905.821.916
<i>Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten:</i>		
Ontvangen rentebaten	991.127.882	932.417.064
Ontvangen dividenden	1.125	427.846
Betaalde rentelasten	-432.623.537	-353.614.973
<i>Kasstroom uit de financieringsactiviteiten:</i>		
Betaalde rentelasten	-16.725.621	-20.854.585

Het geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt volgens de indirecte methode opgesteld.

Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten

De contanten, kastegoeden gevolmachtigde agenten en zichtrekeningen bij centrale banken zijn terug te vinden onder de balanspost 'geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken' (zie toelichting 11).

Het bedrag van 'leningen en vorderingen' is terug te vinden onder de balanspost 'leningen en vorderingen op kredietinstellingen' (zie toelichting 15.1). Het betreft hier termijnrekeningen bij andere financiële instellingen en de bijhorende pro rata interesten.

Kasstroom uit de bedrijfs- en financieringsactiviteiten

Bij toelichting 26 wordt meer informatie gegeven over de ontvangen en betaalde rente en bij toelichting 27 over de ontvangen dividenden.

Toelichtingen

1. Algemene informatie

Argenta Spaarbank nv, afgekort Aspa (hierna de **Vennootschap**) is opgericht in België naar Belgisch recht en heeft de rechtsvorm van een naamloze vennootschap die een openbaar beroep op het spaarwezen heeft gedaan. De Vennootschap werd opgericht voor een onbeperkte duur.

De statutaire hoofdzetel van de Vennootschap is gelegen te 2018 Antwerpen, Belgiëlei 49-53.

De Vennootschap heeft het statuut van een Belgische kredietinstelling. De kernactiviteiten van de Vennootschap bestaan uit het aantrekken van gelden, het aanbieden van woonkredieten aan particulieren en het verlenen van betaalmiddelen.

Daarnaast worden ook rechten van deelneming van Argenta-fondsen en rechten van deelneming van andere binnenlandse en buitenlandse instellingen voor collectieve belegging en gestructureerde obligaties ('*structured notes*') van derde partijen aangeboden.

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv (hierna **BVg**) is de beleidsholding van de Argenta Groep. Zijn operationele activiteiten omvatten Interne Audit, Compliance & Integriteit, Risk & Validatie, Juridische zaken, Organisatie & Talent, Operationeel risicobeheer & ECB Office en Procurement. Deze activiteiten zijn voor alle vennootschappen van de Argenta Groep centraal georganiseerd.

BVg heeft het statuut van een gemengde financiële holding, een moeder-onderneming die geen gereguleerde onderneming is en die aan het hoofd staat van een financieel conglomeraat conform art. 3, 39° van de Bankwet. BVg consolideert en staat in voor het gemeenschappelijke aansturen van zijn dochtervennootschappen Argenta Spaarbank, een Belgische kredietinstelling, en Argenta Assuranties, een Belgische verzekeringsonderneming. De Vennootschap en Argenta Assuranties hebben op hun beurt elk een dochtervennootschap.

De Vennootschap heeft als dochtermaatschappij Argenta Asset Management. Het gaat om een Luxemburgse vennootschap die instaat voor het beheer en de centrale administratie van de Argenta ICB's Argenta Fund en Argenta Fund of Funds.

Op 27 oktober 2015 werd Argenta Nederland nv, een Nederlands SPV voor de uitgifte van obligatieleningen, ontbonden. De Vennootschap heeft een bijkantoor in Nederland en samen vormen ze de Bankpool.

Argenta Assuranties houdt een participatie aan in Argenta-Life Nederland, een verzekeringsonderneming naar Nederlands recht. Samen vormen ze de Verzekeringspool.

Alle participaties binnen de Argenta Groep zijn (quasi) 100%-participaties zodat geen (andere dan zuiver formele) minderheidsbelangen moeten worden gerapporteerd.

De Bankpool concentreert zich voornamelijk op de volgende activiteiten: enerzijds het aantrekken van gelden in de retailmarkt onder de vorm van spaar- en termijnrekeningen, zichtrekeningen en obligaties en anderzijds het herplaatsen van deze gelden in hypothecaire leningen.

Hiernaast werd er ook verder gewerkt aan de uitbouw van de kredietverlening aan lokale overheden. Deze activiteit zal helpen om de lokale verankering te verstevigen, bestaande kennis en aanwezige infrastructuur te optimaliseren en het is een diversificatie van activa.

Een andere kernactiviteit anderzijds betreft het aanbieden van deelbewijzen van collectieve beleggingsinstellingen.

De Verzekeringsspool, de Bankpool en BVg worden hierna gezamenlijk de Argenta Groep genoemd.

De dochterondernemingen van de Vennootschap

Na de stopzetting van alle bankactiviteiten in Luxemburg werd Argentabank Luxembourg op 31 december 2014 omgevormd tot Argenta Asset Management (AAM), een beheersvennootschap die zich toelegt op het beheer van de collectieve beleggingsfondsen van de Argenta Groep.

Argenta Nederland, een emissievehikel naar Nederlands recht werd op 27 oktober 2015 ontbonden omdat er geen activiteit meer was. De vereffeningbalans werd nog mee opgenomen in de geconsolideerde balans van de Vennootschap van boekjaar 2015.

De bankactiviteiten van de Vennootschap in Nederland worden niet in een dochteronderneming, maar in een bijkantoor georganiseerd. Het is sinds april 2006 verantwoordelijk voor de productie van hypotheke in Nederland. Het biedt zijn hypotheke aan via onafhankelijke adviseurs.

Om de beheersbaarheid van de hypotheekportefeuille te verhogen en de ICT-infrastructuur minder complex te maken, werden de twee hypotheekportefeuilles, uitbesteed bij Stater en Quion, in oktober 2015 succesvol gecentraliseerd bij Quion.

Hoewel de huizenmarkt opnieuw in de lift zit, blijft de Nederlandse markt bijzondere aandacht vereisen als het gaat over een concurrentieel productaanbod: het signaal is immers dat de pensioenfondsen zich in de nabije toekomst blijven focussen op de Nederlandse hypotheekmarkt.

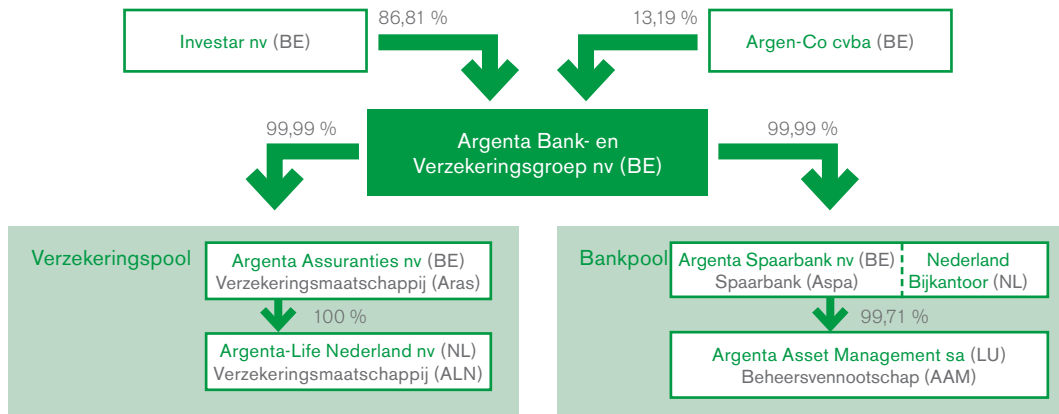
Halfweg 2012 schakelde het bijkantoor in Nederland over naar een direct internetkanaal ('Sparen Direct'). Daardoor kon men in Nederland Argenta-cliënt worden zonder enige tussenkomst van een intermediair. Sinds eind 2015 verstrekt Argenta Nederland alleen nog spaarproducten via dit online kanaal en kan men geen cliënt meer worden door tussenkomst van een adviseur. In 2016 werd een upgrade gerealiseerd van digitale bank NL (sparen).

In het verleden werden twee effectiseringstransacties uitgevoerd waarbij Nederlandse hypothecaire leningen met een Nationale Hypotheek Garantie (hierna NHG) werden verkocht aan een Special Purpose Vehicle genaamd Green Apple (hierna de SPV Green Apple). De transactie van 2008 kwam op 23 januari 2014 op eindvervaldag en de transactie van 2007 werd op 25 januari 2016 afgewikkeld.

Alhoewel er geen kapitaalband is met de Vennootschap, heeft het management geoordeeld dat de SPV Green Apple moet geconsolideerd worden, waardoor de overgedragen leningen op de balans van de Bankpool behouden blijven. Per einde 2015 werd de Green Apple 2007 transactie dan ook nog voor de laatste maal geconsolideerd op Bankpool-niveau.

De onderstaande voorstelling geeft een schematisch overzicht van de globale structuur van de Argenta Groep en de operationele Bankpool en Verzekeringspool.

In de geconsolideerde bankpool worden conform de IFRS-normen de onderstaande entiteiten opgenomen.

	%	31/12/2015	31/12/2016
Argenta Spaarbank nv		consoliderende entiteit	consoliderende entiteit
Argenta Asset Management (AAM)	99,71%	volledige consolidatie	volledige consolidatie
Argenta Nederland (ARNE) ¹	100%	volledige consolidatie	vereffend
Green Apple bv (SPV)	0%	volledige consolidatie	volledige consolidatie

Toelichting inzake het aantal personeelsleden

In het boekjaar 2016 bedroeg het gemiddeld aantal personeelsleden 731,5 bij de volledige Bankpool (688,20 in 2015). Er waren gemiddeld 715,8 bedienden (669,20 in 2015) en 15,7 directiepersoneel (19 in 2015).

De bovenstaande cijfers betreffende het gemiddeld aantal personeelsleden geven een enigszins vertekend beeld doordat er op groepsniveau een kostendeling bestaat.

De weergegeven aantallen personeelsleden omvatten diegenen die effectief op de loonlijst staan van de betrokken vennootschappen.

Een uitsplitsing van de personeelskosten van het boekjaar staat bij toelichting 34.

Ontwikkeling van de Vennootschap in 2016

In een context van lage rentetarieven, beperkte economische groei en een toenemende regelgevende druk kan de Vennootschap blijvend goede resultaten voorleggen.

Het geconsolideerde resultaat (exclusief minderheidsbelangen) van het boekjaar bedroeg immers 190.010.420 euro per 31 december 2016 ten opzichte van 192.866.907 per 31 december 2015.

Het balanstotaal steeg met 6,77% tot 36,1 miljard euro.

¹ De entiteit Arne werd ontbonden op 27 oktober 2015 maar de vereffeningbalans werd per einde 2015 nog opgenomen in de consolidatie.

De portefeuille beleggingen in voor verkoop beschikbare activa en de 'tot einde looptijd aangehouden activa' kende een beperkte terugval. De Vennootschap streeft in haar beleggingsportefeuille een voorzichtig beleggingsbeleid na en de laatste jaren richt zij zich hierbij ook op leningen aan lokale en regionale overheden.

De rubriek 'leningen en vorderingen op andere klanten' (waaronder de hypothecaire hypotheek staan) kende een verdere stijging met 4,83% door een gecontroleerde productie. Bovendien bleef de portefeuille (hypothecaire) kredieten van heel goede kwaliteit.

Per einde 2016 werd een transactie voorbereid waarbij de Vennootschap zijn kantoorgebouwen zal verkopen aan Investar om deze op een later tijdstip, na verbouwing, terug te huren. Deze gebouwen werden gerapporteerd onder de rubriek 'Voor verkoop aangehouden vaste activa en groepen activa die worden afgestoten'. Per 31/12/2016 stonden deze gebouwen met een boekwaarde van 17.709.200 euro in de boeken.

De deposito's van de klanten (gelden die op de zicht-, termijn- en spaarrekeningen staan) stegen in globlo met 3,75% of 1 miljard euro.

Bij de toename van de aangetrokken gelden blijft de portefeuille kasbons en termijnrekeningen beperkt dalen ten voordele van de spaarrekeningen. Deze overgang is het gevolg van de blijvend heel lage rentestanden waardoor de klanten hun geld niet voor lange termijn willen vastzetten.

In mei 2016 werd door de Vennootschap een uitgifte gedaan van een achtergestelde Tier 2 lening van nominaal 500 miljoen euro. Deze uitgifte werd geplaatst bij institutionele beleggers.

Deze uitgifte werd pro-actief gedaan om onder de nieuwe Europese B.R.R.D. (Bank Recovery and Resolution Directieve) wetgeving en in het bijzonder de MREL (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities) verplichtingen te voldoen en om de S&P rating (A-stabiel) verder te verstevigen.

De winst van de bank is na het goede resultaat van het vorige jaar stevig gebleven en is slechts beperkt gedaald ondanks belangrijke investeringen en verdere uitbouw van de Vennootschap.

Door de toevoeging van de volledige winst van het boekjaar aan de reserves blijft het eigen vermogen verder groeien. De Vennootschap voldoet hierbij dan ook ruimschoots aan alle reglementaire ratio's.

2. Grondslagen voor financiële verslaggeving

Door het Koninklijk Besluit van 5 december 2004 tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 23 september op de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen (hierna het **Koninklijk Besluit van 5 december 2004**) werd de verplichting ingevoerd voor kredietinstellingen om hun geconsolideerde jaarrekeningen op te stellen in overeenstemming met IFRS met ingang van 1 januari 2006.

Algemeen

In overeenstemming met de bepalingen van het Koninklijk Besluit is de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap opgesteld in overeenstemming met IFRS – met inbegrip van de *International Accounting Standards (IAS)* en Interpretaties – per 31 december 2016 zoals aanvaard door de Europese Unie.

Grondslagen voor financiële verslaggeving die verder niet specifiek vermeld worden in deze jaarrekening, stemmen overeen met IFRS zoals aanvaard door de Europese Unie.

Cruciale beoordelingen en belangrijke bronnen van schattingsonzekerheden

De opstelling van jaarrekeningen op basis van IFRS vereist een aantal schattingen. Verder werd het management van de Vennootschap gevraagd om zijn oordeel te geven tijdens het toepassingsproces van deze verslaggevingsgrondslagen. Werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen en beoordelingen.

Schattingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- schatting van de realiseerbare waarde bij bijzondere waardeverminderingen;
- bepaling van de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten;
- bepaling van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële activa;
- schatting van de bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen.

Beoordelingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- classificatie van financiële instrumenten;
- level hiërarchie toewijzing van financiële instrumenten;
- bestaan van actieve markten voor financiële instrumenten;
- bestaan van loss events en impairment triggers;
- bestaan van verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen uit het verleden (voorzieningen);
- bestaan van zeggenschap over vennootschappen.

Het management heeft onder meer geoordeeld dat de SPV Green Apple geconsolideerd moet worden en dat de overgedragen leningen dus op de balans van de Groep behouden blijven.

2.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving

De grondslagen voor financiële verslaggeving gebruikt bij de opstelling van deze geconsolideerde jaarrekening 2016, zijn consistent met de grondslagen die werden toegepast per 31 december 2015.

De volgende standaarden en interpretaties werden van toepassing tijdens het afgelopen boekjaar 2016:

- Verbeteringen aan IFRS (2010-2012) (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 februari 2015)
- Verbeteringen aan IFRS (2012-2014) (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016)
- Aanpassing van IFRS 10, IFRS 12 en IAS 28 *Beleggingsentiteiten: Toepassing van de consolidatievrijstelling* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016)
- Aanpassing van IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten – Verwerking van overnames van deelnemingen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016)

- Aanpassing van IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening – Initiatief rond informatieverstopping* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016)
- Aanpassing van IAS 16 en IAS 38 *Materiële en immateriële vaste activa – Verduidelijking van aanvaardbare afschrijvingsmethodes* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016)
- Aanpassing van IAS 16 en IAS 41 *Materiële vaste activa en biologische activa – Dragende planten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016)
- Aanpassing van IAS 19 *Personeelsbeloningen – Werknemersbijdragen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 februari 2015)
- Aanpassing van IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening – Equity methode* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016)

De toepassing van deze nieuwe bepalingen had geen belangrijke weerslag op het eindresultaat over het boekjaar 2016 en het eigen vermogen van de Vennootschap, noch op de voorstelling van de jaarrekening.

Standaarden en interpretaties gepubliceerd, maar nog niet van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2016:

- IFRS 9 *Financiële instrumenten en de daaropvolgende aanpassingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018)
- IFRS 14 *Uitgestelde rekeningen in verband met prijsregulering* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- IFRS 15 *Opbrengsten uit contracten met klanten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018)
- IFRS 16 *Lease-overeenkomsten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Verbeteringen aan IFRS (2014-2016) (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2017 of 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IFRS 2 *Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingstransacties* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IFRS 4 *Verzekeringscontracten - Toepassing van IFRS 9 Financiële instrumenten met IFRS 4* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IFRS 10 en IAS 28 *Verkoop of inbreng van activa tussen een investeerder en de geassocieerde deelneming of joint venture* (ingangdatum voor onbepaalde duur uitgesteld, waardoor de goedkeuring binnen de Europese Unie eveneens werd uitgesteld)
- Aanpassing van IAS 7 *Het kasstroomoverzicht – Initiatief rond informatieverstopping* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2017, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IAS 12 *Winstbelastingen – Opname van uitgestelde belastingvorderingen voor niet-gerealiseerde verliezen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2017, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassing van IAS 40 *Overdracht van vastgoedbeleggingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- IFRIC 22 *Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)

De Vennootschap zal alle hiervoor vermelde normen, wijzigingen van normen en interpretaties toepassen vanaf hun inwerkingtreding en verwacht geen significante impact.

IFRS 9 legt nieuwe verplichtingen op voor (a) de classificatie en waardering van financiële instrumenten, (b) de risico-inschatting en het aanleggen van waardeverminderingen en tenslotte (c) zijn er aanpassingen op het gebied van hedge accounting.

Om tot een juiste classificatie en waardering (Classification & Measurement) van financiële instrumenten te komen, worden er hierbij BM (business model) en SPPI (solely payments of principal and interest) testen uitgevoerd. Heel dit proces zal ook in de nodige beleidsdocumenten worden beschreven.

De belangrijkste wijziging van de IFRS 9 standaard heeft betrekking op het aanleggen van waardeverminderingen. Elke entiteit dient namelijk op basis van een drie "stage" benadering waardeverminderingen aan te leggen voor ECL (expected credit losses). De bepaling van de ECL hangt hierbij ondermeer af van de omvang van de aanzienlijke stijging "significant increase" van het kredietrisico sinds de eerste opname.

De groep past in hoofdzaak de portfolio hedge of interest rate risk toe. Deze kan nog steeds worden toegepast zodat er tot nader order geen impact is van dit aspect van de IFRS 9 standaard.

Op basis van de huidige simulaties lijkt de financiële impact beperkt te zijn en is het vooral het operationele proces dat veel werk vraagt.

In het vierde kwartaal van 2015 werd een analyse en assessment uitgevoerd ter voorbereiding van een IFRS 9 implementatieproject dat intussen gestart is begin 2016. Via een geïnstalleerde IFRS stuurgroep werd in de loop van 2016 alvast het implementatieproject mee opgevolgd met hierbij een afstemming met het directiecomité, het risicocomité en de raad van bestuur.

Daarnaast treedt IFRS 15 Revenue vanaf 2018 in voege. Deze norm bepaalt welke voorwaarden er moeten voldaan zijn alvorens er inkomsten in het resultaat mogen erkend worden. Daar de meeste inkomsten van Verzekeringsspool onder het toepassingsgebied van IFRS 4/IFRS 17 en IAS 39/IFRS 9 vallen en volgens deze normen dienen verwerkt te worden, heeft de invoering van IFRS 15 een eerder beperkte invloed op het resultaat.

Voor IFRS 16 Lease-overeenkomsten zal in 2017 ook een project opgestart worden om het geheel in te bedden bij de Argenta Groep. Mogelijke contracten die onder het toepassingsgebied van IFRS 16 kunnen vallen zijn bijvoorbeeld autolease contracten en contracten m.b.t. softwarelicenties.

2.2. Grondslagen voor financiële verslaggeving - waarderingsregels

Consolidatieprincipes

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de jaarrekeningen van de Vennootschap en zijn dochtervennootschappen (hierna de **Dochtervennootschappen**) begrepen. Dochtervennootschappen zijn die vennootschappen waarin de Vennootschap, direct of indirect, het financiële en operationele beleid kan sturen met de bedoeling om voordelen uit deze activiteiten te verwerven (hierna omschreven als **Zeggenschap**).

Dochtervennootschappen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de effectieve zeggenschap aan de Vennootschap wordt overgedragen en worden van consolidatie uitgesloten vanaf de datum waarop een einde komt aan die Zeggenschap.

De Dochtervennootschappen worden geconsolideerd via de methode van integrale consolidatie.

Deze methode houdt in dat de aandelen van de Dochtervennootschap, in het bezit van de Vennootschap, in de balans van de Vennootschap worden vervangen door de activa en de passiva van deze Dochtervennootschap.

Intercompanytransacties, saldi en resultaten uit transacties tussen vennootschappen van de Argenta Groep worden geëlimineerd.

Minderheidsbelangen in de nettoactiva en resultaten van de geconsolideerde Dochtervennootschappen worden in de balans en de winst- en verliesrekening afzonderlijk weergegeven.

Deze minderheidsbelangen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de nettoactiva op de datum van verwerving. Na de datum van verwerving omvatten zij het op de datum van verwerving berekende bedrag en het minderheidsaandeel in de eigenvermogensmutaties sinds de datum van verwerving.

Vooraleer over te gaan tot de consolidatie van de individuele jaarrekeningen, werden de regels betreffende de waardering van de activa- en passivabestanddelen geharmoniseerd in functie van de waarderingsregels die gelden voor de Vennootschap.

Vermits alle vennootschappen die in de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap zijn opgenomen het boekjaar afsluiten op 31 december van ieder kalenderjaar, wordt 31 december van ieder kalenderjaar ook als afsluitingsdatum voor de consolidatie genomen.

Operationele segmenten

Operationele segmenten worden geïdentificeerd op basis van bestaande rapporteringen. Deze segmentering sluit hierbij aan op de interne rapportering en de in het verleden gehanteerde segmentering.

Vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening is uitgedrukt in euro, de functionele munt van alle entiteiten van de Argenta Groep. Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de wisselkoers op de datum van de transactie.

Op balansdatum worden de uitstaande saldi weergegeven in vreemde valuta, omgerekend tegen de slotkoers voor monetaire posten.

De niet-monetaire posten, die tegen historische kostprijs worden weergegeven, worden omgerekend op basis van de historische wisselkoers op transactiedatum.

Niet-monetaire posten, die tegen reële waarde worden weergegeven, worden omgerekend op basis van de wisselkoers op de datum waarop de reële waarde werd bepaald.

Transactiedatum en afwikkelingsdatum

Een financieel actief of financieel passief wordt in de balans opgenomen op het moment dat een contract voor het instrument afgesloten wordt.

Aan- en verkopen van alle financiële activa die volgens standaard marktconventies worden afgewikkeld (contantverrichtingen), worden bij de Vennootschap in de balans verwerkt op de afwikkelingsdatum.

Saldering

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt in de balans opgenomen wanneer (a) er een in rechte afdwingbaar recht is om de opgenomen bedragen te salderen en (b) er het voornemen is om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Activa worden opgenomen na aftrek van (in voorkomende gevallen) bijzondere waardeverminderingen.

Financiële activa en verplichtingen

Alle financiële activa en verplichtingen – inclusief afgeleide financiële instrumenten – worden opgenomen volgens de in IFRS voorziene classificaties. Elke classificatie heeft hierbij een eigen specifieke waardering.

Voor financiële activa is de volgende classificatie aanwezig: (a) leningen en vorderingen, (b) tot einde looptijd aangehouden activa, (c) financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en (d) financiële activa beschikbaar voor verkoop.

- (a) Leningen en vorderingen: alle niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalbare betalingen die niet genoteerd zijn in een actieve markt.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en daarna gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Indien nodig worden bijzondere waardeverminderingen aangelegd

- (b) Tot einde looptijd aangehouden activa: alle niet-afgeleide financiële activa met een vaste eindvervaldag en vaste of bepaalbare betalingen waarvan de Vennootschap zich stellig voorneemt en in staat is deze aan te houden tot het einde van de looptijd.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en daarna tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Indien nodig worden bijzondere waardeverminderingen aangelegd.

- (c) Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening omvatten:

- financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden, inclusief derivaten die niet als effectieve afdekkingsinstrumenten werden aangeduid;
- financiële activa die vanaf verwerving of eerste toepassing van IFRS werden aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (exclusief transactiekosten) en daarna tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Alle derivaten met een positieve reële waarde worden bij de Vennootschap beschouwd als activa gehouden voor handelsdoeleinden, tenzij ze aangeduid werden als effectieve afdekkinginstrumenten

- (d) Financiële activa beschikbaar voor verkoop: alle niet-afgeleide financiële activa die niet worden geclassificeerd als (a) leningen en vorderingen, (b) tot einde looptijd aangehouden activa of (c) financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Deze activa worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa of tot het moment dat zich een bijzondere waardevermindering voordoet. In dat geval worden de cumulatieve herwaarderingsresultaten overgeboekt van het eigen vermogen naar het resultaat van het boekjaar.

Voor de beleggingen in andere dan eigenvermogensinstrumenten wordt het verschil tussen de verwervingsprijs (inclusief transactiekosten) en de terugbetalingwaarde op basis van de effectieve rentemethode pro rata temporis over de resterende looptijd van de effecten in resultaat genomen als bestanddeel van de renteopbrengst van deze effecten.

De schommelingen van de reële waarde van deze effecten, die op een aparte lijn van het eigen vermogen worden opgenomen, worden gerealiseerd door de wijziging te berekenen tussen (a) hun verwervingsprijs (inclusief transactiekosten), vermeerderd of verminderd met het gedeelte van het bovenvermelde verschil dat in resultaat wordt genomen en (b) de reële waarde.

Voor financiële verplichtingen is de volgende classificatie aanwezig, namelijk (a) financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en (b) overige financiële verplichtingen.

Deze IFRS-indeling bepaalt de waardering en de opname van de resultaten als volgt:

(a) Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening omvatten:

- financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, inclusief derivaten die niet als effectieve afdekkingsinstrumenten werden aangeduid;
- financiële verplichtingen die vanaf verwerving of eerste toepassing van IFRS werden beschouwd als aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (exclusief transactiekosten) en daarna gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Alle derivaten met een negatieve reële waarde worden bij de Vennootschap beschouwd als verplichtingen gehouden voor handelsdoeleinden, tenzij ze aangeduid werden als effectieve afdekkingsinstrumenten.

(b) Overige financiële verplichtingen: dit zijn alle andere niet-afgeleide financiële verplichtingen die niet onder de vorige categorie vallen.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en daarna gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Baten en lasten voortvloeiend uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en van vastrentende effecten geclassificeerd in 'voor verkoop beschikbare financiële activa' worden verantwoord in de resultatenrekening op basis van de effectieve rentemethode.

De effectieve rentevoet is de rentevoet die de geschatte toekomstige kasstromen (met inbegrip van betaalde en ontvangen provisies en vergoedingen die integraal deel uitmaken van de effectieve rentevoet, en ook transactiekosten en alle overige premies en kortingen) tijdens de verwachte looptijd van het schuldinstrument of, indien meer geschikt, over een kortere looptijd, nauwkeurig verdisconteert om tot de netto boekwaarde van het actief of de verplichting op de balans te komen.

De methode gebruikt om dienstgerelateerde commissiebatens en -lasten te verantwoorden, hangt af van de aard van de dienst. Commissies die behandeld worden als een bijkomend onderdeel van de rente worden opgenomen in de effectieve rentevoet en verantwoord onder de netto rentebaten. Betaalde en ontvangen commissies waarvan de onderliggende transactie wordt voltooid, worden verantwoord bij de commissiebatens en -lasten.

Geldmiddelen en kasequivalenten

De 'geldmiddelen en kasequivalenten', zoals gebruikt bij het kasstroomoverzicht, omvatten liquide middelen, vrij beschikbare tegoeden bij centrale banken en andere niet-afgeleide financiële activa met een looptijd korter dan of gelijk aan drie maanden vanaf de datum van verwerving.

Materiële activa

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa worden opgenomen tegen kostprijs (zijnde de aanschaffingswaarde inclusief direct toewijsbare kosten van aanschaffing), verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingspercentages zijn bepaald op basis van de verwachte economische levensduur en worden toegepast zodra de activa gebruiksklaar zijn.

Bij verkoop van materiële vaste activa worden gerealiseerde winsten of verliezen onmiddellijk in het resultaat van het boekjaar opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is vastgoed dat wordt aangehouden om huuropbrengsten of een waardeverhoging of beide te realiseren. De waarderingsregels van materiële vaste activa worden ook toegepast voor de vastgoedbeleggingen (toepassing kostprijsmodel).

Specifieke waarderingsregels

Terreinen en gebouwen

De aankoopprijs en aankoopkosten van gronden worden niet afgeschreven, noch bij een onbebouwd, noch bij een bebouwd perceel.

Bij de aankoop van een bebouwd onroerend goed wordt de waarde van de grond en van het gebouw bepaald en worden de transactiekosten proportioneel verdeeld over de grond en het gebouw.

De gebouwwaarde wordt afgeschreven over de geschatte gebruiksduur van de gebouwen, d.w.z. *naar rato* van 3% per jaar op *pro rata* basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verbouwingskosten worden aan 10% per jaar afgeschreven op *pro rata* basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van de inrichting van gehuurde gebouwen worden afgeschreven over de duur van het huurcontract.

IT-materiaal

De aankoopprijs en aankoopkosten van hardware worden aan 33,33% per jaar afgeschreven op *pro rata* basis.

Ander materiaal (met inbegrip van rollend materieel)

De aankoopprijs en aankoopkosten van meubilair en materieel worden aan 10% per jaar afgeschreven op *pro rata* basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van rollend materieel worden aan 25% per jaar afgeschreven op *pro rata* basis.

Goodwill en immateriële activa

Goodwill

Goodwill wordt beschouwd als het deel van de aanschaffingskosten in een bedrijfscombinatie, bovenop de reële waarde van de aangekochte identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, zoals bepaald op de datum van de aankoop.

Het wordt opgenomen als een immaterieel vast actief en gewaardeerd tegen kostprijs min eventuele bijzondere waardeverminderingen. Goodwill wordt niet afgeschreven, maar wordt minstens jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen.

Immateriële activa

Een immaterieel actief is een identificeerbaar niet-monetair actief zonder fysieke vorm. Het wordt opgenomen tegen kostprijs als het toekomstige economische voordelen zal opleveren en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald.

Verworven software wordt – als de voorwaarden tot activering zijn vervuld aan aanschaffingswaarde – opgenomen onder de immateriële activa. De aankoopprijs en aankoopkosten worden, vanaf het moment dat de software beschikbaar is voor gebruik, lineair afgeschreven.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verworven software worden aan 20% per jaar afgeschreven op pro rata basis.

Andere immateriële activa worden aan 10% per jaar afgeschreven.

Bijzondere waardeverminderingen

De Vennootschap onderzoekt al zijn activa op elke balansdatum op indicatoren die aanleiding kunnen geven tot een bijzondere waardevermindering.

De boekwaarde van activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt verlaagd tot hun geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de wijziging van de lopende verslagperiode wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Als in een volgende periode het bedrag van de bijzondere waardeverminderingen op activa andere dan goodwill of voor verkoop beschikbare eigenvermogensinstrumenten als gevolg van een gebeurtenis die zich voordoet na de waardevermindering daalt, wordt het bedrag tegengeboekt via de winst- en verliesrekening.

Financiële activa

Voor een actief (of voor een groep van financiële activa) zal een op individuele basis bepaalde bijzondere waardevermindering worden aangelegd wanneer er (1) objectieve aanwijzingen zijn als gevolg van een of meer gebeurtenissen die zich hebben afgespeeld na de eerste opname van het actief en (2) deze tot verlies leidende gebeurtenis(sen) een effect heeft (hebben) op de geschatte toekomstige kasstromen uit het financiële actief dat betrouwbaar kan worden geschat.

Afhankelijk van het soort financieel actief kan de realiseerbare waarde als volgt worden geschat:

- de reële waarde door middel van een waarneembare marktprijs;
- de contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financieel actief, of;
- op basis van de reële waarde van verkregen zekerheden.

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten

Een aanzienlijke of langdurige daling van de reële waarde van een belegging in een eigen-vermogensinstrument beneden de kostprijs vormt een objectieve aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering.

Deze situatie zal elke keer individueel worden beoordeeld, maar als er geen bijkomende beoordelingselementen aanwezig zijn, beschouwt de Vennootschap een onafgebroken duur van 24 maanden als langdurig en een daling van minstens 30% als aanzienlijk.

Als aan een van de criteria is voldaan, zal er overgegaan worden tot een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de betrokken positie om te oordelen of er een duurzame waardevermindering aanwezig is.

In de winst- en verliesrekening opgenomen bijzondere waardeverminderingverliezen op een belegging in een eigenvermogensinstrument dat wordt geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop, kunnen niet via de winst- en verliesrekening worden teruggenomen.

Beleggingen in andere dan eigenvermogensinstrumenten

Er worden bijzondere waardeverminderingen toegepast in geval van duurzame minderwaarde of waardeverlies die te wijten zijn aan financiële moeilijkheden van de debiteur.

De activa krijgen hierbij de status 'default' als de achterstand (in rente en/of kapitaal) 90 dagen bedraagt of de terugbetaling onwaarschijnlijk is.

Objectieve indicatoren die de Vennootschap gebruikt om het aanleggen van een voorziening af te wegen, omvatten onder meer significante financiële moeilijkheden van de emittent/debiteur; achterstallige betalingen, de waarschijnlijkheid dat de emittent/debiteur een faillissement of financiële herstructurering boven het hoofd hangt, heronderhandeling van de voorwaarden van het actief door financiële moeilijkheden van de emittent/debiteur inclusief eventuele toegevingen, het verdwijnen van een actieve markt voor een financieel actief als gevolg van financiële moeilijkheden, wijziging van de kredietrating en waarneembare data die de toekomstige cashflows van een financieel actief negatief zullen beïnvloeden.

Bij evolutie naar de status default zal geval per geval beoordeeld worden of een waardevermindering moet worden aangelegd. Een waardevermindering zal overwogen worden als uit de objectieve gegevens blijkt dat een of meer gebeurtenissen waarschijnlijk de toekomstige cashflows van een financieel actief negatief zullen beïnvloeden.

Hierbij houdt men naast bovenstaande indicatoren onder andere ook rekening met andere marktinformatie over de liquiditeit en solvabiliteit van de emittent/debiteur en trends voor gelijkaardige financiële activa; en lokale economische trends en voorwaarden.

- Voor verkoop beschikbare financiële activa

Als een daling van de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar financieel actief direct in het eigen vermogen is opgenomen en er objectieve aanwijzingen zijn dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, wordt het cumulatieve verlies dat direct in het eigen vermogen was opgenomen, overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening, ondanks het feit dat het financieel actief niet van de balans is verwijderd.

Het bedrag van het cumulatieve verlies dat van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening wordt overgeboekt, is gelijk aan het verschil tussen de verwervingsprijs (na aftrek van eventuele aflossingen op de hoofdsom en amortisatie) en de actuele reële waarde, verminderd met eventuele eerder in de winst- en verliesrekening opgenomen waardeverminderingverliezen op dat actief.

Als de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar schuldbewijs in een volgende periode stijgt en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingverlies in de winst- en verliesrekening, moet het bijzondere waardeverminderingverlies worden teruggenomen, waarbij het bedrag van de terugname in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen.

- Leningen en vorderingen – individuele waardeverminderingen

Specifieke waarderingsregels voor hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling

De status default wordt toegekend wanneer ofwel de betaalachterstand groter is dan de som van drie mensualiteiten of, bij een andere terugbetalingsfrequentie, vanaf wanneer er betalingsachterstand is van meer dan 3 maanden, zowel in kapitaal als in interest. Dit geldt ook voor een nog openstaande vordering op eindvervaldag groter dan 25 euro ofwel als op basis van indicatoren blijkt dat de vordering mogelijk geheel of gedeeltelijk oninbaar is (*unlikely to pay*)

De lijst van de hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling met status default wordt maandelijks opgemaakt.

Voor alle hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling met status default wordt de noodzakelijke informatie voor waardering verzameld. Het nog openstaande gedeelte wordt verminderd met de gedwongen verkoopwaarde van het hypotheekpand bij hypotheekleningen en / of de gedwongen verkoopwaarde van roerende goederen, onder andere in pand gegeven effecten, rekeningen, levensverzekeringen (tak 23) en fondsen

Voor de in Nederland verstrekte hypotheekleningen wordt bij de berekening van de waardering het volgende in rekening gebracht: de gedwongen verkoopwaarde van het hypotheekpand; de afkoopwaarde van de levensverzekering; de waarde van de beleggersrekening; de totale waarde per einde maand van het bouwdepot; de totale waarde per einde maand van het spaardepot.

Als een in Nederland verstrekte hypotheeklening is afgesloten met een NHG, houdt men bij de berekening van de waardering van deze lening rekening met de annuïtaire daling van de NHG. Als de waardering zoals hierboven beschreven leidt tot een resterende schuld, zal een bijzondere waardevermindering worden geboekt ten bedrage van de resterende schuld.

Als de in Nederland verstrekte hypotheeklening NHG geniet, zal de waardevermindering maximum het bedrag van de annuïtaire daling van de garantiebedragen.

Alle hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen en leningen op afbetaling met status default worden elke maand volledig automatisch gewaardeerd. Dit kan aanleiding geven tot een waardecorrectie in min of in meer.

Alle ten laste gelegde interesten, boetes en kosten worden in het resultaat opgenomen, aangezien de individuele waardecorrectie hier rekening mee houdt.

Als vastgesteld wordt dat de hypotheeklening, het investeringskrediet of de verkoop of lening op afbetaling oninbaar is, wordt de bijzondere waardevermindering besteed.

Een lening is oninbaar als aan de volgende voorwaarden is voldaan: (a) alle mogelijke procedures werden gevoerd en/of de procedurekosten die moeten gemaakt worden, wegen niet op tegen de eventuele baten die kunnen gerecupereerd worden, alle waarborgen werden uitgewonnen en/of de procedurekosten tot uitwinning van de waarborg zijn in disproportie tot de mogelijke baten; (b) op basis van de beschikbare gegevens zijn er geen verhaalmogelijkheden meer ten opzichte van de kredietnemers en wordt geen grotere recuperatie meer verwacht in de toekomst; (c) na uitwinning van de waarborgen, garanderen de inkomende betalingen (zowel betalingsregelingen en/of stortingen uit loonoverdracht of andere beslagen) geen volledige terugbetaling van de schuldvordering op korte termijn (< 1 jaar).

De bovenstaande regels moeten niet cumulatief voldaan zijn, maar kunnen elk op zich een motivatie zijn om de lening als oninbaar te beschouwen.

Specifieke waarderingsregels voor niet-hypothecaire kredietopeningen en debetstanden op giro, gouden, internet en makelaarsrekeningen.

Niet-hypothecaire kredietopeningen en debetstanden op rekeningen in default zijn ofwel vorderingen waar er een ononderbroken overschrijding is gedurende drie maanden ofwel vorderingen waarvan op basis van indicatoren blijkt dat de vordering mogelijk geheel of gedeeltelijk oninbaar is (*unlikely to pay*).

De indicatoren die aanleiding kunnen geven tot een status default zijn dezelfde als bij de hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen op afbetaling en leningen op afbetaling.

De bepalingen met betrekking tot de waardering, het aanleggen van bijzondere waardeverminderingen, de periodiciteit, opname in winst- en verliesrekening van interesten, boeten en kosten, en de besteding zijn dezelfde als bij de hypotheekleningen, investeringskredieten, verkopen op afbetaling en leningen op afbetaling.

- Leningen en vorderingen – collectieve waardeverminderingen

Naast de individuele bijzondere waardeverminderingen worden er ook collectieve op portefeuillebasis gebaseerde waardeverminderingen in de vorm van een IBNR-voorziening (*incurred but not reported*) aangelegd.

Een 'bestaande maar niet gerapporteerde' waardevermindering op leningen wordt verantwoord voor de hypothecaire vorderingen zonder default status en waarvoor geen bijzondere waardeverminderingen zijn aangelegd op individuele basis (*performing loans*).

Deze collectieve beoordeling van bijzondere waardeverminderingen bevat de toepassing van een *loss confirmation period*.

Deze *loss confirmation period* staat voor een tijdsinterval (in maanden uitgedrukt) tussen het moment dat de gebeurtenis die de oorzaak is van de bijzondere waardevermindering zich voorgedaan heeft (i.e. een *loss event*) en het moment dat deze geïdentificeerd wordt in de kredietrisicosystemen van de entiteit.

De toepassing van de *loss confirmation period* zorgt er zo voor dat bijzondere waardeverminderingen die zich al wel hebben voorgedaan maar nog niet als dusdanig zijn geïdentificeerd, ook worden meegenomen in de aangelegde waardeverminderingen.

De *loss confirmation period* wordt permanent geëvalueerd en kan gewijzigd worden in functie van marktevoluties (onder meer huizenprijzen, transacties, fiscaliteit), portfoliokarakteristieken en macro-economische indicatoren (onder meer werkloosheid, BNP-groei, schuldgraad, echtscheidingen).

De IBNR wordt berekend en aangelegd voor alle *retail*kredietportefeuilles op basis van aangepaste IRB-modellen die gebruikt worden voor het bepalen van de minimale prudentiële kapitaalvereisten. Deze aanpassingen betreffen essentieel de introductie van de vermelde *loss confirmation period* en een conjuncturele aanpassing die rekening houdt met de actuele verliezen op de portefeuille in plaats van de gemiddelde historische verliezen. De *loss confirmation period* bedraagt hierbij minimaal 3 maanden voor de verschillende risicoklassen.

Naast de IBNR-voorziening wordt er ten slotte ook een waardevermindering voor collectief beoordeelde financiële activa aangelegd. Deze op portefeuillebasis aangelegde waardevermindering wordt alleen aangelegd voor een MBS-portefeuille die onder de leningen en vorderingen geïdentificeerd zijn.

Overige activa

Voor niet-financiële activa wordt de realiseerbare waarde bepaald als de hoogste van enerzijds de reële waarde verminderd met verkoopkosten en anderzijds de bedrijfswaarde.

De reële waarde verminderd met verkoopkosten is het bedrag dat kan worden verkregen door de verkoop van een actief in een marktconforme (*at arm's length*) transactie tussen bewuste, bereidwillige partijen, na aftrek van verkoopkosten.

De bedrijfswaarde is de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen waarvan verwacht wordt dat ze zal voortvloeien uit het voortgezette gebruik van een actief en uit zijn vervreemding aan het einde van zijn gebruiksduur.

Jaarlijkse impairment test goodwill

Goodwill wordt minstens jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen. Die worden aangelegd als de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid waartoe de goodwill behoort, hoger is dan zijn realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen op goodwill kunnen niet worden teruggenomen.

Derivaten

Derivaten zijn financiële instrumenten zoals swaps, termijncontracten en opties. Een dergelijk financieel instrument heeft een waarde die wijzigt als gevolg van veranderingen in onderliggende variabelen, vergt weinig of geen nettoaanvangsinvestering en wordt op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld. Zij worden geclassificeerd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden, tenzij ze aangeduid werden als effectieve afdekkingsderivaten.

De Vennootschap maakt gebruik van afdekkingstransacties (effectieve afdekkingsderivaten) als aan alle daartoe vereiste voorwaarden is voldaan (volgens de vereisten van afdekkingstransacties van IAS 39 zoals goedgekeurd door de EU).

Die voorwaarden zijn: de aanwezigheid van formele documentatie van de afdekkingsrelatie aan het begin van de afdekking; de verwachting dat de afdekking effectief zal zijn; de mogelijkheid om de afdekkingseffectiviteit op betrouwbare manier te meten; en de continue meting tijdens de gerapporteerde periode waarin de afdekking als effectief kan worden bestempeld.

- Bij **reële waardeafdekkingen** worden de derivaten ter afdekking van het risico gewaardeerd tegen reële waarde en worden de afgedekte posities aangepast voor de wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte waarbij al deze schommelingen van de reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. De geprojecteerde rente van renteswaps wordt opgenomen in de renteopbrengsten of rentekosten van de afgedekte posities. De administratieve verwerking als afdekkingstransactie wordt gestopt als niet meer voldaan is aan de voorwaarden voor afdekkingstransacties of als het afdekkingsinstrument vervalt of wordt verkocht.

In dat geval wordt het herwaarderingsresultaat van de afgedekte positie (in het geval van vastrentende financiële instrumenten) in het resultaat van het boekjaar opgenomen tot eindvervaldag op basis van de effectieve rentevoet of bij realisatie van de afgedekte positie.

- Reële waardeafdekkingstransacties **ter afdekking van het renterisico** van een portefeuille past de Vennootschap toe om het renterisico van een portefeuille leningen af te dekken met renteswaps. De renteswaps worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de schommelingen van de reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. De wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte bedrag worden als een aparte post bij de activa opgenomen in de balans.

De Vennootschap past de carve-outversie van IAS 39 toe, zodat er geen ineffectiviteit ontstaat als gevolg van vervroegde terugbetalingen die afwijken van de verwachtingen, zolang er sprake is van een onderhedging. In geval van een niet-effectieve afdekking zal de cumulatieve reële waardeschommeling van het afgedekte

bedrag worden geamortiseerd in de winst- en verliesrekening, en wel over de resterende levensduur van de afgedekte activa, of onmiddellijk worden weggeboekt uit de balans als de ineffectiviteit is ontstaan als gevolg van het feit dat de betreffende leningen niet langer worden erkend.

- Bij **kasstroomafdekkingen** worden de derivaten ter afdekking van de risico's gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de schommelingen van de reële waarde toe te wijzen aan het effectieve deel van de afdekking worden opgenomen in een aparte post van het eigen vermogen. De geprojecteerde rente van renteswaps wordt opgenomen in de rente-opbrengsten of rentekosten van de afgedekte posities. Het niet-effectieve deel van de afdekking wordt opgenomen in het resultaat van het boekjaar. De afdekkingstransactie wordt gestopt als niet meer voldaan is aan de voorwaarden voor afdekkingstransacties. In dat geval worden de derivaten beschouwd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden en als zodanig gewaardeerd.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden worden op de balans opgenomen tegen reële waarde op de transactiedatum. Nadien worden ze gewaardeerd tegen reële waarde waarbij de schommelingen van de reële waarde in het resultaat van het boekjaar worden opgenomen.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden met een positieve reële waarde komen op de actiefzijde van de balans, die met een negatieve reële waarde op de verplichtingszijde.

In contracten besloten derivaten

Financiële activa of verplichtingen of andere contracten kunnen in een contract besloten (*embedded*) derivaten bevatten. Dergelijke contracten worden 'hybride instrumenten' genoemd.

Als het basiscontract (1) niet wordt opgenomen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en (2) de kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat niet nauw aansluiten bij die van het basiscontract, moet het in een contract besloten derivaat worden afgezonderd van het basiscontract en gewaardeerd tegen reële waarde als een op zichzelf staand derivaat.

Reële waardeveranderingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen. Het basiscontract wordt opgenomen en gewaardeerd door toepassing van de regels van de betreffende categorie van het instrument.

Als (1) het basiscontract wordt opgenomen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening of als (2) de kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat nauw aansluiten bij die van het basiscontract, wordt het in een contract besloten derivaat niet afgezonderd en wordt het hybride instrument gewaardeerd als één enkel instrument.

Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde of *fair value* is de prijs die ontvangen/betaald zou worden bij het verkopen van een actief of het transfereren van een verplichting in een ordelijke transactie tussen marktparticipanten op de rapporteringsdatum.

De Vennootschap gebruikt de volgende volgorde voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten: eerst genoteerde prijzen in een actieve markt, daarna het gebruik van waarderingstechnieken.

De reële waarde van een financieel instrument wordt bepaald op basis van gepubliceerde prijsnoteringen in een actieve markt. Als er geen actieve markt is voor het financiële instrument, wordt de reële waarde bepaald met behulp van waarderingstechnieken.

Deze waarderingstechnieken maken zoveel mogelijk gebruik van marktinformatie, maar worden beïnvloed door de gehanteerde veronderstellingen, zoals risicomarges en inschattingen van toekomstige kasstromen.

De reële waarde van in het bijzonder de leningen en vorderingen wordt bekomen via de techniek van de contante waardeberekening, waarbij de toekomstige kasstromen worden verdisconteerd aan de 'swapcurve' plus een *spread*, die stelselmatig wordt herbekeken.

In het zeldzame geval waar het niet mogelijk is om de reële waarde van een niet-genoteerd eigenvermogensinstrument betrouwbaar te bepalen, wordt het tegen kostprijs opgenomen.

Bij eerste opname is de reële waarde van een financieel instrument de transactieprijs, tenzij de reële waarde blijkt uit waarneembare recente markttransacties van hetzelfde instrument, of wordt ze gebaseerd op waarderingstechnieken waarvan de variabelen alleen uit gegevens bestaan afkomstig uit waarneembare markten.

Leaseovereenkomsten

De Vennootschap sluit enkel operationele leaseovereenkomsten af voor de huur van materieel en gebouwen. Betalingen als gevolg van dergelijke leasetransacties worden op een lineaire basis in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Terugkoopovereenkomsten

Effecten die onder een terugkoopovereenkomst (*repo*) vallen, blijven in de balans opgenomen. De schuld die voortvloeit uit de verplichting tot terugkoop van de activa is begrepen in schulden aan banken of schulden aan klanten, afhankelijk van de tegenpartij.

Effectiseringen

De effectiseringen kunnen de vorm aannemen van een verkoop van de betrokken activa naar met een speciaal doel opgerichte entiteiten (SPV's) of een overdracht van het kredietrisico door middel van kredietderivaten. Een SPV geeft effectentranche's uit ten behoeve van de financiering van de aankoop van de activa.

De in een effectisering begrepen financiële activa worden (volledig of gedeeltelijk) niet langer verantwoord wanneer de Vennootschap nagenoeg alle risico's en opbrengsten van de activa (of delen ervan) overdraagt.

Personeelsbeloningen

Pensioenverplichtingen

De Vennootschap heeft in hoofdzaak pensioenverplichtingen op basis van toegezegde bijdrageregelingen.

De bijdragen van de Vennootschap aan toegezegde bijdrageregelingen voor pensioenen worden in de winst- en verliesrekening als last opgenomen in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsrechten

Personeelsrechten omtrent jaarlijks toegezegde vakantiedagen en op grond van langdurige diensttijd verdiende vakantiedagen worden boekhoudkundig verwerkt in het jaar waarop deze dagen gebaseerd zijn.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen in de balans (1) als er een verplichting bestaat op de balansdatum, als gevolg van een gebeurtenis in het verleden; (2) als een uitstroom van middelen waarschijnlijk is en (3) als een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van het bedrag van de verplichting.

Het bedrag opgenomen als voorziening is de best mogelijke schatting van de op afsluitingsdatum gedane uitgaven, die vereist zullen zijn om de bestaande verplichting af te wikkelen, rekening houdend met de waarschijnlijkheid van het mogelijke resultaat van de gebeurtenis.

Belastingen op het resultaat

De belastingen op het resultaat van het boekjaar betreffen de effectieve belastingen en de uitgestelde belastingen. Deze belastingen worden berekend in overeenstemming met de belastingwetgeving die van toepassing is in elk land waar de Vennootschap actief is.

De effectieve belastingen omvatten deze die verschuldigd zijn op het belastbare inkomen van het jaar, op basis van de belastingpercentages die gelden op de balansdatum, en elke herziening van de belastingen die verschuldigd (of terugbetaalbaar) zijn voor voorgaande jaren.

Uitgestelde belastingen worden berekend op tijdelijke belastbare verschillen die bestaan tussen enerzijds de fiscale waarde van de activa en verplichtingen en anderzijds hun boekwaarde in de jaarrekening.

Deze belastingen worden berekend aan de hand van de belastingvoeten die geldig zullen zijn op het moment van realisatie van de activa of verplichtingen waarop ze betrekking hebben.

Uitgestelde belastingvorderingen worden alleen geboekt als er waarschijnlijk voldoende toekomstige belastbare winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gecompenseerd en netto voorgesteld enkel en alleen als ze betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastinginstantie op dezelfde belastbare entiteit.

Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders

Aandelenkapitaal

Er worden geen aandelen ingekocht door de Vennootschap.

Samengestelde financiële instrumenten

Componenten van samengestelde financiële instrumenten (delen van verplichtingen en van het eigen vermogen) worden opgenomen in de respectievelijke rubrieken van de balans.

Andere eigenvermogenscomponenten

Andere elementen die in het eigen vermogen worden opgenomen hebben onder meer betrekking op de 'voor verkoop beschikbare activa'.

3. Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders

De Vennootschap is de consoliderende vennootschap en 99,99% van haar aandelen zijn in het bezit van BVG (de beleidsholding van de Argenta Groep).

Het IFRS eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders per 31 december 2016 bedraagt 1.841.199.851 euro tegenover 1.672.757.633 euro per 31 december 2015. De stijging van het eigen vermogen is de resultante van meerdere elementen.

Overzicht samenstelling IFRS eigen vermogen	31/12/2015	31/12/2016
Volstort kapitaal	616.252.150	661.875.400
Herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa	93.963.258	88.993.468
Reserves	783.954.182	914.300.338
Resultaten lopende jaar	192.866.907	190.010.420
Kasstroomafdekking	-14.278.863	-13.979.775
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	1.672.757.633	1.841.199.851
Minderheidsbelangen	59.101	60.527
	1.672.816.735	1.841.260.378

Er is een stijging van het eigen vermogen als gevolg van onder meer de toevoeging van de winst van het boekjaar van 190.010.420 euro, een beperkte daling ten gevolge van een cash out van 16.897.500 euro n.a.v. een tussentijds dividend en een daling van "herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa". De elementen van het IFRS eigen vermogen worden in de onderstaande tekst verder beschreven.

Volstort kapitaal

Het volstort aandelenkapitaal, vertegenwoordigd door 168.975 aandelen (zonder vermelding van nominale waarde), bedraagt 661.875.400 euro (616.252.150 euro per 31 december 2015).

De stijging is het gevolg van een kapitaalverhoging van 45.623.250 euro die eind november 2016 plaatsvond. Deze kapitaalverhoging vond plaats zonder uitgifte van nieuwe aandelen en werd onderschreven door de huidige aandeelhouders. In 2015 vond er een kapitaalverhoging van 37.174.500 euro plaats.

Herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa

De 'voor verkoop beschikbare financiële activa' (*Available For Sale*-portefeuille (AFS)) worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa of tot het moment dat zich een bijzondere waardevermindering voordoet.

De vermelde schommelingen in reële waarde zijn terug te vinden in het eigen vermogen bij de post 'herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa'. Deze reserve (na verrekening van latente belastingen en overboeking van de latente waarde opgenomen in het kader van micro hedges) evolueerde van 93.963.258 euro per 31 december 2015 naar 88.993.468 per 31 december 2016.

	31/12/2015	31/12/2016
Totale latente meer- en minwaarden vastrentende effecten	236.941.126	233.796.877
Latente waarde opgenomen in het kader van de micro hedges	-86.873.644	-93.208.307
Totale latente belastingen op de vastrentende effecten	-51.007.938	-47.786.054
Latente meer- en minwaarden op niet vastrentende effecten	-625	312.382
Latente belastingen op waardering niet vastrentende effecten	0	-1.287
Latente minderwaarde geherclassificeerde activa	-7.719.530	-6.241.695
Latente belastingen op geherclassificeerde activa	2.623.868	2.121.552
Totaal herwaarderingsreserve	93.963.258	88.993.468

In totaal werd er in boekjaar 2015 voor 6.660.698 euro resultaat gerealiseerd van de latente waarden van de 'voor verkoop beschikbare activa'. In boekjaar 2016 was er een realisatie van 9.041.307 euro (meer details over deze gerealiseerde resultaten zijn terug te vinden bij toelichting 29).

De totale herwaarderingsreserve bestaat hierbij uit een 'herwaarderingsreserve van de voor verkoop beschikbare activa' en een zogenaamde 'bevrozen herwaarderingsreserve van een beperkte MBS-portefeuille' die in 2011 werd geherclassificeerd naar de leningen en vorderingen portefeuille

Samenstelling herwaarderingsreserve	31/12/2015	31/12/2016
Herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa	99.058.920	93.113.611
Bevrozen herwaarderingsreserve geherclassificeerde activa	-5.095.662	-4.120.143

Bij toelichting 15.3 is meer informatie terug te vinden in verband met de lijnen 'latente minderwaarde geherclassificeerde activa' en de bevrozen AFS-reserve.

Bij toelichting 16 is meer informatie te vinden in verband met de verwerking van de latente waarde die opgenomen werd in het kader van de *micro hedges*. Het betreft hier de cumulatieve waardeaanpassingen in het kader van reële waardeafdekkingen.

Kasstroomafdekking

De Vennootschap heeft een renteswap afgesloten die in het kader van *hedge accounting* als *cash flow hedge* verwerkt wordt. Door deze werkwijze komt het effectieve gedeelte van de wijzigingen in marktwaarde van de swap (na verrekening van belastingen) op een aparte lijn van het eigen vermogen. Bij toelichting 25 wordt deze *cash flow hedge* uitgebreider beschreven.

Reserves

In de post reserves van 914.300.338 euro per 31 december 2016 bevinden zich de statutaire reserves van de moedermaatschappij van de Bankpool, zijnde de Vennootschap.

Baten uit het lopende boekjaar

Het geconsolideerde resultaat (exclusief minderheidsbelangen) van het boekjaar bedroeg 190.010.420 per 31 december 2016 ten opzichte van 192.866.907 euro per 31 december 2015.

Dividendvoorstel voor het boekjaar

In oktober 2015 werd aan de aandeelhouders een tussentijds dividend uitgekeerd van 62.520.750 euro (370 euro per aandeel). Hierop volgend vond er een kapitaalverhoging voor hetzelfde bedrag plaats bij de Vennootschap waarop ingeschreven werd door de twee aandeelhouders.

In december 2016 werd aan de aandeelhouders een tussentijds dividend uitgekeerd van 62.520.750 euro (370 euro per aandeel). Hierop volgend vond er een kapitaalverhoging plaats van 45.623.250 bij de Vennootschap waarop ingeschreven werd door de twee aandeelhouders.

De raad van bestuur van de Vennootschap zal aan de algemene vergadering van aandeelhouders van de Vennootschap voorstellen om geen bijkomend dividend uit te keren over het boekjaar 2016.

4. Minderheidsbelangen

De minderheidsbelangen bij de Vennootschap hebben betrekking op de aandelen van haar dochtervennootschap AAM die niet in het bezit zijn van de Vennootschap.

Deze aandelen zijn rechtstreeks in het bezit van de overkoepelende beleidsholding van BVg.

Verder is bij de minderheidsbelangen het volledige kapitaal (18.000 euro) van de SPV Green Apple terug te vinden. Hoewel er geen kapitaalband is met de Vennootschap, werd deze vennootschap omwille van de IFRS-regels (SIC 12) wel mee geconsolideerd.

In 2016 was er een winst toewijsbaar aan het minderheidsbelang van 9.995 euro ten opzichte van 7.608 euro in 2015.

De herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa toewijsbaar aan de minderheidsbelangen bedroeg 0 euro op het einde van 2016 vermits de dochterentiteiten van de Vennootschap geen eigen effectenportefeuille meer hebben.

Er zijn ook geen minderheidsbelangen bij de 'andere elementen van het totaalresultaat' vermits AAM geen effectenportefeuille en geen afgeleide instrumenten heeft.

5. Risk management

Professioneel en compleet risicobeheer is een essentiële voorwaarde voor het realiseren van duurzame winstgevendende groei. De Argenta Groep onderkent dat en beschouwt *risk management* als een van zijn kernactiviteiten.

Het kader voor risicobeheer wordt voortdurend geactualiseerd en aangepast op basis van nieuwe reglementeringen, dagelijkse ervaringen en wijzigingen in de activiteiten van Argenta. Het aantonen dat toereikende risicobeheerprocedures aanwezig zijn, is een sleutelvoorwaarde voor het verwerven en behouden van het vertrouwen van alle belanghebbenden: cliënten, beleggers, kantoorhouders, toezichhouders en ratingbureaus, maar ook bestuurders, management en medewerkers.

De strategie en het langetermijnbeleid van alle entiteiten binnen de Argenta Groep wordt bepaald door het directiecomité en de raad van bestuur van moedermaatschappij BVg. De twee voornaamste dochtervennootschappen, de Vennootschap en zusterentiteit Argenta Assuranties, staan in voor het operationele bestuur binnen hun bevoegdheden vastgelegd in het Memorandum of Internal Governance.

Het risicobeheer bij de Vennootschap

Algemeen

De directiecomités van de Vennootschap, Argenta Assuranties en BvG zijn geïntegreerd. Ze hebben een aantal gemeenschappelijke leden namelijk de CEO, de CFO en de CRO. De COO, CCO en de CIO zijn gezamenlijk voor Argenta Spaarbank en Argenta Assuranties, niet voor BvG.

Die eenheid van leiding onderstreept het belang van een commerciële, risico- en financiële groepsstrategie die naadloos op elkaar zijn afgestemd, met de nadruk op de lange termijnrelatie met zowel klanten als zelfstandige kantoorhouders.

Het RAF (Risk Appetite Framework) is sterk ingebed in de cyclus van het businessplanproces: inkleuren van de risicobereidheidsmatrix, vertaling naar voluntaristische RAF-normen, toetsing aan de iteraties van het businessplan en finaal de risico-evaluatie.

Er is een directe band tussen de risico-indicatoren uit het RAF en enerzijds het ICAAP voor de Bankpool en anderzijds de beleidsdocumenten via de verdere vertaling naar de operationele risicolimieten. Dit resulteerde in de dagelijkse inbedding van het risicobewustzijn in de eerste lijn en in betere en meer leane risicobeheerprocessen.

Het risicobeheer is geëvolueerd van een risicobeheer by design (beleidslijnen) en een risicobeheer in practice (inbedding) naar een cost effective risicobeheer.

In 2016 heeft de Argenta Groep verder gebouwd aan zijn voorzichtig en transparant risicobeheer.

De werking van deze risicocomités werd in 2016 geëvalueerd en er werden optimalisaties afgesproken om het geheel nog te verbeteren.

Er is hierbij een duidelijk en goedwerkend RAF dat als actief sturingsmiddel ingebed is in de organisatie:

- Kwartaalrapportering van het kwantitatief en kwalitatief RAF op de risicocomités, met terugkoppeling aan de raden van bestuur.
- Inbedding van het RAF in de businessplancyclus (voluntaristisch RAF, risk check businessplan, ...)
- De indicatoren zelf worden jaarlijks ook geëvalueerd op hun blijvende geschiktheid en calibratie (en vervangen/bijgesteld indien nodig), met bespreking op de risicocomités en goedkeuring op de raden van bestuur.
- Argenta's risicocartografie werd geactualiseerd en goedgekeurd op de risicocomités.
- Verhoogde aandacht voor ORM KRI's (key risk indicators) en interne controle maturiteit binnen het kwalitatief RAF.

Naast een optimalisatie van de risico governance werden dus ook de riskmetriecken verder verbeterd. De risicoparameters binnen het RAF werden hierbij verfijnd en uitgebreid door toevoeging van een aantal RAF-indicatoren.

Bij de Bankpool werden de volgende kwantitatieve Risk Appetite Framework-indicatoren toegevoegd:

- Common Equity Tier 1 ratio volgens Internal Rating Based
- Total Capital Ratio volgens Internal Rating Based
- Vastgoedbeleggingen: Average Portfolio Rating volgens Moody's rating factoren
- Hypotheken opgesplitst naar Belgische en Nederlandse hypotheken: risicoscore volgens de 1 jaar default probabiliteit van de interne rating modellen
- Net Interest Income marge: rentemarge (Year-To-Date, geannualiseerd) t.o.v. de grenzen vereist voor 8% ROE en 0% ROE uit Businessplan

In 2016 werden de limieten van de volgende RAF-indicatoren binnen de Bankpool geherkalibreerd: Leverage Ratio, Risicoscore hypotheek, Liquidity Coverage Ratio, concentratielimiet Non investment Grade, Asset Encumbrance Ratio en de RAF-knipperlichten voor de verschillende categorieën van de APR bonds (excl. LRG).

ICAAP / SREP

De resultaten van het ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) zijnde de eigen beoordeling van de risico's en vereist kapitaal werden vergeleken met de SREP (Supervisory Review and Evaluation Process), zijnde de inschatting van de risico's en kapitaalvereiste door de NBB/JST volgens hun eigen interne methodologie.

Herstelplan (RRP - Recovery & Resolution Plan)

De verplichting om herstelplannen op te stellen, maakt deel uit van de structurele hervormingen die na de bankencrisis werden geïnitieerd door de G-20 en verplicht banken onder andere om herstelplannen op te stellen.

De Vennootschap heeft in 2016 een geactualiseerd herstelplan opgeleverd aan de toezichthouders. Dit herstelplan schetst een accuraat beeld van de robuustheid en veerkracht van de financiële positie van de Argenta Groep in een financiële crisissituatie. Het 2016 Herstelplan vormt het derde Herstelplan dat Argenta opstelt. De Argenta Groep blijft ook in het geactualiseerde herstelplan beschikken over een zeer sterke financiële positie waardoor de groep in staat is het hoofd te bieden aan strenge crisissituaties.

Aan de basis van deze financiële veerkracht ligt het bank-assurantiemodel van de Argenta Groep, de geografische spreiding van de kernactiviteiten over België en Nederland en de opbouw van een liquide en goed gediversifieerde beleggingsportefeuille. Bijgevolg werd op overkoepelend groepsniveau ook gekeken naar de interacties binnen de Bank- Verzekeringspool.

Het herstelplan onderstreept verder het belang van een effectief monitoringkader waardoor een verslechtering van de financiële toestand tijdig wordt opgemerkt en aangepakt. Een tijdige aanpak verhoogt niet alleen de succesfactor en doeltreffendheid van de herstelopties maar verbreedt ook de waaier van mogelijke opties, inclusief proactieve opties.

In 2016 heeft Argenta aan de Nationale Resolutieautoriteit de gevraagde informatie opgeleverd die deel uitmaakt van het opstellen van een afwikkelingsplan. Een afwikkelingsplan is een high-level-plan dat onder meer de verschillende afwikkelingsopties definieert, de afwikkelbaarheid van de Argenta Groep beoordeelt en een plan van aanpak ter vrijwaring van de operationele en business continuïteit bevat.

Single Supervisory Mechanism (hierna SSM)

De ECB heeft sinds einde november 2014 het prudentieel toezicht op de Argenta Groep overgenomen van de NBB. Met het inrichten van een SSM waardoor het toezicht op financiële instellingen wordt overgedragen aan de ECB is een stap gezet om tot een volwaardige bankenunie te komen in Europa. De bedoeling is dat het SSM mede kan zorgen voor de financiële stabiliteit binnen de eurozone en het voor banken makkelijker zou maken om grensoverschrijdend te bankieren.

Sedert begin 2015 wordt dit toezicht effectief uitgevoerd door het zogenaamde Joint Supervisory Team van de ECB (waarin ook medewerkers van de NBB zijn opgenomen). Dit toezicht wordt uitgeoefend door middel van inspecties, workshops, interviews, en het opvragen van diverse rapporteringen. Na het overgangsjaar 2015 was het nieuwe toezicht ondermeer gericht op het ICAAP/ILAAP en het SREP-dossier en deze werden in 2016 vanuit een vernieuwd Europees perspectief benaderd.

Single Resolution Board (SRB)

In 2016 werd ook een nieuwe toezichthouder geïnstalleerd met name de Single Resolution Board. Deze instelling, die net als de ECB en EBA voortaan ook deel uitmaakt van het Single Supervision Mechanism, moet er op toezien dat er voor alle systemische banken een adequaat plan is om, wanneer alle andere middelen

uitgeput zijn, banken in falingsituatie te laten gaan zonder (financiële) tussenkomst van de overheden (en de belastingbetaler).

Argenta heeft hiertoe in 2016 alle gevraagde gegevens overgemaakt aan de SRB die zelf instaat voor het opmaken van het zogenaamde "resolutieplan". In dit kader heeft Argenta Spaarbank, meer bepaald om proactief aan de MREL (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities) verplichtingen te voldoen en de S&P rating (A-stabiel) verder te verstevigen, in 2016 een succesvolle emissie gedaan van Tier 2 kapitaal ten belope van € 500 mln.

Stress-testen ECB

In de eerste jaarhelft van 2016 heeft Argenta net zoals een grote groep van Europese banken de stress-test van de Europese Centrale Bank doorgerekend. Doel van de stress-test is dubbel: enerzijds wenst de toezichthouder de schokbestendigheid van het Europese bankensysteem te evalueren, anderzijds worden de resultaten van de stress-test op niveau van elke individuele bank meegenomen bij de beoordeling van de financiële gezondheid, het risicoprofiel en de duurzaamheid van het business model. De resultaten van de stress-test worden meegenomen in het Supervisory Review and Evaluation Process en vinden hun finaliteit in de bepaling van Pijler II vereiste en aanbeveling. De Europese Centrale Bank heeft de intentie om een dergelijk stress-test tweejaarlijks door te rekenen.

De 2016 stress-test bestond uit een basisscenario en een ongunstig of stress-scenario, allebei met een tijdshorizon van 3 jaar. De veronderstellingen met betrekking tot de macro-economische variabelen in het basisscenario stemmen overeen met de economische najaarsprognose 2015 van de Europese Commissie. Het ongunstige scenario, dat werd opgesteld door het Europees Comité voor Systeemrisico's, is een hypothetisch scenario dat de systeemrisico's weerspiegelt waarvan geoordeeld wordt dat ze de meest wezenlijke bedreiging vormen voor de stabiliteit van de Europese banksector. Uiteraard vormt het stress-scenario vanuit het belangrijkste scenario, waarbij de voornaamste risicofactoren waaraan de banksector is blootgesteld worden meegenomen in de berekeningen, ondermeer krediet-, markt-, rente-, operationele en gedragsrisico's en niet-rente gebonden impacten op inkomsten en uitgaven.

De stress-test werd doorgerekend op niveau van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep, CRR niveau onder toepassing van de Danish Compromise en IFRS waarderingsregels. Vertrekpunt vormden de 2015 eindejaarscijfers.

De resultaten van de stress-test tonen de sterkte en resistentie van Argenta's kapitaalpositie onder stress. Voor en na doorrekening van de stress-testen blijft Argenta behoren tot de sterkst gekapitaliseerde banken in Europa². De robuustheid van Argenta's recurrente business en de gezondheid van de kredietportefeuille met beperkte verliezen onder stress vormen belangrijke verklarende parameters bij het behaalde resultaat.

Governance risicobeheer

Het groepsrisicobeheer bevindt zich, naast de onafhankelijke controlefuncties Interne Audit en Compliance, voornamelijk op het niveau van de Argenta Groep. De Risicobeheerfunctie wordt in het Charter Risicobeheer gedefinieerd als de onafhankelijke tweedelijnscontrolefunctie die het algemeen risicobeheer binnen de Argenta Groep stuurt.

De Risicobeheerfunctie begeleidt en controleert de eerste lijn qua risicobeheer en ondersteunt met advies over de risico's. Ze wordt uitgeoefend door de directie Risk & Validatie en de directie ORM & ECB Office en staat onder de hiërarchische verantwoordelijkheid en het toezicht van de CRO.

Het risicobeheer in eerste lijn wordt binnen elke entiteit in volle verantwoordelijkheid georganiseerd en gedragen en behoort dus tot de verantwoordelijkheid van de bestuursorganen van de verschillende groepsvennootschappen.

² Beperkt tot banken waarvan de stress-test resultaten werden gepubliceerd op de website van EBA.

In 2016 werd de zelfstandige directie Kredietrisicobeleid (KRB), het kenniscentrum van de modellering en analyse van de retailkredietrisico's, verder uitgebouwd en werd de visie geïmplementeerd, waarbij KRB evolueert van een product- en regulatoire focus naar een cliënt- en Argenta-model. Dit kenniscentrum heeft als tweedelijnsupport directie een fundamentele rol binnen het risicobeheer van de Argenta Groep door het geven van informatie en advies toegespitst op de retailkredietportefeuille, onder andere via het kredietrisicocomité retail.

De directie Risk & Validatie en de directie ORM & ECB Office:

- verzorgen de onafhankelijke tweedelijnscontrole;
- hanteren als basisprincipe: 'identificeren, meten, rapporteren en mitigeren' voor alle materiële risicofactoren, die vervolgens gekapitaliseerd worden in het ICAAP voor de Bankpool en stuurt hiermee ook het (economisch) kapitaalbeheer;
- hebben een radarfunctie, namelijk de verdere proactieve identificatie van nog niet volledig geïdentificeerde risico's;
- vervullen een belangrijke rol in het beleid en de validatie bij het modelleren van risico's;
- doen de nodige formele risicocontroles en speelt vanuit haar finaliteit een actieve rol op onder meer het Groepsriskcomité en het Asset and Liability-comité;
- adviseren de directiecomités, de raden van bestuur en de risicocomités op een onafhankelijke manier over het risicobeheerproces binnen de Argenta Groep.

Risicomangement is niet alleen een tweedelijnsfunctie, maar een organisatiebrede activiteit die gealigneerd is met de businessstrategie.

Het maandelijkse overkoepelende groepsriskcomité behandelt economisch kapitaalonderwerpen, retail en niet-retail kredietrisico-onderwerpen en het operationeel risico.

Validatie

Naast de tweedelijnscontrole is het valideren van de risicomodellen een van de kernactiviteiten van de directie Risk en Validatie. De toezichthouder verplicht financiële instellingen om de ontwikkelde risicomodellen te laten valideren door een onafhankelijke validator.

Het risicoprofiel van de Vennootschap

In dit jaarverslag worden de activiteiten van de Bankpool besproken en in overeenstemming met de bepalingen in artikel 119, 5° van het Wetboek van Vennootschappen wordt hieronder een overzicht gegeven van de doelstellingen en het beleid omtrent de beheersing van de bancaire risico's.

Het beleid en de organisatiestructuur van de Vennootschap betreffende dit risicobeheer zijn zodanig opgezet dat de gekende risico's op afdoende manier worden gesignaleerd, geanalyseerd, gemeten, opgevolgd en beheerst.

Door haar activiteiten wordt de Vennootschap blootgesteld aan verschillende risico's. Het risicobeheer voor de Vennootschap maakt hierbij onder meer een onderscheid tussen de volgende categorieën van risico: marktrisico, het liquiditeitsrisico, het kredietrisico, het operationeel risico en de andere risico's.

Het niet onder controle houden van deze risico's kan negatieve gevolgen hebben voor de financiële prestaties en reputatie van de Argenta Groep.

5.1. Marktrisico

Het marktrisico is het risico op een negatief financieel effect als direct of indirect gevolg van de volatiliteit van marktprijzen van activa, passiva en financiële instrumenten. Binnen dit marktrisico zijn de volgende 4 risico's relevant: renterisico, spreadverwijdingsrisico, aandelenrisico en vastgoedrisico.

Merk op dat de Bankpool enkel actief is in de Benelux en geen andere beleggingen doet dan in euro, waardoor hij geen wisselkoersrisico loopt. Er wordt tot nader order evenmin overwogen om posities in andere munten dan de euro in te nemen.

5.1.1. Renterisico

Het belangrijkste marktrisico waaraan de activiteiten van de Bankpool, en in het bijzonder Argenta Spaarbank, zijn blootgesteld, is het renterisico. Dat resulteert in de eerste plaats uit veranderende marktprijzen, onverwachte veranderingen in investeringsrendementen en veranderingen in correlatie van de interestvoeten tussen verschillende financiële instrumenten.

De resultaten en de eigenvermogenspositie van de Vennootschap vertonen een bepaalde sensitiviteit voor rentewijzigingen omdat een belangrijk onderdeel van de bedrijfsstrategie erin bestaat middelen op korte tot middellange termijn – hoofdzakelijk via spaar- en termijndeposito's geplaatst bij retailcliënteel – aan te trekken en deze te herinvesteren via diverse vormen van kredieten en beleggingen. De renteversillen tussen de diverse looptijden geeft aanleiding tot de vorming van een transformatieresultaat.

De bruto waarde van het bedrijf (het verschil tussen de aan marktwaarde gewaardeerde investeringen en de kostprijs van de financiering hiervan) wordt beïnvloed door de schommelingen van deze rentetarieven. De intensiteit ervan wordt bepaald door de grootte van de getolereerde marktwaardegevoeligheid. Deze parameter geldt als maatstaf voor de structurele rentemismatch, waarmee in belangrijke mate de rentegevoeligheid kan worden bijgestuurd.

De Vennootschap besteedt bij haar processen voor risicobeheersing veel aandacht aan een coherente interne organisatie, die haar in staat moet stellen deze activiteiten oordeelkundig, objectief en efficiënt uit te voeren en hieromtrent tijdig en volledig te rapporteren aan de bevoegde beleidsorganen. In de eerste plaats is dit het Asset and Liability-comité (hierna 'ALCO'). Het draagt specifieke verantwoordelijkheden bij de bewaking van het dagelijkse beheer van de financiële posities en rapporteert hierover aan het directiecomité. Het heeft als permanente opdracht om zowel de inkomensgevoeligheid van het netto-interestinkomen als de marktwaardegevoeligheid van het eigen vermogen binnen gestelde limieten te houden.

Bij de risicometing en beheersing wordt door het ALCO rekening gehouden met de diverse componenten van het renterisico die aanwezig zijn op de balans van de Argenta Groep waaronder het herprijsingsrisico (risico afkomstig van rente-mismatch tussen activa en passiva), het yield curve risico (risico afkomstig van niet-parallelle beweging van de rentecurve), het optierisico (risico afkomstig van de impliciete en expliciete opties op de balans) en het basisrisico.

Dit laatste risico ontstaat onder meer door het gebruik van verschillende referte-indexen op basis waarvan de activa en passiva producten herprijzen, bijvoorbeeld Belgische hypotheek op basis van OLO referte-index. Binnen ALM worden deze risico's opgevolgd en beheerst door middel van scenarioanalyse.

Het renterisico, zoals ieder ander risico, vereist een risicobuffer onder de vorm van eigen vermogen. Hoewel noch de Europese, noch de Belgische regelgevers of toezichtsautoriteiten voor het renterisico op vandaag binnen Pijler 1 precieze eigen vermogensverplichtingen hebben vastgesteld, bepaalt de Vennootschap hiervoor in haar ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) een bepaald volume aan vereist eigen vermogen.

De winstkwaliteit bij de Vennootschap bleef ook in 2016 op een adequaat peil dankzij een efficiënt ALM-beleid en een doordachte commerciële politiek. De huidige Europese renteomgeving, de herfinanciering van een deel

van de hypotheekportefeuille en de sterke daling van de obligatierendementen zorgen voor een negatieve druk op de rentemarge.

De combinatie van endogene en aanvullende exogene ALM-indekkingen verzekert dat de commerciële strategie van de Argenta volledig past binnen het goedgekeurde RAF.

Om de marktsensitiviteit binnen de door de raad van bestuur van de Vennootschap goedgekeurde risicoappetijt te houden en de knipperlichtniveaus van de NBB niet te overschrijden, werden er in 2016 bijkomend renteswaps en caps afgesloten. Deze instrumenten vullen de portefeuille afgeleide instrumenten (caps en swaps) aan die in het verleden werden voor de dekking van het renterisico. Deze exogene dekking geldt als aanvulling op de altijd maximaal nagestreefde endogene bijsturing van de balans.

Dankzij een rente-indekking met een cap kan de tariefzetting op het spaarboekje gedeeltelijk mee volgen met een eventuele toekomstige rentestijging, terwijl dit zonder hedge moeilijk zou zijn door minder frequente herprijzingen van het actief.

Anderzijds moeten de rentevaste lange termijn activa vlottend gemaakt kunnen worden bij een opwaartse rentetrend. Dankzij een rente-indekking kan de gebudgetteerde rentevaste hypotheekproductie met lange looptijd vlottend gemaakt worden bij een eventuele toekomstige rentestijging. Dit biedt dan zowel bescherming vanuit zowel een inkomens- als waardeperspectief.

Op de financiële verwerking van dekkingen zijn onder IFRS strenge regels van toepassing en niet iedere economische afdekking die voor de afdekking van het renterisico wordt gebruikt, wordt onder IFRS aangemerkt als hedge waardoor er volatiliteit in het IFRS-resultaat kan komen.

Meer informatie met betrekking tot de toegepaste reële waarde afdekkingen 'ter afdekking van het renterisico' van een portefeuille en de andere afdekkingen staan bij de toelichtingen 12, 15 en 24.

Gevoeligheidsanalyse - renterisico in het banking book

Het structureel renterisico van de balans wordt opgevolgd door middel van verschillende risicobeheerinstrumenten waaronder economische waarde en NII-gebaseerde risicomaatstaven. De normen werden vastgelegd binnen de financiële beleidlijn op basis van het maximaal aanvaardbare verlies bij een rentewijziging van 1 % (100 basispunten).

De onderstaande tabel geeft per 31 december 2016 de rentegevoeligheid van het resultaat over 12 maanden en het eigen vermogen van de Vennootschap weer bij een parallelle renteschok van 100bp en vergelijkt deze met een conforme meting per eind 2014. De renteschok wordt verondersteld zich in 4 trappen van 25bp te voltrekken: onmiddellijk, na 3 maand, na 6 maand en na 9 maand.

	31/12/2015		31/12/2016	
	+100bp	-100bp	+100bp	-100bp
Impact op resultaat over 12 maanden	16.732.927	34.786.161	17.722.162	-4.349.534
	3,89 %	8,50 %	3,35 %	6,96 %
Impact op eigen vermogen	-109.469.718	155.218.044	-32.813.630	72.614.271
	1,24 %	0,50 %	-7,30 %	10,35 %

Bij de berekeningen wordt volgens standaardhypothese uitgegaan van een statische balans: de uitstaande posities en balansmix per 31 december worden constant gehouden.

Bij de simulaties wordt rekening gehouden met de volgende elementen:

- vervroegde kredietterugbetalingen (impact van de rentevoeten op de verwachte Constant Prepayment Rate en de te ontvangen wederbeleggingsvergoeding);

- voorziene trekkingen van goedgekeurde, maar nog niet (volledig) opgenomen, kredieten op positiedatum;
- rentecaps en -floors op kredieten met herzienbare rente;
- callopties in effectenportefeuille (weighted average life);
- waardevariëaties van rentederivaten waarop geen Hedge Accounting van toepassing is (fair value through P&L);
- een floor van 0 % of de huidige rente indien deze negatief is.

De positieve impact op het resultaat over 12 maanden van een rentedaling van 100bp werd teniet gedaan doordat het tarief van de gereguleerde spaardeposito's tegen de wettelijke floor van 0,11% is aanbeland.

De rentegevoeligheid van het eigen vermogen aan een rentestijging van 100bp nam in 2016 af door de gedaalde en vervlakte rentecurve waardoor het gemodelleerde verwachte prepaymentgedrag toenam en het embedded caprisico binnen de Belgische variabele hypotheekportefeuille daalde.

Via de exogene hedgingstrategie werd gestuurd naar een, in het huidige lagerenteklimaat, gewenste structurele renterisico-positionering.

5.1.2. Spreadverwijdingsrisico

Het rendement op de investeringsportefeuille wordt in belangrijke mate bepaald door de kredietspread die wordt ontvangen op de gemaakte investeringen. De evolutie en de schommelingen van de kredietspread zijn vaak marktgedreven en worden bepaald door andere factoren dan die die verband houden met de kredietwaardigheid van de emittent.

Deze marktrisicofactoren induceren spreadverwijdingsrisico en vormen naast het pure renterisico de belangrijkste driver van het activarendement en de economische waarde van de beleggingsportefeuille. Bovendien wordt de marktwaarde van de beleggingsportefeuille doorgerekend in de prudentiële kapitaalbasis van de bank (CRD IV). Voor deze laatste geldt wel een infasingsperiode en enkele nationale discreties die bepalen in welke mate latente meer- en minderwaarden van de AFS-portefeuille de kapitaalbasis beïnvloeden.

Het voeren van een voorzichtig investeringsbeleid, het frequent opvolgen van de economische waardeschommelingen van de investeringsportefeuille en het meten van de gevoeligheid van wijzigingen in de kredietspread vormen dan ook belangrijke pijlers binnen een gezond portefeuillebeheer.

Het voeren van een gezond investeringsbeleid wordt gestuurd door een strikt investeringskader dat in functie van de kredietwaardigheid van de emittent de toegestane investeringsenveloppe en maximale looptijd bepaalt. Dit investeringsbeleid wordt geconcretiseerd door een doorgedreven analyse van de kredietsectoren en investeringsdossiers en een actieve screening van marktopportunities.

De evolutie van de marktwaarde van de beleggingsportefeuille wordt opgevolgd binnen het Asset and Liability-comité. De berekening en opvolging van de kredietspreadsensitiviteit gebeurt binnen het ICAAP-kader en wordt afgetoetst aan het RAF.

5.1.3. Aandelenrisico

De Bankpool besloot in 2015 om een beperkte positie in vastgoed en PPS ('Publiek Private Samenwerking') gerelateerde aandelen op te bouwen met het oog op het ontwikkelen van een ruimere diversificatie van de investeringsportefeuille, en ter aanvulling op de bestaande obligatieportefeuille.

Aandelen vormen vanuit strategische allocatieperspectief een aanvulling op de bestaande obligatie- en leningportefeuilles en hebben tot doel het risicorendementsprofiel van de portefeuille verder te optimaliseren.

Binnen een beperkt investeringskader en mits naleving van strikte investeringscriteria beschikt de Vennootschap (vastgoed en PPS sector) over de mogelijkheid om aandelenposities op te nemen in haar beleggingsportefeuille.

Per 31 december 2016 had de Vennootschap een portefeuille van 63.138 euro aan participaties en vastgoedaandelen van 4 bedrijven voor een bedrag van 2.096.558 euro.

5.1.4. Vastgoedrisico

De evolutie van de vastgoedprijzen heeft een invloed op de kredietverlening aan particulieren en beïnvloedt door het in onderpand geven van het vastgoed mee het kredietrisico. De Vennootschap heeft hierbij een concentratie in kredietverlening aan particulieren in België en Nederland, meer bepaald bij de hypothecaire leningen voor particulieren. Dit maakt de Vennootschap afhankelijk van de ontwikkelingen in de huizenmarkt.

Bij de Vennootschap is er sinds 2015 de mogelijkheid voorzien om een beperkte portefeuille indirecte vastgoedbeleggingen uit te bouwen. Dit kan enkel onder strikte voorwaarden, zowel met betrekking tot het type van beleggingen als met betrekking tot de concentratierisico's.

De Vennootschap beschikt hierbij over een beperkte investeringsruimte waarbinnen (indirecte) vastgoedbeleggingen onder strikte voorwaarden, zowel met betrekking tot het type van beleggingen als tot de concentratierisico's, mogen opgenomen worden. Binnen dit limietenkader werden er dan ook een aantal kredietdossiers met vastgoedtegenpartijen op de balans genomen.

Bij toelichting 17 is meer informatie terug te vinden over deze beperkte portefeuille.

5.2. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico op verlies, of op negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van het feit dat onvoldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om te voldoen aan financiële verplichtingen. Dit kan het gevolg zijn van:

- een onverwachte verlenging van de uitstaande vorderingen, bijvoorbeeld door wanbetaling van een lening;
- het risico dat bij de Bankpool meer kredietlijnen worden opgenomen of meer spaardeposito's worden opgevraagd;
- het risico dat de nodige financieringstransacties niet kunnen uitgevoerd worden (of aan slechte voorwaarden);
- het risico dat activa alleen geliquideerd kunnen worden tegen een serieuze afwaardering, omdat er op de markt te weinig geïnteresseerde tegenpartijen zijn.

Zoals bij elke bank-verzekeraar bestaat er ook bij de Argenta Groep een bijzondere aandacht voor de opvolging van het liquiditeitsrisico.

Het onvermogen van een financiële instelling om te anticiperen op en rekening te houden met onvoorziene dalingen of wijzigingen van de financieringsbronnen, kan gevolgen hebben voor het vermogen van een financiële instelling om haar verplichtingen na te komen wanneer zij verschuldigd zijn.

Het Asset and Liability-comité volgt de liquiditeitsratio's permanent op. Het beheerskader wordt duidelijk omschreven en gedetailleerd binnen de financiële beleidslijn.

Voor het meten, opvolgen, controleren en rapporteren van het liquiditeitsrisico heeft de Vennootschap een aangepast managementinformatiesysteem (MIS), inclusief noodplan, om zowel onder normale als uitzonderlijke omstandigheden het liquiditeitsbeheer op een adequate manier te kunnen uitvoeren.

Liquiditeit bij de bank

Het onvermogen van een financiële instelling om te anticiperen op en rekening te houden met onvoorziene dalingen of wijzigingen van de financieringsbronnen, kan gevolgen hebben voor het vermogen van een financiële instelling om haar verplichtingen na te komen wanneer zij verschuldigd zijn.

Het liquiditeitsbeheer staat centraal binnen het globaal bankmanagement en het banktoezicht. De integratie van specifieke liquiditeitsnormen binnen de nieuwe kapitaalreglementering onderschrijft de belangrijkheid van een robuust liquiditeitsbeheer binnen de banksector. De Vennootschap neemt de liquiditeitspolitiek dan ook zeer ten harte.

De liquiditeitsrisicoappetijt wordt in het RAF van de Bankpool beheerd via knipperlichtniveaus op drie risico-indicatoren, namelijk:

- De LCR (Liquidity Coverage Ratio); deze ratio zet de liquiditeitsbuffer af tegen een gedefinieerd afvloeien van de aangetrokken gelden op 1 maand.
- De NSFR (Net Stable Funding Ratio); deze ratio plaatst de beschikbare liquiditeit tegenover de vereiste liquiditeit over een periode van een jaar.
- De AER (Asset Encumbrance Ratio); deze ratio vergelijkt de hoeveelheid aan niet-bezwaarde activa met het volume aan beschermde deposito's.

Binnen het RAF wordt een minimumlimiet van 105 % vooropgesteld voor de LCR, maar in de praktijk wordt er gestreefd naar een ratio van minstens 125 % opdat Argenta steeds zou beschikken over een comfortabele liquiditeitspositie.

In 2016 werden door de NBB minimumdrempels vastgelegd waarvan de hoogte functie is van het belang van beschermde deposito's binnen de totale financieringsstructuur van de bank. Als categorie 3-bank dient de Vennootschap een minimumdrempel van 80 % (herstelplan) en 85 % (knipperlicht) te respecteren binnen de strikte toepassing van de AER.

Het dagelijks liquiditeitsbeheer, de definitie van bijkomende Early Warning Indicators en de organisatie van stresstesten is opgenomen in het Liquidity Contingency Plan.

Dagelijks worden rapporten over de toestand op het vlak van funding verspreid over een breed doelpubliek binnen de Argenta Groep, alle leden van het directiecomité inclusief. Het hoger management wordt met andere woorden op een continue basis betrokken bij het liquiditeitsbeheer.

Ten behoeve van de SSM wordt een dossier samengesteld betreffende het Internal Liquidity Assessment Process (ILAAP). Dit dossier bestaat uit een kwalitatief en een kwantitatief luik en is onderdeel van het Supervisory Review and Evaluation Process (SREP).

Het kwalitatieve luik bestaat hoofdzakelijk uit enerzijds een self assessment template waarin de activiteiten gescoord moeten worden aan de hand van de 13 'sound principles of liquidity risk management' zoals gepubliceerd door de BCBS. Anderzijds dient dit ondersteund te worden door allerlei ondersteunende documentatie (waaronder beleidslijnen, contingency plannen, businessplannen, RAF) die de SSM een inzicht geven in het liquiditeitsrisico (beheer).

Daarnaast is er een kwantitatief luik met als hoofdbedoeling de liquiditeits situatie en -risico te kwantificeren. Dit wordt bereikt door allerlei bijlagen aan dit dossier toe te voegen inzake bijvoorbeeld de liquiditeitsstresstesten en resultaten van overige maatstaven.

Het liquiditeitsmodel van de Vennootschap kan als volgt worden samengevat:

- een belangrijke basis aan klantendeposito's
- een totale onafhankelijkheid van interbancaire financiering
- een lage 'loan to deposit' ratio
- een liquide effectenportefeuille

De Vennootschap moet dus geen beroep doen op de interbancaire of professionele markt om zich te financieren. Ze heeft echter wel de mogelijkheden uitgewerkt om dit te doen als dit ofwel uit rendementsoverwegingen opportuun zou zijn ofwel om in de toekomst tegemoet te komen aan nieuwe wettelijke vereisten om bepaalde types van schulden op de balans te hebben.

Periodiek worden er desgevallend repo's aangegaan in het kader van het liquiditeitsbeheer ofwel in het kader van een beleggingsopportunity op de financiële markt. Meer informatie betreffende de repo's is terug te vinden bij toelichting 11 en 21.1.

Liquiditeitsbronnen

Het fundingbeleid is gericht op de particuliere cliënt via de uitgifte van zicht-, spaar-, termijnrekeningen en kasbons. De deposito's van klanten vormen het belangrijkste deel van de primaire financieringsbronnen van de bankactiviteiten van de Vennootschap.

Deze deposito's kunnen beschouwd worden als bronnen van liquiditeit en als bronnen van liquiditeitsrisico. Betaalrekeningen en spaargelden van particulieren zijn immers direct of op korte termijn opvraagbaar, maar leveren niettemin een belangrijke bijdrage aan de stabiliteit van de financieringsbasis op lange termijn. Deze stabiliteit staat of valt dan ook met het behoud van het vertrouwen van de rekeninghouder in de solvabiliteit, de rentabiliteit en het risicobeheer van de Vennootschap.

Financieringsbronnen	2015	2016
Deposito's van centrale banken	0,00%	0,00%
Deposito's van kredietinstellingen	0,31%	0,00%
Deposito's van klanten	91,74%	92,13%
Aan retailcliënteel verkochte kasbons	4,26%	3,53%
Aan retailcliënteel verkochte obligaties	0,00%	0,00%
Aan institutionelen verkochte obligaties	0,00%	0,00%
Aan retailcliënteel verkocht achtergesteld papier	1,03%	0,44%
Aan institutionelen verkocht achtergesteld schuld papier	0,22%	1,49%
Andere verplichtingen	2,44%	2,41%
Totaal verplichtingen	100,00%	100,00%
Totaal verplichtingen in euro	32.189.228.891	34.315.068.573

Maturiteitsanalyse

Bij de toelichtingen 13 en 15 is bijkomende informatie over de resterende looptijd van de 'voor verkoop beschikbare financiële activa' en 'leningen en vorderingen' terug te vinden. In de onderstaande tabel wordt een looptijdanalyse van de categorie 'financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden', de financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, de derivaten gebruikt ter afdekking en de categorie 'andere verplichtingen' weergegeven.

Boekjaar 2015	< 3 maanden	< 12 maanden	2-5 jaar	> 5 jaar
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0	0	0
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
- deposito's van kredietinstellingen	100.914.580	0	0	0
- retailfunding - deposito's zonder vaste looptijd	26.995.007.072	0	0	0
- retailfunding - deposito's met vaste looptijd	128.024.145	290.497.197	1.859.232.418	256.912.842
- retailfunding - kasbons	44.780.323	105.403.056	1.222.541.281	0
- in schuldbewijzen belichaamde schulden - obligaties	0	0	0	0
- achtergestelde leningen	103.847.704	144.916.024	153.205.525	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	34.857.363	104.572.089	376.036.469	245.864.286
Andere verplichtingen	48.030.025	144.090.074	0	0
Totalen	27.455.461.212	789.478.440	3.611.015.693	502.777.128

Boekjaar 2016	< 3 maanden	< 12 maanden	2-5 jaar	> 5 jaar
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0	0	0
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
- deposito's van kredietinstellingen	1.389.829	0	0	0
- retailfunding - deposito's zonder vaste looptijd	28.604.515.155	0	0	0
- retailfunding - deposito's met vaste looptijd	209.721.961	543.910.425	1.899.912.202	357.223.215
- retailfunding - kasbons	60.659.878	425.410.939	724.413.218	0
- in schuldbewijzen belichaamde schulden - obligaties	0	0	0	0
- achtergestelde leningen	10.330.735	54.704.402	595.428.863	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	65.466.436	86.692.881	419.348.826	379.192.006
Andere verplichtingen	46.945.768	140.837.303	0	0
Totalen	28.999.029.761	1.251.555.950	3.639.103.109	736.415.221

Bij de 'financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden' en de 'derivaten gebruikt ter afdekking' zijn de intereststromen van de onder de betrokken categorie verwerkte swaps terug te vinden. Bij het berekenen van deze interesten werd gebruik gemaakt van de vaste en variabele interestvoeten zoals deze per 31 december 2016 vastlagen voor het respectievelijke vaste en variabele deel van de betrokken renteswaps.

De zichtdeposito's, deposito's van bijzondere aard en gereguleerde spaardeposito's werden voor deze rapportering onder het tijdsinterval < 3 maanden geklasseerd.

Het grootste deel van de 'achtergestelde verplichtingen' per 31 december 2016 bestaat uit de nominaal 500 miljoen aan institutionelen aangeboden Tier 2 lening. Het saldo bestaat uit achtergestelde certificaten die op eindvervaldag komen en vroeger gekocht werden door het *retail*cliënteel.

Rapportering naar de toezichhouder

In de onderstaande tabel zijn de gerapporteerde liquiditeitsratio's en de liquide financiële activa van de Bankpool terug te vinden.

	31/12/2015	31/12/2016
LCR	180%	178%
NSFR	143%	145%
Uitsplitsing liquide financiële activa		
Kas en kastegoeden bij centrale banken	512.327.845	905.821.915
Effecten beleenbaar bij de ECB	8.784.054.827	7.368.718.444
Effecten realiseerbaar via verkooptransacties	751.355.153	777.236.923
Balanstotaal	33.862.045.625	36.156.328.951

5.3. Kredietrisico

Algemeen

Kredietrisico wordt omschreven als het risico op verlies, of op negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van een daling in de kredietwaardigheid van emittenten (of garanten) van effecten, tegenpartijen en elke schuldenaar waarop er exposure is. Dit risico ontstaat zowel bij de traditionele kredietverlening als bij beleggingsactiviteiten en is onlosmakelijk verbonden met een groot deel van de activiteiten van Argenta.

Een verzwakking van de kredietkwaliteit van de ontleners en de tegenpartijen van de Vennootschap, een algemene verslechtering van de Belgische, Nederlandse of internationale economische omstandigheden of een daling die wordt veroorzaakt door de systeemrisico's kunnen de invorderbaarheid van uitstaande leningen en de waarde van de activa van de Vennootschap aantasten en een verhoging van de voorziening voor slechte en twijfelachtige leningen, en andere voorzieningen, nodig maken.

Het beheer van de kredietrisico's wordt geregeld door middel van passende en regelmatig geactualiseerde beleidslijnen.

Alle entiteiten en afdelingen beschikken over adequate meetinstrumenten, richtlijnen en procedures om het kredietrisico te beheren. Dit omvat ook een volledig onafhankelijk goedkeuringsproces voor de toekenning van kredieten met vastgestelde limieten voor kredietwaardigheid, toezichtprocedures en globale indicatoren omtrent de kwaliteit van de retailkrediet-, de beleggingsportefeuille en de portefeuille leningen aan lokale en regionale besturen.

De governance wordt mee ondersteund binnen de werking van een aantal (overleg)comités als het Ratingoverleg, het Investeringsoverleg, het Kredietrisicocomité retail, het Asset and Liability-comité en het Groepsrisicocomité.

Kredietrisicobeheer in 2016

Voor de Argenta Groep zijn in essentie drie deelterreinen van belang voor wat betreft het kredietrisico: de markt van de hypothecaire kredietverlening aan particulieren (in België zowel als in Nederland), de beleggingsportefeuille en de portefeuille leningen aan lokale en regionale besturen. Het kredietrisicomanagement focust zich dan ook op deze drie segmenten.

De Vennootschap slaagde ook in 2016 voortreffelijk in zijn acceptatie- en (pre-) contentieuxbeleid van de retailkredieten en in een verdere diversificatie binnen de beleggingsportefeuille met behoud van een hoge assetkwaliteit. In 2016 werd verder aandacht geschonken aan de uitbouw van kredietverlening aan en beleggingen in lokale en regionale besturen.

De in het RAF opgenomen risicofactoren m.b.t. kredietrisico werden in 2016 binnen de scope van de retailkredietportefeuilles verfijnd door de opsplitsing van de limieten naar de Nederlandse en de Belgische hypotheekportefeuilles. Inzake de investeringsportefeuille werd het RAF uitgebreid met een indicator voor de monitoring van indirecte vastgoedbeleggingen en leningen aan openbare entiteiten. Daarbij was ook in 2016 een voorzichtige acceptatie- en beleggingspolitiek een permanente leidraad. Een dergelijke benadering wordt nog steeds als de efficiëntste eerste verdedigingslijn bij uitstek beschouwd.

Voor de retailkredietportefeuilles werd in 2016 naar aanleiding van de herziening van de beleidslijn kredietrisicobeleid retail een verbeterde dashboardrapportering ontwikkeld.

Het niet-retail beleggingskader blijft gefocust op een sterke kwaliteit van de tegenpartijen. Net zoals in 2015 al het geval was, werd in de loop van 2016 mee door het toedoen van het lage renteklimaat, nog verder op selectieve wijze gediversifieerd naar beleggingen in ondernemingen in indirecte vastgoed en in –posities in effecten of leningen op lokale besturen.

In het kader van een gepast en gedegen risicobeheer werden over 2016 alle bancaire en corporate tegenpartijen in een tijdspanne van één jaar via een eerstelijnsanalyse bestudeerd.

De toepassing van het beleggingsbeleid wordt in de concrete uitvoering mee ondersteund door het Investeringsoverleg, waarin vertegenwoordigers van het directiecomité, van Treasury and Investment Management en de afdeling Kredietrisicoanalyse in eerste lijn, en van Risk in tweede lijn, investeringsissues bespreken en beslissen.

De resultaten van ratingonderzoeken komen aan bod op het maandelijks georganiseerde ratingoverleg, dat rapporteert aan het ALCO. Dit overleg bekrachtigt voorgestelde ratings of beslist volgens een welomschreven governancekader en met inachtnaam van twee beslissingsniveaus over de toekenning van interne ratings.

Ook aan tegenpartijen, gecatalogeerd als lokale en regionale besturen, worden interne ratings of –ratingindicaties toegewezen die verder relevant zijn binnen het acceptatiekader en tevens ook gehanteerd worden voor monitoring.

Voor regulatoire kapitaalberekeningen blijft de Argenta Groep binnen de afspraken met de toezichthouder de gestandaardiseerde benadering toepassen op overheden. Voor bancaire en corporate tegenpartijen is dit de FIRB-benadering.

Binnen het vooropgestelde FIRB-governance-kader werd in 2016 de jaarlijkse review uitgevoerd op de FIRB-modellen voor banken en corporates. De interne ratingmodellen maken jaarlijks op passende wijze het voorwerp uit van een kritische interne analyse.

Verdere aandacht werd besteed aan de ontwikkeling en voortgang van de berekeningen voor economisch kapitaal omtrent kredietrisico.

Ieder kwartaal van 2016 werden de beleggingsportefeuilles naargewoonte aan een grondige analyse onderworpen inclusief aan een risicotoetsing, met ook nu specifieke aandacht voor de verdere portefeuillediversificatie die in 2016 werd doorgevoerd.

Deze analyse vormt de basis van een regelmatige rapportering aan en bespreking binnen het ALCO, het directiecomité en het risicocomité van de raad van bestuur.

Kredietrisico en Basel kapitaalakkoord

De Bankpool heeft een jarenlange ervaring in het toekennen en beheren van hypothecaire kredieten aan *retail*cliënteel, wat resulteerde in een historiek van lage kredietverliezen.

Onder retailcliënteel vallen particulieren, zelfstandigen en uitoefenaars van vrije beroepen die hun gewoonlijke verblijfplaats in België (voor de Belgische activiteiten) of Nederland (voor de Nederlandse activiteiten) hebben en die bij de Vennootschap terecht kunnen voor hun normale niet-beroepsmatige kredietbehoeften.

Omwille van deze beleids optie en de vermelde jarenlange ervaring heeft de Vennootschap er dan ook voor gekozen om onder het Basel kapitaalakkoord zijn kredietverstrekking van hypothecaire leningen, mits niet-materiële uitzonderingen, op basis van interne ratings te laten plaatsvinden en de eigen vermogensvereisten volgens de IRB-methode te berekenen. Hierbij wordt bij de kredietverstrekking aan iedere lening een risicoklasse toegekend. Hiervoor ontwikkelde de Vennootschap, voor zover van toepassing, zelf een of meer modellen. In 2016 werden belangrijke stappen gezet in de doorontwikkeling van de interne modellen voor de Nederlandse hypotheekportefeuille.

Onderscheid wordt gemaakt tussen modellen voor PD (probability of default) en LGD (loss given default - verlies bij wanbetaling). Voor de *retail*kredietportefeuilles waar gekozen wordt voor een intern ratingsysteem werd telkens zowel een PD als een LGD-model ontwikkeld. Maandelijks wordt de totale hypothecaire kredietportefeuille aan de PD en LGD-modellen aangeboden om er het kapitaalbeslag voor onverwachte verliezen uit af te leiden.

Leningen en vorderingen in achterstand en achterstallige bedragen

De Vennootschap beoordeelt haar portefeuille voortdurend op het stuk van achterstallige betalingen. In de onderstaande tabellen wordt een overzicht gegeven van de financiële activa 'leningen en vorderingen op andere klanten' waarvoor er achterstallige bedragen zijn geconstateerd maar waarvoor er geen op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen zijn aangelegd.

Het gaat hier om het totaalbedrag van de uitstaande kredieten (*total exposure*) en dus niet het totaalbedrag van de achterstanden. In deze bedragen zitten ook nog de kredieten die slechts 1 of 2 dagen achterstallig zijn of die omwille van een mogelijk laattijdige operationele verwerking van de betaling van de aflossingen (onder meer via domiciliëringen) tijdelijk een achterstand vertonen.

Per 31/12/2015	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
Consumentenkrediet	5.589.853	270.057	76.271	25.444
Hypothecaire leningen	918.915.810	41.059.189	23.086.941	25.739.956
Leningen op termijn	17.183.240	713.516	8.908	282.586
Zichtdeposito's	2.656.151	58.013	49.873	1.823.647
Overige kredietvorderingen	0	0	0	0
	944.345.054	42.100.775	23.221.993	27.871.633

Per 31/12/2016	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
Consumentenkrediet	4.398.888	110.654	16.391	18.416
Hypothecaire leningen	854.814.085	35.237.657	15.899.939	10.521.660
Leningen op termijn	14.449.851	141.125	476.955	5.918
Zichtdeposito's	2.281.635	87.309	55.708	1.174.160
Overige kredietvorderingen	0	0	0	0
	875.944.459	35.576.745	16.448.993	2.250.654

Bovenstaande leningen en vorderingen werden ofwel nog niet als gefaald beschouwd ofwel waren er voldoende waarborgen waardoor er geen op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen moesten worden aangelegd.

Effectieve achterstallige bedragen (in kapitalen en interesten)

In de volgende tabellen wordt een overzicht gegeven van de effectieve achterstallige bedragen (kapitalen en interesten), met andere woorden welke achterstanden zijn er effectief (dus zonder het totale bedrag van de betrokken lening te vermelden).

Onder de 'zichtdeposito's' zijn in hoofdzaak kaskredieten terug te vinden die bij overschrijding van hun kredietlijn voor het volledige bedrag in achterstand komen.

Per 31/12/2015	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
Consumentenkrediet	285.111	17.754	3.583	699
Hypothecaire leningen	7.546.833	813.142	621.966	1.654.904
Leningen op termijn	192.646	6.781	873	10.081
Zichtdeposito's	2.656.151	58.013	49.873	1.823.647
Overige kredietvorderingen	0	0	0	0
	10.680.741	895.690	676.295	3.489.331

Per 31/12/2016	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
Consumentenkrediet	384.324	4.793	1.963	1.098
Hypothecaire leningen	8.662.737	923.793	783.623	877.571
Leningen op termijn	187.208	8.936	12.162	1.438
Zichtdeposito's	2.281.635	87.309	55.708	1.174.160
Overige kredietvorderingen	0	0	0	0
	11.515.904	1.024.831	853.456	2.054.267

In alle andere categorieën van financiële activa en de daarbinnen te onderscheiden aanwezige klassen zijn er geen achterstallen.

Op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen

Het volgende overzicht geeft de betrokken waarden van de financiële activacategorieën (en respectievelijke klassen) weer waarvoor op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen werden aangelegd.

	Bruto boekwaarde van de in waarde verminderde activa	Waarde- verminderingen op individuele basis beoordeelde activa boekjaar 2015	Bruto boekwaarde van de in waarde verminderde activa	Waarde- verminderingen op individuele basis beoordeelde activa boekjaar 2016
Voor verkoop beschikbare financiële activa				
Vastrentende effecten	6.189.450	1.935.920	2.066.971	124.650
Openbare instellingen	0	0	0	0
Kredietinstellingen	0	0	0	0
Effecten andere tegenpartijen	6.189.450	1.935.920	2.066.971	124.650
Niet vastrentende effecten	0	0	0	0
Totaal voor verkoop beschikbare financiële activa	6.189.450	1.935.920	2.066.971	124.650
Leningen en vorderingen				
Consumentenkrediet	2.547.519	2.613.224	1.994.982	2.019.249
Hypothecaire leningen	179.527.924	24.930.739	187.415.469	22.394.762
Leningen op termijn	3.793.525	339.962	3.415.567	398.600
Zichtdeposito's / voorschotten	1.602.296	1.277.134	1.060.064	938.951
Overige kredietvorderingen	899	899	0	0
Totaal leningen en vorderingen	187.472.163	29.161.958	193.886.083	25.751.562

Per einde 2015 waren er voor 29.161.958 euro op individuele basis bepaalde waardeverminderingen voor de portefeuille leningen en vorderingen. Per einde 2016 waren er voor 25.751.562 euro op individuele basis bepaalde waardeverminderingen voor de portefeuille leningen en vorderingen. Hiernaast was er nog één individuele waardevermindering van 124.650 euro voor één tegenpartij in de AFS- portefeuille.

De volgende tabellen geven de mutaties weer van de individuele bijzondere waardeverminderingen van de boekjaren 2015 en 2016. Bij toelichting 35 is er meer detail terug te vinden over de totale resultaatimpact (inclusief de rechtstreekse afboekingen en recuperaties).

	Beginsaldo 31/12/2014	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2015
Voor verkoop beschikbare financiële activa				
Vastrentende effecten	0	1.935.920	0	1.935.920
Openbare instellingen	0	0	0	0
Kredietinstellingen	0	0	0	0
Effecten andere tegenpartijen	0	1.935.920	0	1.935.920
Niet vastrentende effecten	0	0	0	0
Totaal voor verkoop beschikbare financiële activa	0	1.935.920	0	1.935.920
Leningen en vorderingen				
Consumentenkrediet	3.468.991	717.161	1.572.928	2.613.224
Hypothecaire leningen	33.446.959	20.999.048	29.515.268	24.930.739
Leningen op termijn	1.068.149	89.081	817.268	339.962
Zichtdeposito's / voorschotten	2.869.065	-1.462.432	129.499	1.277.134
Overige kredietvorderingen	105.415	0	104.516	899
Totaal leningen en vorderingen	40.958.579	20.342.858	32.139.479	29.161.958
	Beginsaldo 31/12/2015	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2016
Voor verkoop beschikbare financiële activa				
Vastrentende effecten	1.935.920	0	1.779.330	156.590
Openbare instellingen	0	0	0	0
Kredietinstellingen	0	0	0	0
Effecten andere tegenpartijen	1.935.920	0	1.779.330	156.590
Niet vastrentende effecten	0	0	0	0
Totaal voor verkoop beschikbare financiële activa	1.935.920	0	1.779.330	156.590
Leningen en vorderingen				
Consumentenkrediet	2.613.224	235.689	829.664	2.019.249
Hypothecaire leningen	24.930.739	18.509.713	21.045.689	22.394.763
Leningen op termijn	339.962	344.556	285.918	398.600
Zichtdeposito's / voorschotten	1.277.134	-1.178.726	-840.544	938.952
Overige kredietvorderingen	899	0	899	0
Totaal leningen en vorderingen	29.161.958	17.911.232	21.321.626	25.751.564

Op portefeuillebasis bepaalde bijzondere waardeverminderingen

Voor alle *retail*kredietportefeuilles waarvoor in Basiskredietrisicomodellen zijn uitgewerkt worden collectieve IBNR-waardeverminderingen berekend en aangelegd.

De onderstaande tabel geeft de *exposure at default* (EAD) en aangelegde collectieve bijzondere waardeverminderingen (IBNR) weer per eindejaar.

Portefeuille	31/12/2015		31/12/2016	
	EAD	IBNR	EAD	IBNR
port. Aspa België	8.714.321.534	1.258.535	9.937.803.067	1.414.297
port. Aspa Nederland	13.380.730.800	4.875.207	15.457.089.202	8.236.332
Green Apple	1.113.369.721	346.487	0	0
port. CBHK	367.349.714	395.471	300.604.257	346.454
Totaal		6.875.700		9.997.083

De IBNR-waardeverminderingen zijn gestegen van 6.875.700 euro per 31 december 2015 naar 9.997.083 euro ten gevolge van de hogere portefeuille hypothecaire leningen.

Naast de IBNR-voorziening wordt er ten slotte indien nodig ook een waardevermindering voor collectief beoordeelde financiële activa aangelegd. Deze op portefeuillebasis aangelegde waardevermindering wordt enkel opgebouwd voor een MBS-portefeuille die onder de leningen en vorderingen geïnclassificeerd is.

Ten slotte werd in 2015 een voorziening aangelegd van 860.000 miljoen euro die een '*best estimate*' raming is van de bijkomende waardeverminderingen die op leningen geboekt moeten worden naar aanleiding van de verdere verfijningen aan de interne processen voor het bepalen van de waardeverminderingen om een volledige overeenstemming met de EBA-reglementering hieromtrent te verzekeren. Per 31 december 2016 was deze voorziening gedaald tot nul euro omdat de betrokken waardeverminderingen automatisch berekend werden en vervat zitten in de andere waardeverminderingen.

Zekerheden

Bij het toestaan van hypothecaire leningen worden altijd persoonlijke of zakelijke zekerheden gevraagd. Hoe lager de kredietwaardigheid van een kredietnemer, hoe meer waarborg die cliënt zal moeten geven. In het kader van het uitwinningsbeleid komt het sporadisch voor dat bepaalde zekerheden verworven worden en op de balans terechtkomen.

Voor deze zekerheden (in casu de panden waarop een hypothecaire inschrijving of volmacht gevestigd zijn) vinden individuele nieuwe schattingen plaats als de dossiers waaraan de zekerheden verbonden waren als gefaald beschouwd worden. Alle zakelijke zekerheden worden periodiek via een statistische methode herschat.

Uitwinningsbeleid

Als alle andere middelen zijn uitgeoefend om een krediet in falend financieel af te handelen, wordt er (waar er een pand aanwezig is) overgegaan tot een onderhandse of openbare verkoop.

In 2016 waren er (inclusief verkopen die betrekking hebben op Nederlandse kredietdossiers met NHG bij de Vennootschap) 222 openbare en onderhandse verkopen (342 in 2015), waarbij het saldo van de verkoop de vordering niet volledig dekde. De totale restschuld hierbij bedroeg 4.641.850 euro (tegenover 3.854.757 euro in 2015).

De conservatieve kredietpolitiek en het strikte omkaderingsbeleid hadden tot gevolg dat de kredietverliezen binnen de diverse activiteitsdomeinen van de Vennootschap laag waren in de voorbije jaren.

Forbearance

Eind 2014 werden op basis van de EBA-definitie van *forbearance* de nodige beleidsdocumenten uitgewerkt en werden er aanpassingen gedaan aan de interne kredietsystemen voor de betere registratie van de betrokken dossiers. Het gaat hier over herfinancieringen en verlengingen naar aanleiding van betalingsachterstanden.

In het onderstaande overzicht werden de aan de toezichthouder gerapporteerde cijfers opgenomen. Het betreft de momentopname per toestanden 31 december 2015 en 31 december 2016.

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal exposures met forbearance maatregelen	15.981.879	45.830.530
Performing exposures met forbearance maatregelen	9.060.992	23.163.109
Non-performing exposures met forbearance maatregelen	6.920.887	22.667.421
Gecumuleerde waardeverminderingen en provisies	677.922	2.194.635
Ontvangen collateral voor exposures met forbearance maatregelen	14.121.224	43.023.379

De stijging in totaal exposures is in hoofdzaak het gevolg van het precieser registreren van forbearance in de kredietsystemen.

De forbearance-dossiers die als non-performing worden aangemerkt, worden steeds onderworpen aan een 'individuele waarderingstoets'.

Het bedrag aan ontvangen onderpand van alle forbearance-dossiers werd ook opgenomen in deze toelichting om aan te tonen dat er aanzienlijke waarborgen in de vorm van collateral zijn.

Uitstaand kredietrisico

De totale blootstelling aan kredietrisico (total exposure) bestaat uit de boekwaarden van financiële activa (grootste deel van de activazijde - binnenbalans) de berekende exposure van afgeleide financiële instrumenten en specifieke buiten balansposten (waaronder financiële garanties en kredietverbintenissen) zoals beschreven in de wetgevingen van het eigen vermogen (Basel).

Totale blootstelling aan kredietrisico	31/12/2015	31/12/2016
Totaal binnenbalans	33.764.584.249	35.996.526.393
Totaal buitenbalans	2.071.892.201	1.787.783.451
Totaal derivaten	167.530.969	185.611.883
	36.004.007.419	37.969.921.727

Meer informatie met betrekking tot de buiten balansposten is terug te vinden bij toelichting 38. Een uitgebreidere toelichting inzake het uitstaande kredietrisico is terug te vinden in de Basel pijler 3-toelichtingen die jaarlijks op de website van de Vennootschap komen (www.argenta.be).

Concentratie van kredietrisico

Deze concentratie kan bestaan uit verschillende elementen waaronder enerzijds een concentratie in kredietverlening aan een individuele tegenpartij of een groep van onderling gerelateerde tegenpartijen (single name concentratie of wederpartijconcentratie). Anderzijds kan er ook een concentratie in kredietverlening zijn via een ongelijkmatige verdeling over sectoren of landen / regio's (sectorconcentratie).

Dit laatste risico kan ontstaan wegens significante risicoposities op groepen van tegenpartijen waarvan de kans op wanbetaling gedreven wordt door gemeenschappelijke onderliggende factoren.

In de beleidslijn kredietrisicobeleid retail worden limieten opgenomen met betrekking tot het concentratierisico. Deze limieten worden stelselmatig opgevolgd en gerapporteerd. Een van deze limieten heeft betrekking op de maximale exposure per tegenpartij in de *retail*kredietverlening en stelt dat deze maximale exposure op 1 *retail*tegenpartij nooit groter mag zijn dan 1 miljoen euro.

Worden toch hogere kredieten toegestaan dan kan dit enkel mits uitdrukkelijke beslissing van het kredietcomité en het directiecomité.

De onderstaande tabel geeft de procentuele verdeling over de 'leningen en vorderingen op andere klanten' van de verschillende types van lening of vordering. De post 'overige kredietvorderingen' bevat een beperkte portefeuille MBS.

	2015		2016	
	Boekwaarden	Procentuele verdeling	Boekwaarden	Procentuele verdeling
Consumentenkrediet	97.424.542	0,40%	97.669.919	0,37%
Hypothecaire leningen	23.842.271.931	98,08%	26.024.523.154	98,13%
Leningen op termijn	335.622.758	1,38%	374.179.424	1,41%
Zichtdeposito's / voorschotten	5.808.705	0,02%	3.633.163	0,01%
Overige kredietvorderingen	27.025.034	0,11%	21.600.896	0,08%
	24.308.152.971	100,00%	26.521.606.556	100,00%

Mogelijke concentratierisico's die resulteren uit de aanwezigheid in slechts twee hypotheekmarkten (namelijk België en Nederland), worden getemperd door een beperking van het kredietrisico per individueel dossier, en door een strikte opvolging van de evoluties in de Nederlandse en Belgische hypotheek- en residentiële vastgoedmarkten.

Hiernaast wordt er ook gezorgd voor een spreiding van de risico's door een groot aantal leningen voor een beperkt bedrag, gespreid over België en Nederland (ook regionaal) toe te staan. Door de spreiding in de tijd van de kredietverlening (iedere week / maand worden er wel kredieten toegestaan) worden de risico's getemperd (in zowel hoog- als laagconjunctuur worden immers kredieten toegestaan).

De basis voor de kwantitatieve beoordeling van het concentratierisico vormt de analyse van de portefeuillesamenstelling (balans) naar economische sectoren (overheden – openbare besturen, kredietinstellingen, overige leningen waaronder bedrijfsobligaties, hypothecaire kredietverlening, andere retailkredietverlening) en landen.

Beleggingsportefeuille

De Vennootschap classificeert het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille als 'voor verkoop beschikbaar financiële activa'. Het voornaamste deel van dit gedeelte van de beleggingsportefeuille bestond per 31 december 2016 (hierbij gebaseerd op de Belgische wettelijke schema A-indeling die gehanteerd wordt op enkelvoudig niveau) uit obligaties van 'openbare besturen' (40,76% in 2016 tegenover 45,12% in 2015). De categorie 'kredietinstellingen' vertegenwoordigt 22,80% per 31 december 2016. De categorie 'effecten andere tegenpartijen' is van 31,90% gestegen naar 36,41%.

	2015		2016	
	Boekwaarden	Procentuele verdeling	Boekwaarden	Procentuele verdeling
Vastrentende effecten				
- openbare besturen	3.611.365.958	45,12%	3.130.232.096	40,76%
- kredietinstellingen	1.839.635.416	22,98%	1.750.588.189	22,80%
- effecten andere tegenpartijen	2.553.261.386	31,90%	2.796.060.234	36,41%
Niet-vastrentende effecten				
- beleggingsfondsen/aandelen	261.528	0,00%	2.159.696	0,03%
	8.004.524.288	100,00%	7.679.040.215	100,00%

In de beleggingsportefeuille kan het concentratierisico het kredietrisico beïnvloeden. Het concentratierisico kan ontstaan als gevolg van een grote totale positie bij individuele tegenpartijen, dan wel het een totale positie bij een aantal positief gecorreleerde tegenpartijen (dat wil zeggen partijen die onder gelijkaardige omstandigheden in gebreke blijven). Het vermijden van concentraties is een belangrijke factor in de kredietrisicostrategie van de Vennootschap.

De onderstaande tabel geeft een procentueel geografische uitsplitsing van de overheidsobligaties in de 'voor verkoop beschikbare financiële activa'. Uit het onderstaande overzicht blijkt nog een grote blootstelling aan België (vestigingsplaats van de Vennootschap).

	31/12/2015	31/12/2016		31/12/2015	31/12/2016
België	57,27%	57,16%	Litouwen	1,95%	2,62%
Ierland	8,55%	9,91%	Tsjechië	1,75%	1,94%
Spanje	5,27%	6,65%	IJsland	1,46%	1,20%
Polen	3,97%	4,70%	Duitsland	1,40%	1,60%
Italië	3,77%	0,00%	Zweden	0,69%	0,81%
Oostenrijk	2,81%	3,28%	Roemenië	0,32%	0,36%
Nederland	2,81%	4,36%	Bulgarije	0,21%	0,23%
Slovakije	2,75%	0,67%	Mexico	0,20%	0,24%
Slovenië	2,44%	2,12%	Totaal	100,00%	100,00%
Letland	2,37%	2,16%			

De onderstaande tabel ten slotte geeft het ratingniveau weer van de volledige 'voor verkoop beschikbare activa'-portefeuille. Meer dan 98,62% van deze portefeuille heeft een rating van "investment grade". Bijkomende informatie in verband met deze portefeuille is terug te vinden bij toelichting 13.

	31/12/2015	31/12/2016
Investment grade	98,87%	98,62%
Below investment grade	1,12%	1,38%
Not rated	0,01%	0,00%
Totaal	100,00%	100,00%

Onder de 'tot einde looptijd aangehouden activa' staan effecten ten bedrage van 425.641.792 euro (404.465.119 euro in 2015) die in hoofdzaak uitgegeven werden door de Belgische federale en regionale overheden.

De eerder vermelde financiële beleidslijn bepaalt in welke obligaties er met welke ratings mag belegd worden. De ratings van alle rentedragende vastrentende effecten worden nadien stelselmatig opgevolgd. Als na de aankoop de rating van een obligatie daalt onder de vooropgestelde minimum ratingvereiste, worden de betrokken obligaties opnieuw besproken in het ALCO en het ratingoverleg (RO). Het ALCO en bijgevolg ook het

directiecomité van de Vennootschap moeten zich hierbij uitdrukkelijk uitspreken over het al dan niet behouden van de positie. Over de behouden posities wordt ook gerapporteerd aan het risicocomité van de raad van bestuur.

Toelichting bezwaarde activa

Via de circulaire 2015/03 heeft de Belgische toezichthouder de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit (EBA) van 27 juni 2014 over de openbaarmaking van bezwaarde en niet-bezwaarde activa in het Belgische prudentiële kader ten uitvoer gebracht. Het betreft hier geen toelichting over het kredietrisico van de Vennootschap op zijn schuldenaars maar een globale toelichting over haar bezwaarde activa.

De instellingen moeten op voortschrijdende basis informatie over de voorafgaande twaalf maanden openbaar maken uitgaande van mediaanwaarden van ten minste driemaandelijksse gegevens.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de bezwaarde activa bij de Vennootschap op rapportering toestand 31 december 2015 en 2016 evenals het gemiddelde over 2016.

	31/12/2015		31/12/2016		gem. 2016	
	nom. waarde	marktwaarde	nom. waarde	marktwaarde	nom. waarde	marktwaarde
Collateral voor afgeleide instrumenten (caps en swaps)	419.032.000	485.653.196	559.469.000	635.725.745	541.443.167	607.061.611
Collateral voor repo transacties	85.594.000	99.876.707	0	0	23.267.471	24.996.340
Collateral voor Bank Card Company	35.000.000	35.123.886	31.000.000	33.118.285	31.000.000	33.683.674
Totaal gegeven collateral	539.626.000	620.653.789	590.469.000	668.844.030	595.710.638	665.741.625
Collateral kredietlijn NBB	250.000.000	272.322.206	250.000.000	261.525.000	250.000.000	263.776.250

Er waren eind 2015 voor nominaal 504.626.000 euro bezwaard in het kader van de afgeleide instrumenten en repo's en nominaal 35 miljoen in het kader van het gebruik van kredietkaarten door de klanten van de Vennootschap. In het kader van het collateral beheer werd bij de afgeleide instrumenten voor 15,35 miljoen euro cash betaald en werd er geen cash ontvangen in het kader van de uitgevoerde repotransacties.

Per eind 2016 waren er voor nominaal 559.469.000 euro bezwaard in het kader van afgeleide instrumenten en nominaal 31 miljoen in het kader van het gebruik van kredietkaarten door klanten van de Vennootschap. Daarnaast was er 28,9 miljoen cash betaald en 29,5 miljoen cash ontvangen bij het collateral beheer.

De Vennootschap heeft geen covered bonds uitgegeven. De Vennootschap heeft een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten zullen bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

5.4. Operationeel risico

Alle ondernemingen die activiteiten uitoefenen, hebben te maken met een operationeel risico. Financiële instellingen en groepen vormen daarop geen uitzondering.

De activiteiten van de Vennootschap zijn afhankelijk van het vermogen om een erg groot aantal transacties efficiënt, nauwkeurig en in overeenstemming met de beleidslijnen en de wet- en regelgeving te verwerken. Operationele risico's en verliezen treden op als gevolg van tekortschietende of falende interne processen (zoals processen die niet afgestemd zijn op de wettelijke voorschriften), mensen (zoals fraude, fouten van werknemers) en systemen (zoals systeemuitval) of als gevolg van externe gebeurtenissen (zoals natuurrampen, cybercriminaliteit of defecten van externe systemen, zoals die van de leveranciers of tegenpartijen van de Vennootschap). De impact kan bestaan uit financiële en/of reputatieschade. Ook het juridisch en compliance risico vallen hieronder.

De Vennootschap heeft een relatief beperkt aantal producten en diensten, wat het operationeel risico beperkt kan houden. Hoewel de Vennootschap maatregelen heeft genomen om de risico's te beheersen en eventuele verliezen te beperken en daarnaast aanzienlijke middelen uittrekt voor de ontwikkeling van efficiënte procedures en de opleiding van personeel, is het niet mogelijk procedures te implementeren waarmee Argenta al deze operationele risico's op een efficiënte manier volledig kan uitsluiten. Echter binnen het kader van het algemene risicoappetijt worden ook operationele risico's op een structurele manier beheerd.

Het Operationeel Risicocomité vergadert trimestrieel binnen het Groepsrisicocomité met aandacht voor de key risk indicators, de RCSA's (Risk & Control Self Assessment) en de operationele verliezen.

Jaarlijks wordt een uitgebreid interne controlejaarsverslag opgesteld dat overgemaakt wordt aan het Auditcomité, de raad van bestuur en de NBB/ECB. In dit verslag worden de aanwezige beheersmaatregelen beoordeeld op hun adequaatheid en hun effectiviteit volgens de COSO-methodiek.

Algemeen wordt aangenomen dat operationele risico's in de bedrijven gaandeweg toenemen, en ook vanwege de toezichthouder stijgt de aandacht voor deze vorm van risico's. Dit is onder meer toe te schrijven aan de snel wijzigende technologische omgeving, de uitbreiding van de regelgeving, de toenemende complexiteit en vermenigvuldiging van producten en ook de algemene trend van het uitbesteden van niet-kernactiviteiten.

In 2016 werd vooral werk gemaakt op volgende structurele en inhoudelijke OR domeinen.

Structureel :

- ORM Missie, visie en strategie uitgewerkt en voorgesteld aan het risicocomité.
- Structurele samenwerking met ORM-contactpersonen in de business.
- Structurele afstemming met de MT's (management teams).
- Structurele samenwerking met ICT en inzake strategische projecten.
- Structurele samenwerking met ORM Nederland en AAM Luxemburg.
- Accelerando traject binnen de eigen directie .

Wat de ORM missie betreft, wil Argenta een breed gedragen risicoverhaal dat deel uitmaakt van het DNA van heel Argenta en van elk van zijn medewerkers zodat Argenta op een duurzame manier verder kan groeien.

De missie van het gezamenlijk operationeel risicobeheer binnen Argenta (over alle niveaus en onderdelen van de organisatie heen) is om door middel van een gezond, in de business verankerd management van de operationele risico's, de stabiliteit, de rendabiliteit en de duurzame groei van Argenta te ondersteunen en dat met minimale extra kosten (beleid bepalen).

Eerste en tweede lijn ORM voeren in partnership een risicobeleid dat maximaal bijdraagt aan de bedrijfsdoelstellingen met minimale extra kosten. Tweede lijn ondersteunt de organisatie om dit beleid meer en meer op een zelfredzame manier toe te passen (ondersteuning eerste lijn).

Daarnaast ondersteunt tweede lijn ORM op alle niveaus van het bedrijf het nemen van gezonde beslissingen door alle stakeholders een juist beeld te geven van de mate waarin de actuele operationele risico's zijn afgedekt (zekerheid geven / rapportering).

Inhoudelijk werd in 2016 vooral met prioriteit gewerkt op:

- Ontwikkelen en updaten van een aantal beleidslijnen o.a. in kader van business continuity, functiescheiding en interne controle
- Ontwikkelen van een kader voor het inbedden van de risicocultuur, in samenwerking met zowel business als andere risk directies
- Diverse acties m.b.t. informatiebeveiliging
- Doorlichting en optimalisatie van de Corporate Insurance contracten
- Verbeterde werking en verdere aanpak van het crisismanagement team
- Een structurele herwerking van het Intern Controle Jaarverslag

5.5. Andere risico's

Zonder exhaustief te willen zijn, werden onder deze paragraaf nog enkele andere risico's opgenomen. In de afgelopen jaren werd er ook verder geïnvesteerd in een hernieuwd groepswijd risk assessment van alle identificeerbare risico's en in de economische kapitaalmodellen van ICAAP, in het bijzonder in de uitwerking van een geïntegreerde risicocartografie, stress-, scenario- en forward looking-testen.

Samen met de economische kapitaalberekeningen (aangevuld met kapitaalallocaties) op basis van simulatiemodellen bieden ze de Argenta Groep een integraal beeld van alle materiële risico's. De resultaten spelen een belangrijke rol in de inkomens- en waarde sturingsmodellen.

5.5.1. Strategisch risico

Het strategisch risico is het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van business beslissingen, implementatie van beslissingen, of gebrek aan aanpasbaarheid ("responsiveness") aan veranderende marktomstandigheden (zowel commercieel als financieel).

Om de strategische doelen zoals bepaald in de bedrijfsstrategie te bereiken, stelt de Argenta Groep middelen ter beschikking. Het gaat onder meer om communicatiekanalen, systemen, mensen, netwerken, managerstijd en -capaciteiten. De strategische doelen worden bepaald door het directiecomité, goedgekeurd door de raad van bestuur en periodiek opgevolgd.

De uiteindelijke realisatie van de bedrijfsstrategie hangt af van de passendheid van de ter beschikking gestelde middelen en de manier waarop deze middelen worden aangewend.

5.5.2. Businessrisico

Het businessrisico is het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van veranderingen in de business ten gevolge van een externe gebeurtenis met impact op de huidige en toekomstige winsten en kapitaal. Ook een slechte diversificatie van de winsten (earnings) of de onmogelijkheid om een voldoende en degelijk niveau van winstgevendheid te bewaren, wordt onder dit risico opgenomen. De inkomensgevoeligheidsindicator binnen het RAF incorporeert al het business risico op de non maturity deposito's en fee door een extra risico toeslag te rekenen.

Om het businessrisico waaraan de Argenta Groep blootgesteld is zo goed mogelijk op te vangen, heeft het bedrijf naast zijn klassieke activiteiten, een strategische keuze gemaakt voor de verkoop van producten die fee

income genereren. Deze activiteit moet naast Sparen en betalen, Lenen en Verzekeren een grotere diversificatie van de gegenereerde winst tot stand brengen.

Om de winstbijdrage per product te bepalen, wordt bij de prijszetting van de producten van de Vennootschap rekening gehouden met funds transfer pricing op economische basis.

5.5.3. Reputatierisico

De Argenta Groep loopt voortdurend het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van het veranderen van de reputatie of standing veroorzaakt door een gewijzigde perceptie van het imago van de organisatie bij alle stakeholders (o.a. klanten, tegenpartijen, aandeelhouders, regulerende instanties, ...).

Het is een second order risk, een risico dat voortvloeit uit een ander risico, maar dat wel een eigen impact heeft. De Argenta Groep beschouwt dit risico als een verticaal risico, met andere woorden een risico dat alle andere risico's doorkruist. Door het opvolgen en beheren van de andere risico's wordt het reputatierisico eveneens beheerd.

5.5.4. Externe dienstverleners

Het regulatorisch risico betreft het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van toekomstige wijzigingen in wet- of regelgeving. Op alle plaatsen waar de Vennootschap actief is, is het onderworpen aan de wetten, voorschriften, administratieve maatregelen en beleidsvoorschriften over financiële dienstverlening.

Wijzigingen op het vlak van het toezicht en de regelgeving kunnen de activiteiten, aangeboden producten en diensten en de waarde van de activa van de Argenta Groep aantasten. Hoewel de Argenta Groep nauw samenwerkt met de toezichthouders en voortdurend toeziet op de situatie en toekomstige wijzigingen van de regelgeving, kunnen het fiscaal beleid en andere beleidsterreinen onvoorspelbaar zijn en vallen zij niet onder zijn controle.

In de laatste en komende jaren heeft en zal de Europese wet- en regelgeving veel bijkomende aandacht vergen. De Europese commissie heeft immers een voorkeur voor een maximale harmonisatie van de Europese wet- en regelgeving. Een maximale harmonisatie van wet- en regelgeving is in het belang van de financiële sector, omdat het bijdraagt aan een gelijk speelveld (*level playing field*) voor alle marktpartijen.

Voor wat betreft de fiscaliteit zorgt de structuur van de Argenta Groep dat de deposito's inclusief het bijkantoor in Nederland integraal onder het Belgisch depositogarantiestelsel vallen, met als gevolg een gevoeligheid voor wijzigingen omtrent bankenheffingen.

Wat de gedragsregels met betrekking tot beleggingsproducten betreft, worden deze in eerste instantie op Europees vlak opgesteld en daarna door de verschillende landen vertaald in hun eigen regelgeving. Argenta commercialiseert in België beleggingsproducten. Voor de praktische uitwerking van de regelgeving in België door de FSMA baseert Argenta zich op de interpretaties van Febelfin en Assuralia. In Nederland is er aandacht voor het brede door de AFM aangestuurde thema 'Klantbelang Centraal'.

De nationale en internationale regels omtrent fiscale topics wijzigen ook periodiek ten gevolge van plaatselijke of internationale economische factoren.

De eigenvermogensvereisten van kredietinstellingen, de zogenaamde Capital Requirements Regulation en de Capital Requirements Directive (samen 'CRD IV-package' genoemd) zijn nog steeds het voorwerp van wetgevende ontwikkelingen en hebben dus een impact op de Argenta Groep. De implementatie van nieuwe IFRS-normen hebben ook een potentiële (operationele) impact.

Midden 2016 initieerde de ECB, voor alle systemische banken, een nieuw specifiek onderzoek m.n. de zogenaamde TRIM (Targeted Review Internal Models). Dit onderzoek bekijkt de interne modellen die de banken gebruiken om het kapitaalbeslag voor wat betreft het kredietrisico te berekenen. Op basis van de uitkomst bij alle betrokken instellingen kunnen bijkomende vereisten volgen en dient er desgevallend een verdere calibratie te gebeuren.

6. Solvabiliteit en kapitaalbeheer

Het kapitaalrisico of solvency risico is het risico op een tekort aan beschikbaar kapitaal in verhouding tot het vereiste kapitaal door de activiteiten en grootte van de onderneming, of door de onmogelijkheid om aan een goede prijs en binnen een korte tijdspanne kapitaal op te halen. Om dit risico op te volgen worden er stelselmatig vergelijkingen gemaakt met de regulatoire vereisten, regulatoire guidance en de interne doelstellingen.

6.1. Kapitaalbeheer

De dynamische groei van de financiële markten en het stijgende gebruik van complexere bankproducten hebben veranderingen teweeggebracht in de *businessomgeving* van de Vennootschap. Deze uitdagingen vereisen adequate mensen, processen en systemen voor de beperking en doelgerichte controle van de risicopositie van de Vennootschap.

Naast het beschrijven van methodes voor de berekening van de regulatoire kapitaalvereisten (kwantitatieve vereisten) leggen de Capital Requirement Regulation (CRR) en Capital Requirement Directive (CRD) van de Europese Unie (EU) verhoogde nadruk op risicomanagement en geïntegreerd groepswijd management (kwalitatieve vereisten). De Vennootschap wordt verplicht om adequate procedures en systemen te implementeren om haar kapitaal toereikendheid op lange termijn te verzekeren terwijl alle materiële risico's in acht worden genomen.

Deze procedures worden internationaal het eerder vermelde ICAAP genoemd (*Internal Capital Adequacy Assessment Process* of intern beoordelingsproces van de kapitaaltoereikendheid).

De doelstelling van het risicomanagement van de Vennootschap is dat er een optimale kapitaalstructuur aanwezig is en een risicobeheersing gelijkaardig aan het niveau van de belangrijkste marktpelers, en waarbij blijvend voldaan wordt aan de wettelijke en interne eigenvermogensdoelstellingen.

De uitvoering van het *businessplan* waarbij te allen tijde voldoende kapitaal voorhanden moet zijn om de vooropgestelde groei te kunnen volgen, staat hierbij centraal.

De Vennootschap heeft altijd een politiek van autofinanciering gevolgd. Om een kapitaalniveau te behouden dat voldoende ruimte laat om te groeien en om de financiële en operationele risico's te kunnen dragen, beoogt de Vennootschap de mogelijke noden aan kapitaal te kunnen voldoen met (a) gereserveerde winst, (b) kapitaalverhogingen en (c) achtergestelde leningen. Aanvullend kan onder meer beslist worden om de balans te verlichten door middel van effectisering van een deel van de portefeuille kredieten aan particulieren.

In de onderstaande tabel is het nuttig eigen vermogen per eindejaar terug te vinden.

Samenstelling gereguleerd nuttig eigen vermogen	31/12/2015	31/12/2016
Tier 1 kapitaal	1.560.986.822	1.734.414.028
Tier 2 kapitaal	24.713.388	496.111.404
Totaal nuttig eigen vermogen	1.585.700.210	2.230.525.432

In de Basel pijler 3-toelichtingen (die terug te vinden zijn op de Argenta website) worden uitgebreidere toelichtingen gegeven ondermeer over het boekhoudkundig eigen vermogen, het nuttig eigen vermogen en de reconciliatie tussen beide en de reglementaire vereisten.

In onderstaande tabel is de reconciliatie van het boekhoudkundig IFRS eigen vermogen naar het nuttig Tier 1 eigen vermogen terug te vinden.

Samenstelling nuttig eigen vermogen	31/12/2015	31/12/2016
Eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders	1.672.757.633	1.841.199.853
Minderheidsbelangen	59.101	60.525
Totaal eigen vermogen	1.672.816.735	1.841.260.378
Prudentiële filters		
Immateriële vaste activa	-33.052.784	-37.510.847
Latente waarden AFS portefeuille	-93.963.258	-88.993.470
Kasstroomafdekking	14.278.863	13.979.775
Aftrek in het kader van "voorzichtige waardering"	-1.749.789	-2.671.859
Aftrek in het kader van het eigen kredietrisico (DVA)	-4.127.637	-10.016.279
Opname latente waarden	6.843.793	18.426.855
Niet opnemen van de minderheidsbelangen	-59.101	-60.525
Totaal nuttig eigen vermogen sensu stricto	1.560.986.821	1.734.414.028

Het financiële risicobeleid van de Vennootschap houdt naast de eigen managementkeuzes dus ook rekening met de prudentiële ICAAP.

ICAAP en economisch kapitaal

De risico's die de Vennootschap loopt, vereisen een risicobuffer onder de vorm van eigen vermogen. De verdere ontwikkeling van haar activiteit als klassieke spaarbank en dus onder meer transformatiebank vereist een continue opvolging en aanvulling wanneer nodig van dit vereiste eigen vermogen.

ICAAP omvat alle procedures en berekeningen van de bank die gebruikt worden om de volgende componenten te verzekeren:

- de gepaste identificatie en inschatting van de risico's;
- voldoende intern eigen vermogen in verhouding tot het risicoprofiel van de bank;
- het gebruik en de verdere ontwikkeling van risicomanagementsystemen.

Dit houdt in dat in alle omstandigheden (stressscenario's) en met voldoende graad van zekerheid de eigenvermogensvereisten van de Bankpool en al zijn geledingen, worden gerespecteerd. Dit wordt uitgedrukt door het economisch kapitaal waarbij rekening gehouden wordt met de verschillende risico's.

De berekeningen volgens de Basel-regels (pijler 1) voor het kapitaalbeheer worden gerapporteerd naar de toezichthouder en intern gebruikt maar de zogenaamde 80 %-floor voor het vereiste regulatorisch kapitaal blijft ook na 2011 de wettelijke basis. In zijn ICAAP onder pijler 2 berekent Argenta het vereiste economisch kapitaal op basis van Basel IRB-risico parameters.

Daarnaast worden in ICAAP ook alle materiële risicofactoren gemodelleerd zodat het totale ICAAP een meer volledig beeld geeft wat betreft het kapitaalbeslag en desgevallend hoger kan liggen dan de 80%-floor uit pijler 1.

De SREP (Supervisory Review and Evaluation Process, jaarlijkse globale evaluatie) door de ECB resulteerde in 2016 in een kapitaalbeslissing waarbij een P2R (pillar 2 capital requirement) van 2 % werd opgelegd: hierdoor

dient Argenta onder de IRB methode (internal rating based) te voldoen aan een CET1 (common equity Tier 1) van 8,25 pct (9,75 % inclusief alternatief Tier 1 substitutie) en een TCR (total capital ratio) van 11,75%, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de infasering van de gecombineerde kapitaalbuffers. Binnen de SREP is er ook aandacht vanuit de JST voor de interne opvolging van liquiditeit alsook voor ICT risico controle / operationeel risicobeheer.

6.2. Regelgeving en solvabiliteit

Alle entiteiten van de Vennootschap moeten voldoen aan de richtlijnen van de diverse toezichthoudende instellingen in de landen en sectoren waar zij actief zijn. Volgens deze richtlijnen moeten financiële instellingen een minimaal eigen vermogen aanhouden ten opzichte van de kredietverplichtingen binnen en buiten de balans.

Het totaal gereguleerd CET 1 nuttig eigen vermogen is geëvolueerd van 1.560.986.821 euro per einde 2015 naar 1.734.414.028 per einde 2016.

De Vennootschap berekent haar kapitaalratio's volgens de geldende Basel-regels die uit drie pijlers bestaan. Informatie over pijler 1 (minimale kapitaalvereisten) en pijler 2 (SREP-proces, met onder andere informatie over het rente-, liquiditeits- en concentratierisico) werden opgenomen in deze jaarrekening.

De pijler 3-toelichtingen zijn een verdere aanvulling op de eerste twee pijlers en willen marktdeelnemers de mogelijkheid geven de kapitaaltoereikendheid van een financiële instelling te beoordelen door middel van meer informatie. Deze pijler 3-toelichtingen worden afzonderlijk gepubliceerd op de website van de Vennootschap, waarbij een gedeelte van de informatie uit deze jaarrekening wordt overgenomen.

In het onderstaande overzicht is de toetsing van de belangrijkste vereisten terug te vinden, berekend volgens de van toepassing zijnde Basel (pijler 1)-regelgeving.

Samenstelling reglementair eigen vermogen	31/12/2015	31/12/2016
Totaal nuttig eigen vermogen	1.585.700.210	2.230.525.432
Toepassing floor IRB overgangperiode	80%- regel	80%- regel
Totaal vereiste na toepassing Basel I-floor	670.037.143	732.282.775
Core Tier 1-ratio	18,64%	18,95%
Tier 1 ratio	18,64%	18,95%
TCR (total capital ratio)	18,93%	24,37%

De berekeningen per 31 december 2016 houden rekening met de specifieke Basel-regels voor de berekening van gewogen risico's waarvoor de Vennootschap een goedkeuring heeft gekregen. De Vennootschap maakt gebruik van de (F)IRB-methode voor de *retail* hypotheekportefeuilles, de MBS-portefeuille en de portefeuille 'corporates en instellingen', en de standaardmethode STA voor de overige exposures.

Als gevolg van de Basel-bepalingen die gelden bij de overgang van de STA- naar de IRB-methode moet het nuttig eigen vermogen minimum 80 % bedragen van het (volgens de Basel I-principes berekende) vereiste eigen vermogen. Het vereiste eigen vermogen per 31 december 2016 bedraagt dan ook 732.282.775 euro ten opzichte van 670.037.143 euro per 31 december 2015.

De tier 1-ratio van 18,95% per 31 december 2016 wordt verkregen door het eigen vermogen sensu stricto – tier 1 eigen vermogen te delen door het berekende gewogen risicovolume (9.153.534.688 euro per 31 december 2016).

Vermits er per 31 december 2016 enkel core tier 1 eigen vermogen aanwezig is en geen bijkomend tier 1 eigen vermogen, bedraagt de core tier 1 ratio ook 18,95 %. Onder de IRB methode heeft de Vennootschap een CET1 ratio van 25,70% t.o.v. 25,47% per einde 2015.

In 2015 en 2016 was het totaal gereguleerde nuttig eigen vermogen te allen tijde groter dan de vereisten, zodat de Vennootschap volledig voldeed aan alle eigen vermogensvereisten.

7. Bezoldiging van de bestuurders

Hieronder worden de samenstelling van de raden van bestuur en de betaalde vergoedingen aan de betrokken bestuurders weergegeven.

7.1. Samenstelling van de raden van bestuur

De raden van bestuur van de Vennootschap en de overige vennootschappen van de Argenta Groep zijn structureel op een vergelijkbare manier samengesteld. Zij omvatten steeds:

- de leden van het directiecomité van de betrokken vennootschap (hierna de uitvoerende bestuurders);
- een aantal onafhankelijke bestuurders;
- een aantal bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen (samen met de onafhankelijke bestuurders, hierna de niet-uitvoerende bestuurders).

Het aantal bestuurders is voor iedere raad van bestuur bij voorkeur niet groter dan vijftien.

Leden van de raad van bestuur zijn uitsluitend natuurlijke personen. De mandaten van de bestuurders hebben in beginsel een duurtijd van zes jaar en zijn hernieuwbaar.

Voor bestuurders geldt een leeftijdsgrens:

- uitvoerende bestuurders zijn van rechtswege ontslagnemend wanneer zij de volle leeftijd van 65 jaar bereiken;
- niet-uitvoerende bestuurders zijn van rechtswege ontslagnemend wanneer zij de volle leeftijd van 70 jaar bereiken;
- bestuurders die de leeftijdsgrens bereiken, kunnen hun mandaat blijven uitoefenen tot in hun opvolging is voorzien.

De raad kan in individuele gevallen afwijkingen op deze regel toestaan.

De raden van bestuur zijn zo samengesteld dat geen van de drie erin te onderscheiden groepen (de bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen, de onafhankelijke bestuurders en de bestuursleden van het directiecomité) de meerderheid hebben. De meerderheid in de raden van bestuur wordt altijd gevormd door niet-uitvoerende bestuurders.

Onafhankelijke bestuurders worden benoemd met het oog op het aantrekken van competenties in de kernactiviteiten van de Argenta Groep, namelijk bankieren en verzekeren. Onafhankelijke bestuurders moeten op basis van hun vroegere of huidige activiteit van een ruime ervaring in minstens een van deze kerndomeinen blijk geven. Zij moeten voldoen aan alle vereisten zoals bepaald in artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen.

De raden van bestuur van de Vennootschap, Argenta Groep en Argenta Spaarbank tellen een aantal onafhankelijke bestuurders, waarbij minstens één onafhankelijke bestuurder van de Vennootschap niet zetelt in de raad van Argenta Assuranties, en omgekeerd. De onafhankelijke bestuurders van de Vennootschap en Argenta Assuranties kunnen, maar zijn niet noodzakelijk, lid zijn van de raad van bestuur van de Vennootschap.

De governance voorschriften inzake de onafhankelijke bestuurders beogen bij het bestuur van de diverse vennootschappen van de Argenta Groep een passend evenwicht te verzekeren tussen de behartiging van het groepsbelang en de behartiging van de belangen (van de stakeholders) van de individuele vennootschappen die van de Groep deel uitmaken.

Met het oog op een passende vertegenwoordiging van Argen-Co, de coöperatieve vennootschap van kantoorhouders en klanten van Argenta, die een kapitaaldeelname van meer dan 13% in de Argenta Groep aanhoudt, werd op 14 oktober 2015 mevrouw Cynthia Van Hulle aangesteld als bestuurder. Mevrouw Van Hulle zetelt sinds 23 juni 2015 als onafhankelijke bestuurder in de raad van bestuur van Argen-Co..

De taakverdeling tussen de raden van bestuur en de wisselwerking met de verschillende comités is gedocumenteerd in het Memorandum Internal Governance.

Het Handvest 'Geschiktheid Sleutelfunctionarissen', dat is opgesteld voor de Argenta Groep, inclusief de buitenlandse dochtermaatschappijen ALN en AAM, beschrijft de governance en het gestructureerd kader dat Argenta heeft opgezet om de geschiktheid van de sleutelfunctionarissen te verzekeren.

Met geschiktheid wordt bedoeld dat de betrokken persoon deskundig en professioneel betrouwbaar (fit & proper) is, zoals nader omschreven in de Circulaire van de NBB van 17 juni 2013 over de standaarden van 'deskundigheid' en 'professionele betrouwbaarheid' voor de leden van het directiecomité, bestuurders, verantwoordelijken van onafhankelijke controlefuncties en effectieve leiders van financiële instellingen.

Sleutelfunctionarissen zijn bestuurders of commissarissen, leden van het directiecomité, effectieve leiders en verantwoordelijken van de interne controlefuncties (interne auditfunctie, risicobeheerfunctie, compliancefunctie en actuariële functie), conform de bovenstaande circulaire van de NBB.

Naast de beoordeling van de geschiktheid van de individuele bestuurders op basis van de genoemde geschiktheidscriteria evalueert de raad ook periodiek zijn werking, zijn performantie en de performantie van de individuele bestuurders.

Tijdens het jaar 2015 vond een omvattende en extern gefaciliteerde evaluatie van de werking van het directiecomité plaats. Een nieuwe en omvattende evaluatie van de werking en de performantie van de volledige raad heeft plaatsgevonden eind 2016, in opvolging van deze die plaatsvond in 2013.

Iedere bestuurder wordt aangemoedigd om zijn persoonlijke en professionele activiteiten zodanig te organiseren dat hij of zij belangenconflicten met de Argenta Groep vermijdt (in lijn met artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen). De raden van bestuur van de vennootschappen van de Argenta Groep hebben in hun reglement van interne orde een beleid vastgesteld, met inbegrip van organisatorische en administratieve regelingen, inclusief het bijhouden van gegevens over de toepassing ervan. Het bevat ook procedures om belangenconflicten te identificeren, te voorkomen of, als het redelijkerwijze niet mogelijk is, ze te beheren zonder schade voor de belangen van de klanten.

Hieronder wordt de samenstelling van de raden van bestuur van de vennootschappen uit de Bankpool weergegeven.

Raad van Bestuur AAM:

Voorzitter: M. Lauwers en leden: S. Duchateau, A. Coppens en G. Wauters

Raad van Bestuur ASPA:

Voorzitter: J. Cerfontaine en leden: G. Ameloot, A. Brands (vanaf 6/01/2017), A. Coppens, J. Heller (tot 29/04/2016), C. Henriksen, M. Lauwers (vanaf 1/09/2016), D. Van Dessel (tot 23/01/2017), C. Van Hulle, W. Van Pottelberge, B. Van Rompuy, D. Van Rompuy, R. Vanderstichele, E. Walkiers en G. Wauters.

7.2. Bedrag van de vergoedingen van de leiding

De bezoldiging van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders van de vennootschappen van de Argenta Groep wordt vastgesteld door de respectievelijke raden van bestuur, op voorstel van het remuneratiecomité. Ze wordt ter bekrachtiging voorgelegd aan de algemene vergadering van de respectievelijke vennootschappen.

Bezoldiging van de niet-uitvoerende bestuurders

De bezoldiging van de niet-uitvoerende leden van de raden van bestuur van de vennootschappen van de Argenta Groep bestaat uitsluitend uit een door de respectievelijke algemene vergaderingen vastgestelde vaste bezoldiging. Ze is dezelfde voor alle onafhankelijke bestuurders en bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen.

Voor de deelname aan bijzondere comités die worden opgericht in de schoot van de raad van bestuur (het auditcomité, het risicocomité, benoemingscomité en het remuneratiecomité) ontvangen de niet-uitvoerende bestuurders een bijkomende vergoeding per bijgewoonde bijeenkomst. Deze vergoeding is dezelfde voor alle leden van een dergelijk comité. De voorzitter ontvangt een hogere vergoeding.

De voorzitter van de respectievelijke raden van bestuur is een bestuurder die de familiale aandeelhouder vertegenwoordigt. Hij heeft een vaste bezoldiging die verschilt van de vergoeding van de andere niet-uitvoerende bestuurders.

Bezoldiging van de uitvoerende bestuurders

De uitvoerende bestuurders genieten een vaste jaarlijkse vergoeding. Ze ontvangen geen enkele vorm van variabele vergoeding. De vergoeding omvat geen elementen die kunnen aanzetten tot het nastreven van korte termijn doelstellingen die niet stroken met de objectieven van de Argenta Groep op langere termijn. De vergoeding beantwoordt aan wat werd bepaald in het Reglement van de CBFA van 8 februari 2011 over het beloningsbeleid van financiële instellingen, en ook aan de bepalingen van de Bankwet. De vergoeding is dezelfde voor alle leden van de directiecomités, met uitzondering van de voorzitter.

Naast de vaste jaarvergoeding genieten de uitvoerende bestuurders ook van de voordelen van drie groepsolissen: de vorming van een pensioenkapitaal, een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid en een hospitalisatieverzekering.

De samenstelling van en de taakverdeling binnen de directiecomités van de drie kernvennootschappen van de Argenta Groep (de Vennootschap, Argenta Groep en Argenta Assuranties) is in hoge mate geïntegreerd.

De navolgende rapportering verstrekt een toelichting bij de vergoeding van de uitvoerende bestuurders van de Argenta Groep, ongeacht de identiteit van de vennootschap die de vergoeding effectief betaalde.

In 2016 ontving de heer Johan Heller (CEO van de Argenta Groep en voorzitter van de directiecomités van de Vennootschap, Argenta Groep en Argenta Assuranties), wiens mandaat een einde nam op 29 april 2016, een vergoeding van 167.262 euro. Dit is een stijging van 11,30% ten opzichte van 2015. Het basissalaris van de heer Marc Lauwers (CEO van Argenta en voorzitter van de directiecomités van de Vennootschap, Argenta Groep en Argenta Assuranties), die werd aangesteld met ingang van 1 september 2016, bedraagt 600.000 euro op jaarbasis. De bijdrage voor de groepsolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid bedroeg 57.665 euro.

In 2016 bedroeg de totale directe bezoldiging van de uitvoerende bestuurders / directiecomitéleden van de Argenta Groep, exclusief die van de CEO, 1.325.045 euro (1.505.684 euro in 2015).

De bijdrage voor de groepsolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid voor de directiecomitéleden, exclusief die van de CEO, bedroeg 214.325 euro (241.532 euro in 2015).

De mediaan van het basissalaris binnen de Vennootschap in 2016 bedraagt 53.138 euro. De mediaan van de loonstijging ten opzichte van 2015 bedraagt 3,11%.

Er werden in 2016 opzegvergoedingen aan leden van het directiecomité uitbetaald voor een totaal bedrag van 656.130 euro (474.525 euro in 2015).

De uitvoerende bestuurders genieten contractueel een beëindigingsvergoeding die, behoudens bij herroeping van het mandaat omwille van een zware fout, gelijk is aan een vergoeding van 18 maanden. Het bedrag van deze vergoeding wordt bepaald op basis van de jaarlijkse bruto vergoeding en berekend over de 24 maanden voorafgaand aan de beslissing tot beëindiging van de overeenkomst of berekend over de volledige periode van het mandaat mocht dit korter zijn dan 24 maanden.

De termijn van 18 maanden wordt herleid tot (i) 12 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 58 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt; (ii) 9 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt; en (iii) 6 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

Indien de benoeming tot bestuurder en de benoeming tot lid van het directiecomité door Argenta herroepen worden zonder inroeping van een zware fout of niet verlengd wordt zonder inroeping van een zware fout, heeft de Bestuurder recht op een beëindigingsvergoeding gelijk aan een vergoeding van achttien (18) maanden. Onder zware fout in de zin van deze bepaling wordt begrepen een ernstige inbreuk, tekortkoming of nalatigheid door de Bestuurder op de verplichtingen voortvloeiend uit, met betrekking tot of met nadelige gevolgen voor het Mandaat, en die tot gevolg heeft dat het voor de uitoefening van het Mandaat noodzakelijke vertrouwen van de Vennootschap in de Bestuurder niet langer kan behouden worden.

8. Vergoeding van de commissaris

De vergoedingen aan de commissaris en de met de commissaris verbonden entiteiten worden op geconsolideerd niveau opgevolgd door het auditcomité. Bijkomende controlewerkzaamheden en adviesopdrachten worden goedgekeurd door het auditcomité overeenkomstig artikel 133 § 6 van het Wetboek van Vennootschappen wanneer deze het totaal bedrag van de vergoeding van het auditmandaat overschrijden.

De controle op de financiële toestand en op de jaarrekening van de Vennootschap is opgedragen aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren BV o.v.v.e. CVBA vertegenwoordigd door de heer Dirk Vlamincx.

De door Deloitte ontvangen vergoedingen (inclusief btw) voor de jaren 2015 en 2016 kunnen worden onderverdeeld (conform art. 134 van het wetboek Vennootschappen) in:

- vergoedingen voor controleopdrachten: hierin zijn begrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en) en overige rapporteringen 299.627 euro in 2016 en 299.790 euro in 2015.
- vergoedingen voor andere opdrachten:
 - 415.513 euro in 2016 met betrekking tot supplementaire auditwerkzaamheden, fiscale werkzaamheden en kleinere ad-hocopdrachten
 - 460.860 euro in 2015 met betrekking tot supplementaire auditwerkzaamheden, fiscale werkzaamheden en kleinere ad-hocopdrachten

De vergoedingen aan de commissaris en de met de commissaris verbonden entiteiten worden op geconsolideerd niveau opgevolgd door het auditcomité. Bijkomende controlewerkzaamheden en adviesopdrachten worden goedgekeurd door het auditcomité overeenkomstig artikel 133 § 6 van het Wetboek van Vennootschappen wanneer deze het totaal bedrag van de vergoeding van het auditmandaat overschrijden.

9. Transacties met verbonden partijen

De Vennootschap gaat bij haar bedrijfsvoering regelmatig transacties aan met verbonden partijen. De transacties hebben voornamelijk betrekking op leningen, deposito's en verzekeringscontracten. Deze werden te allen tijde uitgevoerd tegen de commerciële en marktcondities die gehanteerd worden voor niet-verbonden partijen (at arm's length).

In de onderstaande tabellen staat een overzicht van de financiële reikwijdte van de activiteiten die werden aangegaan met de verbonden partijen. De relaties tussen de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen worden beschreven bij toelichting 1 (algemene informatie).

Balans 2015	Moedermaatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Activa: leningen en vorderingen			
Zichtdeposito's	0	0	0
Leningen op termijn	0	0	0
Consumentenkredieten	0	0	299.014
Hypothecaire leningen	0	151.883	0
Overige vorderingen	62.869	0	3.792.250
Totaal activa	62.869	151.883	4.091.264
Verplichtingen: financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs			
Deposito's	75.698.871	669.972	391.303.111
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0	6.851.500
Achtergestelde verplichtingen	0	0	0
Andere verplichtingen	462.892	0	0
Totaal verplichtingen	76.161.763	669.972	398.154.611
Door de groep verstrekte garanties	0	0	0
Door de groep ontvangen garanties	47.100	0	0

Balans 2016	Moedermaatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Activa: leningen en vorderingen			
Zichtdeposito's	0	0	0
Leningen op termijn	0	0	148.438
Consumentenkredieten	0	0	0
Hypothecaire leningen	0	166.551	156.390
Overige vorderingen	61.080	0	3.898.765
Totaal activa	61.080	166.551	4.203.593
Verplichtingen: financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs			
Deposito's	85.133.013	1.145.169	412.675.847
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0	998.500
Achtergestelde verplichtingen	0	0	0
Andere verplichtingen	873.248	0	0
Totaal verplichtingen	86.006.261	1.145.169	413.674.347
Door de groep verstrekte garanties	0	0	0
Door de groep ontvangen garanties	0	0	0

Zoals toegelicht, is de beleidsholding BVG de moedermaatschappij van de Vennootschap. Daarboven staat nog de familiale holding Investar. In de kolom moedermaatschappij(en) zijn de gegevens opgenomen van beide holdings.

Bij de kolom 'managers op sleutelposities' zijn de gegevens opgenomen van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders (zie toelichting 7) en de nauwe verwanten van de bestuurders die natuurlijke persoon zijn.

De nauwe verwanten van een natuurlijke persoon zijn die verwanten van wie kan worden verwacht dat ze invloed kunnen uitoefenen op de natuurlijke persoon (betreft onder andere de huisgenoot en (inwonende) kinderen van de natuurlijke persoon).

Onder de 'andere verbonden partijen' worden de gegevens opgenomen van de zustermaatschappijen van de Vennootschap, namelijk de eerder vermelde Verzekeringspool.

Winst- en verliesrekening 2015	Moedermaatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Lasten			
Rentelasten	348.164	3.778	147.388
Honoraria en provisies	0	0	5.260.354
Verzekeringspremies	0	0	31.735
Verrichten van diensten	0	0	7.259.089
Overige	16.214.211	0	6.969.568
Totaal van de lasten	16.562.375	3.778	19.668.134
Baten			
Rentebaten	3.387	3.054	2.135.865
Honoraria en provisies	0	0	0
Overige	598.459	0	23.181.647
Totaal van de baten	601.846	3.054	25.317.512

Winst- en verliesrekening 2016	Moedermaatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Lasten			
Rentelasten	204.735	2.637	66.964
Honoraria en provisies	0	0	10.582.663
Verzekeringspremies	0	0	0
Verrichten van diensten	0	0	1.989.753
Overige	6.903.497	0	1.089.428
Totaal van de lasten	7.108.232	2.637	13.728.808
Baten			
Rentebaten	2.889	2.787	211.233
Honoraria en provisies	0	0	0
Overige	637.482	0	29.395.244
Totaal van de baten	637.482	2.787	29.606.477

Er werden in 2015 en 2016 geen bijzondere waardeverminderingen geboekt op balansposten die staan ten opzichte van verbonden partijen.

Toelichting kredietcessies van de Vennootschap naar zusterentiteit Aras

Sinds 2013 vinden er kredietcessies plaats tussen de Vennootschap en zusterentiteit Aras. Er is hierbij een algemene raamovereenkomst afgesloten en een RACI (*Responsible – Accountable – Consulted – Informed*) opgesteld. Op basis van deze RACI worden de cessies gecoördineerd en worden alle relevante partijen stelselmatig betrokken zodat de transacties *at arm's length* plaatsvinden. In 2016 werd een specifieke procedure goedgekeurd door het directiecomité.

De Vennootschap staat hierbij Nederlandse kredieten toe via het bijkantoor die dan definitief worden overgenomen door Aras. De betrokken definitief overgedragen kredieten en bijhorende verrekening van transactiekosten zijn niet opgenomen in de bovenstaande overzichten.

Toelichting ontvangen en gegeven garanties

Per einde 2015 was er enkel nog een waarborgstelling voor 47.100 euro die er niet meer is per einde 2016.

Toelichting vergoeding uitvoerende bestuurders

De vergoedingen van de uitvoerende bestuurders werden al beschreven bij toelichting 7. In de onderstaande tabel worden de vergoedingen van de uitvoerende bestuurders op Argenta-niveau opgesomd. Er zijn geen vergoedingen betaald na een uitdiensttreding.

Vergoedingen van de uitvoerende bestuurders	2015	2016
Ontslagvergoedingen	474.525	656.130
Salarissen en bestuursvergoedingen	1.937.556	1.639.262
Totaal	2.412.081	2.295.392

10. Operationele segmenten

De Venootschap moet informatie over operationele segmenten verschaffen om gebruikers van haar jaarrekening in staat te stellen de aard en de financiële gevolgen te kunnen evalueren van de bedrijfsactiviteiten die zij uitoefent en de economische omgevingen waarin zij opereert.

Een operationeel segment is een onderdeel van de Venootschap dat bedrijfsactiviteiten uitoefent waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt, waarvan onder andere de bedrijfsresultaten respectievelijk prestaties regelmatig afzonderlijk worden beoordeeld door het management en waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

Bij toelichting 1 (algemene informatie) wordt de structuur van de Venootschap (met een bijkantoor in Nederland dat in de structuur van Argenta Spaarbank nv verwerkt is) uitgelegd.

De operationele segmentering in de IFRS-jaarrekening is gebaseerd op geografische gebieden waar de Bankpool actief is. Dit wordt stelselmatig verder weerspiegeld in de organisatiebasis door het bestaan van Argenta Spaarbank nv in België, een bijkantoor in Nederland (onderdeel van Argenta Spaarbank nv) en een dochteronderneming, Argenta Asset Management (AAM) in Luxemburg. De ultieme *chief operating decision maker* (CODM) is het directiecomité van de Venootschap.

De Bankpool levert hierbij diensten aan onder de noemer 'retailbanking' wat tot nader order in de interne rapportering als één operationeel segment wordt behandeld. In 2016 werden verdere stappen gezet in de kredietverlening aan lokale en regionale overheden en deze kredieten worden beschouwd als een bijkomende beleggings(activa)klasse.

In het kader van de IFRS 9-norm (die vanaf 01-01-2018 in voege zal treden) bepalen de business modellen mee de 'classificatie en mesurement'. De hieronder vermelde indeling in geografische gebieden geeft geen inzicht in de gehanteerde businessmodellen.

Informatie over geografische gebieden

De operationele segmentering die gebaseerd is op geografische gebieden, weerspiegelt de focus van de Venootschap op de Benelux. De onderstaande geografische segmentering is hierbij specifiek gebaseerd op de locatie van de geleverde diensten en geeft een indicatie van uitsplitsing naar geografische gebieden.

Geconsolideerde balans 2015	België	Nederland	Luxemburg	Consolidatie	31/12/2015
Activa					
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	394.771.365	115.841.799	1.714.681	0	512.327.845
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	18.324.423	10.468.200	0	0	28.792.623
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0
Voor verkoop beschikbare financiële activa	8.004.524.288	0	0	0	8.004.524.288
Leningen en vorderingen	10.830.574.053	13.483.256.144	9.672.774	0	24.323.502.971
Derivaten gebruikt ter afdekking	6.078.917	0	0	0	6.078.917
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	404.465.119	0	0	0	404.465.119
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities	304.086.209	0	0	0	304.086.209
Materiële activa	34.707.597	755.806	44.608	0	35.508.011
Vastgoedbeleggingen	1.524.735	0	0	0	1.524.735
Goodwill en andere immateriële activa	49.478.540	333.098	199.686	0	50.011.324
Belastingvorderingen	4.888.549	28.903	0	0	4.917.452
Andere activa	113.380.923	82.368.972	5.431.232	-14.874.996	186.306.131
Totaal activa	20.166.804.718	13.693.052.922	17.062.981	-14.874.996	33.862.045.625

Verplichtingen en eigen vermogen	België	Nederland	Luxemburg	consolidatie	31/12/2015
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	9.128	10.308.233	0	0	10.317.361
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	28.711.734.247	3.845.489.585	0	-1.151.941.665	31.405.282.167
Derivaten gebruikt ter afdekking	496.161.248	0	0	0	496.161.248
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	0	0	0	0	0
Voorzieningen	10.406.788	0	0	0	10.406.788
Belastingverplichtingen	50.155.731	24.348.087	437.409	0	74.941.227
Andere verplichtingen	132.529.747	57.317.798	2.272.554	0	192.120.099
Totaal verplichtingen	29.400.996.889	3.937.463.703	2.709.963	-1.151.941.665	32.189.228.890
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	1010369140	648.076.577	14.311.917	0	1.672.757.634
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	0	18.000	41.101	0	59.101
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	1.010.369.140	648.094.577	14.353.018	0	1.672.816.735
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen	30.411.366.029	4.585.558.280	17.062.981	-1.151.941.665	33.862.045.625

Geconsolideerde balans 2016	België	Nederland	Luxemburg	Consolidatie	31/12/2016
Activa					
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	865.250.844	40.346.874	224.197	0	905.821.915
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	9.322.870	0	0	0	9.322.870
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0
Voor verkoop beschikbare financiële activa	7.679.040.215	0	0	0	7.679.040.215
Leningen en vorderingen	10.956.528.232	15.550.594.705	14.483.619	0	26.521.606.556
Derivaten gebruikt ter afdekking	49.455.484	0	0	0	49.455.484
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	425.641.793	0	0	0	425.641.792
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities	310.184.988	0	0	0	310.184.988
Materiële activa	11.881.894	564.050	31.186	0	12.477.129
Vastgoedbeleggingen	1.450.009	0	0	0	1.450.009
Goodwill en andere immateriële activa	56.790.960	0	0	0	56.790.960
Belastingvorderingen	1.305.542	4.659.925	17.085	0	5.982.552
Andere activa	124.869.242	30.098.889	5.888.476	-11.325	160.845.281
Activa aangehouden voor verkoop	17.709.200	0	0	0	17.709.200
Totaal activa	24.024.658.501	12.111.037.215	20.644.563	-11.325	36.156.328.951

Verplichtingen en eigen vermogen	België	Nederland	Luxemburg	consolidatie	31/12/2016
Deposito's van centrale banken	0	0	0	0	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.434	0	0	0	4.434
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	30.677.065.635	2.822.717.445	0	-12.162.256	33.487.620.824
Derivaten gebruikt ter afdekking	538.952.576	18.639.700	0	0	557.592.276
Cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico	0	0	0	0	0
Voorzieningen	12.050.566	0	0	0	12.050.566
Belastingverplichtingen	52.520.075	17.127.752	369.575	0	70.017.402
Andere verplichtingen	137.719.066	46.783.328	3.280.676		187.783.071
Totaal verplichtingen	31.418.312.352	2.905.268.225	3.650.251	-12.162.256	34.315.068.573
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	1.032.122.513	794.267.166	14.810.174	0	1.841.199.853
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	0	18.000	42.525	0	60.525
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	1.032.122.513	794.285.166	14.852.699	0	1.841.260.378
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen	32.450.434.865	3.699.553.391	18.502.950	-12.162.256	36.156.328.951

Resultatenrekening 2015	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2015
Financiële en exploitatiebaten en -lasten				
Nettorentebaten	273.156.986	285.346.937	422	558.504.345
Baten uit dividenden	1.125	0	0	1.125
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	-62.894.093	157.204	7.331.830	-55.405.059
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	6.660.698	0	0	6.660.698
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	14.649.426	-20.939.119	0	-6.289.693
Resultaat uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	6.381.081	0	0	6.381.081
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	154.985	0	0	154.985
Ander exploitatieresultaat	29.444.073	444.536	33.551	29.922.160
Administratiekosten	-226.644.918	-37.150.920	-1.896.794	-265.692.632
Afschrijvingen	-22.899.461	-1.067.900	-33.009	-24.000.370
Voorzieningen	3.301.249	0	0	3.301.249
Bijzondere waardeverminderingen	-1.280.324	887.355	0	-392.969
Totale winst voor aftrek belastingen en minderheidsbelang	20.030.827	227.678.093	5.436.000	253.144.920
Winstbelastingen	-8.078.694	-51.112.233	-1.079.478	-60.270.405
Totale winst na belastingen en voor minderheidsbelang	11.952.133	176.565.860	4.356.522	192.874.515
Resultatenrekening 2016				
Financiële en exploitatiebaten en -lasten				
Nettorentebaten	332.559.254	246.209.855	32.982	578.802.091
Baten uit dividenden	427.846	0	0	427.846
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	-75.959.350	9.741.290	7.275.548	-58.942.512
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	9.041.307	0	0	9.041.307
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-5.078.135	-2.253.853	0	-7.331.988
Resultaat uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	4.084.285	0	0	4.084.285
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	482.279	0	0	482.279
Ander exploitatieresultaat	44.031.755	926.122	14.973	44.972.850
Administratiekosten	-243.275.003	-41.281.020	-2.253.037	-286.809.060
Afschrijvingen	-26.055.563	-459.373	-70.556	-26.585.492
Voorzieningen	-1.643.778	0	0	-1.643.778
Bijzondere waardeverminderingen	1.198.360	-4.449.093	0	-3.250.733
Resultaat op activa aangehouden voor verkoop	-3.710.057	0	0	-3.710.057
Totale winst voor aftrek belastingen en minderheidsbelang	36.103.200	208.433.928	4.999.910	249.537.038
Winstbelastingen	-5.542.124	-52.472.843	-1.501.655	-59.516.622
Totale winst na belastingen en voor minderheidsbelang	30.561.076	155.961.085	3.498.255	190.020.416

Alle transacties tussen de segmenten gebeuren 'at arms length'. De belangrijkste resultaatgebonden transactie tussen de operationele segmenten bestaat uit de doorrekening van een fundingkost door de Vennootschap

(België) aan het bijkantoor (Nederland) voor de ter beschikking gestelde kapitalen (waardoor er in Nederland kredieten kunnen worden toegestaan).

Informatie over producten en diensten

Deze geconsolideerde IFRS-rapportering gaat over de Bankpool, die volledig onder de noemer '*retailbanking*' valt en die in de overkoepelende interne rapportering als één operationeel segment wordt behandeld.

Retailbanking biedt financiële diensten aan particulieren, zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen. In de Benelux biedt zij advies met betrekking tot dagelijks bankieren, sparen, lenen en beleggen.

Informatie over belangrijke klanten

Als de opbrengsten uit transacties met één enkele externe cliënt ten minste 10 % van de opbrengsten van de Vennootschap bedragen, moet zij dit feit vermelden.

Bij de Vennootschap zijn er verschillende beleidslijnen van toepassing, die de concentratie van het kredietrisico (en impliciet de concentratie van opbrengsten) beperken, zodat deze grens van 10 % binnen de huidige beleidslijnen nooit zal bereikt worden.

Toelichtingen met betrekking tot de geconsolideerde balans

11. Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken

Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale en andere banken (activazijde)

Deze rubriek omvat alle geldmiddelen en saldi van de zichtrekeningen bij de centrale en andere banken.

	31/12/2015	31/12/2016
Geldmiddelen	47.911.356	46.683.230
Zichtrekeningen bij centrale banken	363.566.585	832.289.847
Zichtrekeningen bij andere financiële instellingen	100.849.904	26.848.839
Totaal	512.327.845	905.821.915
Waarvan geldmiddelen en kasequivalenten	512.327.845	905.821.915

Per 31 december 2015 stond 363.566.585 euro bij de centrale banken en per momentopname 31 december 2016 stond er 832.289.847 euro. Een deel hiervan heeft betrekking op de monetaire reserves die elke financiële instelling bij de centrale bank dient te hebben. De laatste drie maanden staat er ook een groter bedrag in afwachting van de concrete toekenning naar aankoop van effecten of het toestaan van kredieten.

In 2015 en 2016 zijn er geen deposito's van centrale banken ontvangen.

12. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden zijn als volgt samengesteld:

Financiële activa (niet beursgenoteerd)	Aantal	Notioneel	31/12/2015	Aantal	Notioneel	31/12/2016
Renteopties – caps	31	7.850.000.000	16.338.018	17	4.300.000.000	9.322.870
Swaps effectiseringstransacties	1	1.115.591.100	10.312.762		0	0
Waarden gebaseerd op waarderingstechnieken			26.650.780			9.322.870
Secundaire obligaties	4	2.002.000	2.141.843		0	0
Totaal financiële activa			28.792.623			9.322.870

Financiële verplichtingen (niet beursgenoteerd)	Aantal	Notioneel	31/12/2015	Aantal	Notioneel	31/12/2016
Renteopties - caps	3	1.000.000.000	9.128	4	550.000.000	4.434
Swaps effectiseringstransacties	1	1.115.591.100	10.308.233		0	0
Waarden gebaseerd op waarderingstechnieken			10.317.361			4.434

Niet beursgenoteerd (OTC) - caps

Onder financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden komen (vanwege hun positieve reële waarde) de renteopties (caps) terecht. Onder de financiële verplichtingen de renteopties (caps) met negatieve reële waarde.

Deze renteopties, die *over-the-counter* (OTC) gekocht werden bij andere financiële instellingen worden altijd aangegaan in het kader van economische afdekkingstransacties binnen het ALM beleid, maar waarvoor geen *hedge accounting* wordt toegepast. Bij toelichting 25 is meer informatie terug te vinden inzake afgesloten *cylinder caps*.

De opties worden gebruikt als bescherming tegen het renterisico en zijn opties waarbij de verkoper zich verplicht aan de koper een renteverskil te betalen in ruil voor een door de koper betaalde premie.

Er werden in 2016 geen caps meer afgesloten.

Niet beursgenoteerd (OTC) – swaps (effectiseringstransacties)

Onder deze rubriek komen de swaps (op actiefzijde diegene met een positieve reële waarde en op de verplichtingzijde diegene met een negatieve marktwaarde) terecht die niet verwerkt worden volgens de *hedge accounting*-principes.

In het kader van de uitgevoerde effectiseringstransactie werden er per effectiseringstransactie steeds twee swaps afgesloten. Het verschil tussen de marktwaarde van beide swaps werd steeds verwerkt in de resultatenrekening. In januari 2016 is de laatste effectiseringstransactie na een call afgewikkeld waardoor de bijhorende swaps ook beëindigd zijn.

Secundaire obligaties

De Vennootschap biedt naast primaire uitgiffen van obligaties (bij de initiële uitgifte) ook obligaties aan die al genoteerd zijn en secundair verhandeld worden.

Deze beperkte portefeuille wordt in IFRS dan beschouwd als een portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden om deze continu te kunnen aanbieden aan de klanten van de Vennootschap. Doordat de rentevoeten zo laag staan is er ook weinig interesse van het retail cliënteel om deze obligaties te kopen waardoor er per einde 2016 geen positie 'secundaire obligaties' meer werd aangehouden.

13. Voor verkoop beschikbare financiële activa

Onder deze rubriek wordt het grootste gedeelte van de effectenportefeuille (aandelen en obligaties) van de Vennootschap gecatalogeerd.

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal	8.004.524.288	7.679.040.215
Waarvan afgedekt via micro hedges (notioneel bedrag)	955.569.300	955.569.300
Vastrentende effecten		
Openbare instellingen	3.611.365.958	3.130.232.096
Kredietinstellingen	1.839.635.416	1.750.588.189
Overige leningen	2.553.261.386	2.796.060.234
Niet-vastrentende effecten	261.528	2.159.696
	31/12/2015	31/12/2016
Geografische uitsplitsing		
België	2.781.299.674	2.662.687.285
Europese Monetaire Unie	3.673.334.675	3.424.341.486
Rest van de wereld	1.549.889.939	1.592.011.444
Indeling naar effecten met vaste of variabele rentevoet		
Variabel	3.108.146.041	3.190.281.925
Vast	4.896.116.721	4.486.598.595
Onbepaald (aandelen)	261.527	2.159.696
Indeling naar resterende looptijd volgens vervaldatum		
Tot 1 jaar	1.135.200.381	1.209.235.568
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	1.214.203.919	1.002.615.239
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	932.925.081	1.339.411.802
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	1.235.943.703	1.512.637.606
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	1.265.714.169	665.079.019
Meer dan 5 jaar	2.220.275.508	1.947.901.286
Onbepaald	261.527	2.159.696
Volgens de vroegste renteherzieningsdatum of vervaldatum		
Tot 1 jaar	3.806.812.687	4.231.203.097
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	1.024.156.256	686.029.397
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	695.516.306	720.696.903
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	657.538.040	994.723.898
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	975.689.198	292.598.968
Meer dan 5 jaar	844.550.274	751.628.257
Onbepaald	261.527	2.159.696
Bijzondere waardeverminderingen	-1.935.920	-156.590
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	1,58%	1,24%

Gebruikt als zakelijke zekerheden (notioneel bedrag)	539.626.000	590.469.000
Bezwaren bij mogelijke benutting van de kredietlijn bij de NBB	250.000.000	250.000.000
Bezwaren bij mogelijke benutting van de kredietlijn bij de NBB	250.000.000	250.000.000

Bij toelichting 24 is meer informatie terug te vinden met betrekking tot de level hiërarchie van de gebruikte externe reële waarden.

Door het beperkte bezit van aandelen en obligaties van Britse oorsprong verwacht Argenta dat de Brexit een beperkte impact zal hebben op de Argenta groep.

Er werd voor een nominaal bedrag van 590.469.000 euro effecten bezwaard in het kader van van het onderpandbeheer van de afgeleide instrumenten, de aangegane repo's en als waarborg voor de uitgever van kredietkaarten. Daarnaast heeft de Vennootschap een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

In 2011 vond er een herclassificatie plaats van een beperkte portefeuille MBS van de 'voor verkoop beschikbare financiële activa' naar de 'leningen en vorderingen'. Een uitgebreidere toelichting betreffende deze herclassificatie is terug te vinden in toelichting 15.3.

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs en de hieraan gerelateerde ongerealiseerde resultaten (latente min- of meerwaarden) van de 'voor verkoop beschikbare activa' zijn per 31 december als volgt:

Boekjaar 2015	Geamortiseerde kostprijs zonder pro rata	Prorata interesten	Ongerealiseerde resultaten	Bijzondere waardeverminderingen	Reële waarden
Vastrentende effecten					
- openbare besturen	3.364.384.101	46.312.695	200.669.162	0	3.611.365.958
- kredietinstellingen	1.807.202.910	11.408.299	21.024.207	0	1.839.635.416
- effecten andere tegenpartijen	2.528.655.055	11.294.493	15.247.758	-1.935.920	2.553.261.386
Niet-vastrentende effecten					
- aandelen	199.655	0	-1.163	0	198.492
- beleggingsfondsen / overige	62.498	0	538	0	63.036
	7.700.504.219	69.015.487	236.940.502	-1.935.920	8.004.524.288

Boekjaar 2016	Geamortiseerde kostprijs zonder pro rata	Prorata interesten	Ongerealiseerde resultaten	Bijzondere waardeverminderingen	Reële waarden
Vastrentende effecten					
- openbare besturen	2.911.248.231	39.039.903	179.943.963	0	3.130.232.097
- kredietinstellingen	1.725.612.025	6.269.602	18.706.562	0	1.750.588.189
- effecten andere tegenpartijen	2.750.192.882	10.877.589	35.146.352	-156.590	2.796.060.233
Niet-vastrentende effecten					
- aandelen	1.784.817	0	311.741	0	2.096.558
- beleggingsfondsen / overige	62.498	0	640	0	63.138
	7.388.900.453	56.187.094	234.109.258	-156.590	7.679.040.215

Bovenstaande indeling naar openbare besturen, kredietinstellingen en 'effecten andere tegenpartijen' ofwel 'other debt securities' is deze van een prudentiële rapporting op soloniveau.

14. Tot einde looptijd aangehouden activa

Onder deze classificatie komen de aangekochte obligaties waarvan de Vennootschap zeker is dat ze deze tot eindvervaldag zal houden.

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal	404.465.119	425.641.792
Vastrentende effecten		
Openbare instellingen	392.833.843	407.869.374
Kredietinstellingen	0	0
Overige leningen	11.631.276	17.772.418
Niet-vastrentende effecten	0	0
Geografische uitsplitsing		
België	381.332.922	402.519.118
Europese Monetaire Unie	23.132.197	23.122.674
Indeling naar effecten met vast of variabel rentevoet		
Variabel	101.364.041	99.911.727
Vast	303.101.078	325.730.065
Indeling naar resterende looptijd volgens vervaldatum		
Tot 1 jaar	0	0
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	0	217.617.894
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	217.100.810	26.337.459
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	26.337.220	28.194.074
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	22.550.398	1.001.057
Meer dan 5 jaar	138.476.691	152.491.309
Volgens de vroegste renteherzieningsdatum of vervaldatum		
Tot 1 jaar	101.364.042	99.911.727
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	0	217.617.894
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	217.100.810	26.337.459
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	26.337.220	16.693.627
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	11.049.478	1.001.057
Meer dan 5 jaar	48.613.569	64.080.028
Totaal openbare en regionale besturen (sovereign)	392.833.843	407.869.374
Totaal andere sectoren (other MBS, real estate)	11.631.276	17.772.418
Bijzondere waardeverminderingen	0	0
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	2,35%	2,33%

15. Leningen en vorderingen

15.1. Leningen en vorderingen op kredietinstellingen

De leningen en vorderingen op kredietinstellingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal leningen en vorderingen op kredietinstellingen	15.350.000	0
Waarvan geldmiddelen en kasequivalenten	15.350.000	0
Bijzondere waardeverminderingen	0	0
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	-0,16%	0,00%

Per 31 december 2015 stond er onder deze rubriek een bedrag dat ontvangen werd in het kader van het collateral management. Het betrof een vordering op een kredietinstelling in België met een restlooptijd van kleiner dan 3 maanden.

De andere vorderingen op kredietinstellingen – uitgezonderd de aangekochte effecten van kredietinstellingen zijn terug te vinden bij de 'geldmiddelen en zichtrekeningen bij (centrale) banken.'

15.2. Leningen en vorderingen op andere klanten

De leningen en vorderingen op andere klanten zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal leningen op klanten	24.308.152.971	26.521.606.556
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	803.236.362	901.889.182
1 tot 5 jaar	2.966.564.024	3.453.362.836
> 5 jaar	20.538.352.586	22.166.354.538
Bijzondere waardeverminderingen	36.897.658	35.808.312
Indeling naar krediettype		
Consumentenkrediet	97.424.542	97.669.919
Hypothecaire leningen	23.842.271.931	26.024.523.154
Leningen op termijn	335.622.758	374.179.424
Zichtdeposito's / voorschotten	5.808.705	3.633.163
Overige kredietvorderingen – MBS portefeuille	27.025.034	21.600.896
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	3,32%	2,89%

De portefeuille hypothecaire leningen is verder gestegen door de bijkomende kredietverlening aan het retailcliënteel van de Vennootschap en dit zowel in België als in Nederland.

15.3. Toelichting herclassificatie MBS portefeuille

Op 1 oktober 2011 werd een portefeuille MBS met een boekwaarde van 72.886.764 euro geherclassificeerd van de voor verkoop beschikbare activa naar de leningen en vorderingen (terug te vinden onder 'overige kredietvorderingen'). De reden voor de herclassificatie was het ontbreken van een actieve markt van de betrokken effecten.

De effecten werden geherclassificeerd tegen hun reële waarde. Op het moment van de herclassificatie was er (na berekening van een belastingslatentie) 15.953.789 euro aan negatieve herwaarderingsreserve in het eigen vermogen.

Per 31 december 2015 was er nog een negatieve herwaarderingsreserve van 5.095.662 euro in het eigen vermogen (overige elementen van het totaalresultaat) terwijl deze 1.216.859 euro zou bedragen hebben, had er geen herclassificatie plaatsgevonden. In de IFRS-balans staan deze effecten bij de 'leningen en vorderingen' voor het bedrag van 27.025.034 euro.

Per 31 december 2016 bedroeg deze negatieve herwaarderingsreserve nog 4.120.143 euro (onderdeel overige elementen van het totaalresultaat in het eigen vermogen) terwijl deze 760.910 euro zou bedragen hebben, had er geen herclassificatie plaatsgevonden. In de IFRS-balans staan deze effecten bij de 'leningen en vorderingen' voor een bedrag van 21.600.896 euro.

Bij toelichting 24.1 is informatie terug te vinden over de huidige marktwaarde van deze portefeuille (terug te vinden bij 'overige kredietvorderingen – MBS-portefeuille').

In 2016 is er 5.437 euro in het renteresultaat gekomen van de betrokken effecten (73.861 euro in 2015). Er waren geen indicaties aanwezig om over te gaan naar het aanleggen van "individuele" waardeverminderingen.

De daling van deze portefeuille is te verklaren doordat er effecten op vervaldag kwamen en dat er gedeeltelijke aflossingen bij de betrokken effecten waren.

16. Derivaten gebruikt ter afdekking

In dit hoofdstuk worden onder meer bijkomende toelichtingen gegeven bij de balansrubriek 'derivaten gebruikt ter afdekking' en bij de balansrubriek 'cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico'.

Algemene toelichting

Hedge accounting (boekhoudkundige verwerking van afdekkingstransacties in IFRS) kan worden gebruikt voor derivaten die als dusdanig bestemd zijn, op voorwaarde dat bepaalde criteria zijn vervuld. Deze criteria voor de boekhoudkundige verwerking van een derivaat als afdekkingsinstrument zijn onder andere:

- het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie en de afdekkingsdoelstelling, -strategie en -relatie moeten formeel worden gedocumenteerd voordat *hedge accounting* wordt toegepast;
- de afdekking moet worden gedocumenteerd, waaruit moet blijken dat ze naar alle verwachting zeer effectief (binnen een bandbreedte van 80% tot 125%) zal zijn in het compenseren van veranderingen in reële waarde (of kasstromen) die toe te rekenen zijn aan het afgedekte risico tijdens de gehele verslagperiode;
- de afdekking is effectief bij aanvang en wordt voortdurend beoordeeld.

Toelichting macro hedges

Eerst en vooral past de Vennootschap de door de EU bekrachtigde IAS 39 toe omdat deze de manier weerspiegelt waarop de Vennootschap zijn activiteiten beheert.

De afdekkingsrelaties zijn bedoeld om het renterisico te beperken dat voortkomt uit de geselecteerde categorie van activa (of verplichtingen) die aangewezen zijn als in aanmerking komende afgedekte posities.

De Vennootschap voert een globale analyse van het renterisico uit en selecteert activa (en/of verplichtingen) die opgenomen moeten worden in de afdekking van het renterisico van de portefeuille. Zij definieert bij aanvang de af te dekken risicopositie, de tijdsduur, de manier waarop en de frequentie waarmee ze testen uitvoert.

De Vennootschap heeft ervoor gekozen om een portefeuille hypothecaire leningen met een vaste rentevoet af te dekken en selecteert binnen die portefeuille de afgedekte posities in functie van de renterisicobeheerstrategie. De beoordeling van de effectiviteit bestaat erin om na te gaan of aan de afdekkingsdoelstelling, namelijk de beperking van het renterisico, is voldaan.

Met de *hedge accounting* worden de wijzigingen in de reële waarde van de vaste benen van de swaps grotendeels gecompenseerd door tegengestelde wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities. De fluctuaties van de reële waarde van de vlottende benen van de swaps hebben een netto-impact op het resultaat.

Het betreft hier een reële waardeafdekking (*fair value hedge*) waarbij het afgedekte risico bestaat uit de 'benchmark' (euribor), zijnde de rentecomponent van de hypothecaire leningen met vaste rente. De winsten of verliezen van de afgedekte posities ten gevolge van het afgedekte risico, en de winsten of verliezen op de afdekkingsinstrumenten worden verwerkt in de resultatenrekening (zie toelichting 31).

De wijzigingen in reële waarde van de afgedekte posities (in dit geval een afgedekte portefeuille hypothecaire leningen) is terug te vinden bij de rubriek 'cumulatieve waardeschommelingen van de afgedekte posities bij de afdekking van het renterisico' en bedraagt 310.184.988 euro per 31 december 2016. Het betreft hier macro *fair value hedges* op het renterisico van een ingedekte portefeuille hypothecaire kredieten.

Toelichting micro hedges

De Vennootschap sluit ook swaps af ter indekking van het renterisico van individuele instrumenten (zogenaamde *micro hedges*).

Voorsnog zijn er hierbij swaps afgesloten om op dat moment aangekochte effecten die alle onder de 'voor verkoop beschikbare activa' geassocieerd zijn (AFS micro *hedge*), in te dekken. De wijzigingen in de reële waarde van de vaste benen van deze swaps worden gecompenseerd door tegengestelde wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities.

Een deel van de wijziging in reële waarde van de betrokken 'voor verkoop beschikbare' effecten worden dus niet in een aparte lijn van het eigen vermogen opgenomen maar worden in het kader van de *hedge accounting* in de resultatenrekening verwerkt. Per 31 december 2016 betrof het een bedrag van 93.208.307 euro.

In 2011 werd een swap afgesloten die in IFRS als *cash flow hedge* (CFH) verwerkt werd. Het betrof een *forward starting swap* (startdatum 31 mei 2016 en einddatum 31 mei 2021) voor een notioneel bedrag van 100 miljoen euro voor de indekking van het renterisico van een toekomstige portefeuille termijnproducten. Intussen werd de betrokken plaatsing van termijnproducten ook gerealiseerd. De betrokken swap had een negatieve marktwaarde van 21.107.784 euro per 31 december 2016.

Toelichting bij de fair value hedges

Overzichtstabel van de swaps gebruikt ter afdekking en verwerkt als *fair value hedges*. De *cash flow hedge* swap is niet opgenomen in dit overzicht.

Macro hedge - reële waarde afdekking	Aantal	Notioneel	31/12/2015	Aantal	Notioneel	31/12/2016
Wijziging in de reële waarde afgedekte posities (L&R)			304.086.209			310.184.988
Derivaten met negatieve marktwaarde (clean price)	27	3.350.000.000	-314.952.280	36	5.250.000.000	-361.975.359
Derivaten met positieve marktwaarde (clean price)	8	1.000.000.000	6.309.906	22	2.100.000.000	51.261.177

Micro hedge - reële waarde afdekking	Aantal	Notioneel	31/12/2015	Aantal	Notioneel	31/12/2016
Wijziging in de reële waarde afgedekte posities (AFS)			86.873.644			93.208.307
Derivaten met negatieve marktwaarde	7	955.569.300	-87.024.878	7	955.569.300	-93.302.229

Het 'aantal' in de bovenstaande tabel heeft betrekking op het aantal contracten, de hoofding 'notioneel' op de notionele bedragen van de respectievelijke afgesloten swaps en onder de vierde en zevende kolom is de clean price van de betrokken afgeleide instrumenten en wijziging van de afgedekte posities terug te vinden.

Toelichting totalen derivaten gebruikt ter afdekking

In de onderstaande tabel zijn de afgeleide instrumenten opgenomen zoals ze verwerkt zijn in de balans en werd er bijkomend het totaal van de marktwaarde toegelicht dat onder de respectievelijke IFRS hedge accounting toepassing werd verwerkt.

Overzicht marktwaarden (dirty price) derivaten gebruikt ter afdekking	31/12/2015	31/12/2016
Derivaten gebruikt ter afdekking (activazijde)	6.078.917	49.455.484
Derivaten gebruikt ter afdekking (verplichtingenzijde)	496.161.248	557.592.277
Fair value macro hedges	379.642.320	432.634.134
Fair value micro hedges	97.480.444	103.850.359
Cash flow hedge	19.038.484	21.107.784

17. Materiële vaste activa

De materiële activa (na opname met toepassing van het kostprijsmodel) zijn per 31 december 2015 en 31 december 2016 als volgt:

	31/12/2015	31/12/2016
Gebouwen, terreinen, uitrusting	35.508.011	12.477.129
Vastgoedbeleggingen	1.524.735	1.450.009
Totaal	37.032.746	13.927.138
Reële waarde vastgoedbeleggingen	1.930.527	1.537.465

De portefeuille vastgoedbeleggingen wijzigt in hoofdzaak door de aankoop van panden in het kader van het uitwinningbeleid bij de hypothecaire kredietverlening. Daarnaast staan er ook een aantal parkings onder de vastgoedbeleggingen.

De reële waarde van de vastgoedbeleggingen (level 3) werd bekomen op basis van de individuele schattingsverslagen van de respectievelijke vastgoedbeleggingen.

2015	Terreinen Gebouwen	IT-materiaal	Ander materiaal	Totaal	Vastgoed- beleggingen
Openingsbalans per 1 januari 2015	22.455.306	3.774.628	6.415.458	32.645.392	1.605.437
- Investerings	636.729	3.483.169	4.719.569	8.839.467	367.962
- Vervreemdingen	-21.260	0	-647.864	-669.124	-397.287
- Afschrijvingen	-1.149.161	-2.495.865	-1.662.698	-5.307.724	-51.377
- Overdrachten	0	0	0	0	0
- Overige mutaties	0	0	0	0	0
Eindbalans per 31 december 2015	21.921.614	4.761.932	8.824.465	35.508.011	1.524.735

2016	Terreinen Gebouwen	IT-materiaal	Ander materiaal	Totaal	Vastgoed- beleggingen
Openingsbalans per 1 januari 2016	21.921.614	4.761.932	8.824.465	35.508.011	1.605.437
- Investerings	541.419	2.049.267	3.109.968	5.700.654	376.735
- Vervreemdingen	0	-88	-794.027	-794.115	-535.268
- Afschrijvingen	-1.525.718	-2.591.971	-2.105.951	-6.223.640	-37.030
- Overdrachten	-21.596.057	0	0	-21.596.057	0
- Overige mutaties	1.006.308	3.182	-1.127.213	-117.722	40.135
Eindbalans per 31 december 2016	347.566	4.222.322	7.907.242	12.477.130	1.450.009

Het bedrag van gebouwen en terreinen is aanzienlijk gedaald door de geplande verkoop van het grootste gedeelte van deze gebouwen. De betrokken activa werden per einde 2016 onder de 'activa aangehouden voor verkoop' verwerkt.

De Raad van Bestuur en Directiecomité van Argenta Spaarbank hebben in het vierde kwartaal van 2016 namelijk de beslissing genomen voor het opstarten van de verkoop van de betrokken groep van 'terreinen en gebouwen' gelegen aan de Belgiëlei 49 – 53 en 55 en Lamorinièrestraat 39 en 58.

Er werd door de passende bestuursorganen de beslissing genomen om over te gaan tot exclusieve gesprekken met Investar NV en werden de nodige stappen ondernomen voor het opstarten van het verkoopproces:

- De activa werden geïdentificeerd (obv de boekhoudkundige inventarissen)
- Een onafhankelijke partij (PwC) werd aangesteld ter bepaling van de marktwaarde van de activa
- Onderhandelingen werden opgestart tussen Argenta Spaarbank en Investar

De verkoop zal meer dan waarschijnlijk in 2017 worden afgerond. De prijsvork waarbinnen onderhandeld wordt ligt in lijn van de marktwaarde zoals opgenomen in het schattingsverslag. De intentie van Investar is ondermeer de renovatie/heropbouw van nieuwe kantoorgebouwen en parkeerplaatsen (casco). De inrichting zal door de Argenta Groep worden gefinancierd (en geactiveerd) en beide partijen zullen een huurovereenkomst afsluiten voor de casco gebouwen.

18. Goodwill en andere immateriële activa

Goodwill wordt beschouwd als het deel van de aanschaffingskosten in een bedrijfscombinatie, bovenop de reële waarde van de aangekochte identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, zoals bepaald op de datum van de aankoop.

Per 31 december waren de andere immateriële activa (die volgens het kostprijsmodel worden verwerkt) als volgt samengesteld:

	Intern ontwikkelde software	Andere immateriële activa	Goodwill	Totalen
Openingsbalans per 1 januari 2015	42.057.050	3.076.198	0	45.133.248
- Afzonderlijk verworven toevoegingen	21.631.945	1.887.400	0	23.519.345
- Buitengebruikstelling & vervreemding	0	0	0	0
- Opgenomen afschrijvingen	-17.490.333	-1.150.936	0	-18.641.269
- Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
- Overige mutaties	-333.514	333.514	0	0
Eindbalans per 31 december 2015	45.865.148	4.146.176	0	50.011.324

	Intern ontwikkelde software	Andere immateriële activa	Goodwill	Totalen
Openingsbalans per 1 januari 2016	45.865.148	4.146.176	0	50.011.324
- Afzonderlijk verworven toevoegingen	23.447.501	3.654.901	0	27.102.402
- Buitengebruikstelling & vervreemding	0	0	0	0
- Opgenomen afschrijvingen	-18.725.833	-1.598.988	0	-20.324.821
- Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
- Overige mutaties	639.711	-637.655	0	2.056
Eindbalans per 31 december 2016	51.226.526	5.564.433	0	56.790.960

Bij de verworven software betreft het de aangekochte software en de geactiveerde kostprijs van immateriële vaste activa.

Het bedrag van 20.324.822 euro van boekjaar 2016 is terug te vinden in de resultatenrekening bij de afschrijvingen van de betrokken activa.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verworven software en de geactiveerde kostprijs van immateriële vaste activa worden aan 20% per jaar afgeschreven. Andere immateriële activa wordt aan 10% per jaar afgeschreven.

19. Belastingvorderingen en verplichtingen

De belastingpositie kan als volgt worden samengevat:

	31/12/2015	31/12/2016
Actuele belastingvorderingen	4.917.451	1.322.627
Uitgestelde belastingvorderingen	0	4.659.925
Totaal belastingvorderingen	4.917.452	5.982.552
Actuele belastingverplichtingen	29.545.117	17.497.327
Uitgestelde belastingverplichtingen	45.396.110	52.520.075
Totaal belastingverplichtingen	74.941.227	70.017.402

Bij de uitgestelde belastingverplichtingen is de belangrijkste post eind 2015 de uitgestelde belasting op de positieve delta marktwaarde van de 'voor verkoop beschikbare activa' (51.007.938 euro). Daarnaast zijn er onder meer belastingsbedragen van -2.623.868 euro (L&R herclassificatie), -4.759.621 euro (*cash flow hedge*), -18.052.741 euro (betreffende de impact van de marktwaarde van de swaps en caps) en 23.176.329 euro (met betrekking tot de amortisatie van de transactiekosten).

In 2016 is er een uitgestelde belasting van 47.787.341 euro op de positieve delta marktwaarde van de "voor verkoop beschikbare activa", een negatieve post van -2.121.552 met betrekking tot de L&R herclassificatie en -4.659.925 euro in verband met de cash flow hedge.

Uitgestelde belastingen per type van tijdelijk verschil	31/12/2014	Wijziging via herwaardrings-reserve	Wijziging via P&L	31/12/2015
Belastingvordering met betrekking tot kasstroomafdekking	4.576.476	183.145	0	4.759.621
Belastingvordering in verband met geherclassificeerde activa	3.276.254	-652.386	0	2.623.868
Belastingvordering met betrekking tot waardering swaps and caps	25.045.448	0	-6.992.707	18.052.741
Belastingvordering in verband met niet aanvaarde kosten onder lokale waarderingsregels	5.447.274	0	-2.478.422	2.968.852
Belastingvordering in verband met overige kleine posten	0	0	383.075	383.075
Totaal gedecompenseerde belastingvorderingen	38.345.452	-469.241	-9.088.054	28.788.157
Belastingverplichting bij voor verkoop beschikbare activa	74.259.161	-23.251.223	0	51.007.938
Belastingverplichting bij waardering tegen geamortiseerde kostprijs	23.741.286	0	-564.957	23.176.329
Belastingverplichting in verband met overige kleine posten	253.654	0	-253.654	0
Totaal gedecompenseerde belastingenschulden	98.254.101	-23.251.223	-818.611	74.184.267
Gecompenseerde belastingenschulden	59.908.649	-22.781.982	8.269.443	45.396.110

Uitgestelde belastingen per type van tijdelijk verschil	31/12/2015	Wijziging via herwaardrings-reserve	Wijziging via P&L	31/12/2016
Belastingvordering met betrekking tot kasstroomafdekking	4.759.621	-99.696	0	4.659.925
Belastingvordering in verband met geherclassificeerde activa	2.623.868	-502.316	0	2.121.552
Belastingvordering met betrekking tot waardering swaps and caps	18.052.741	0	-4.255.922	13.796.819
Belastingvordering in verband met niet aanvaarde kosten onder lokale waarderingsregels	2.968.852	0	1.469.743	4.438.595
Belastingvordering in verband met overige kleine posten	383.075	0	-383.075	0
Totaal gedecompenseerde belastingvorderingen	28.788.157	-602.012	-3.169.254	25.016.891
Belastingverplichting bij voor verkoop beschikbare activa	51.007.938	-3.220.597	0	47.787.341
Belastingverplichting bij waardering tegen geamortiseerde kostprijs	23.176.329	0	1.684.402	24.860.731
Belastingverplichting in verband met overige kleine posten	0	0	228.969	228.969
Totaal gedecompenseerde belastingenschulden	74.184.267	-3.220.597	1.913.371	72.877.041
Gecompenseerde belastingenschulden	45.396.110	-2.618.585	5.082.625	47.860.150

Bij toelichting 36 is meer informatie terug te vinden over de impact van de vennootschapsbelastingen op het resultaat van de Vennootschap.

20. Andere activa

De andere activa zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Vooruitbetaalde kosten	14.343.574	3.290.740
Andere activa in het kader van kredietverlening	67.478.417	31.064.617
Andere activa in het kader van effectentransacties	6.557.243	5.546.443
Andere activa in het kader van betalingsverkeer	55.316.494	58.389.519
Toe te wijzen posten	42.610.403	62.553.962
Totaal andere activa	186.306.131	160.845.281

Onder de 'toe te wijzen posten' staan de bedragen die tot definitieve toewijs op specifieke boekhoudrekeningen staan.

21. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Samenvattend (zie verwijzingen bij de lijnen)	31/12/2015	31/12/2016
Deposito's van kredietinstellingen (zie 21.1)	100.914.580	1.389.829
Retail funding – deposito's (zie 21.2)	29.529.673.674	31.615.282.958
Retail funding – in schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons (zie 21.3)	1.372.724.660	1.210.484.036
In schuldbewijzen belichaamde schulden – obligaties (zie 21.4)	0	0
Achtergestelde schulden (zie 21.5)	401.969.253	660.464.000
Totaal	31.405.282.167	33.487.620.824

21.1 Deposito's van kredietinstellingen

De deposito's van kredietinstellingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Deposito's van kredietinstellingen	100.914.580	1.389.829
Geografische uitsplitsing		
België	908.234	695.847
Andere EMU-landen	100.006.346	693.982
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	100.914.580	1.389.829
Indeling naar type		
Zichtdeposito's	928.443	716.060
Repo's	99.986.137	0
Collateral van financiële instellingen	0	673.769
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	-0,20%	-0,18%

Per einde 2015 was er één repo voor een bedrag van 99.986.137 euro in de IFRS-balans. Bij deze repo – die verviel op 14 januari 2016 – werd een negatieve rentevoet bekomen. Per einde 2016 waren er geen repo's afgesloten.

21.2 Retail funding – deposito's

De deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen – wat in hoofdzaak particulieren zijn bij de Vennootschap – zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	29.529.673.674	31.615.282.958
Indeling naar type		
Zichtdeposito's	2.801.613.286	3.547.650.924
Deposito's met vaste looptijd	2.534.666.602	3.010.767.803
Gereguleerde spaardeposito's	21.825.332.441	22.757.401.893
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	404.852.910	438.063.472
Overige deposito's	1.963.208.435	1.861.398.867
Indeling naar restlooptijd van de deposito's met vaste looptijd		
Tot 1 jaar	418.521.342	753.632.386
Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	1.859.232.418	1.899.912.202
Meer dan 5 jaar	256.912.842	357.223.215
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	0,66%	0,34%

De portefeuille gereguleerde spaardeposito's stijgt geleidelijk verder. De deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen bevatten ondermeer de nog niet opgenomen bedragen bij hypothecaire leningen en 'spaarwaarde' verbonden aan Nederlandse hypothecaire leningen.

Deze laatste post betreft de plaatsing van de spaarwaarden – die opgebouwd worden bij groepsentiteit ALN – door deze entiteit bij de Vennootschap.

Onder de 'overige deposito's' staan de spaarinlagen van het bijkantoor in Nederland.

21.3 Retail funding – in schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons

De in schuldbewijzen belichaamde schulden zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
In schuldbewijzen belichaamde schulden – kasbons	1.372.724.660	1.210.484.036
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	150.183.379	486.070.818
Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	1.222.541.281	724.413.218
Meer dan 5 jaar	0	0
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	2,54%	2,52%

De dalende trend van de afgelopen jaren bij deze portefeuille zet zich voort mee als gevolg van de lage rentevoeten op dit type van funding maar ook omdat de Vennootschap besloten heeft om geen kasbons meer te promoten maar wel termijnrekeningen die in feite dezelfde kenmerken hebben.

21.4. In schuldbewijzen belichaamde schulden – obligaties

Onder deze rubriek kwamen in het verleden de door de entiteiten ABL (nu AAM) en ARNE uitgegeven obligaties en *notes*. Alle uitgegeven effecten zijn op vervaldag gekomen zodat er geen bijkomende toelichting dient te worden gegeven.

21.5. Achtergestelde verplichtingen

De gewone achtergestelde schulden worden door de Vennootschap geplaatst bij een *retail* cliënteel. De nieuw uitgegeven Tier 2 lening werd enkel aangeboden aan institutionelen.

De achtergestelde verplichtingen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31/12/2015	31/12/2016
Achtergestelde verplichtingen	401.969.253	660.464.000
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	248.763.728	65.035.137
Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	153.205.525	595.428.863
Meer dan 5 jaar	0	0
Indeling naar type		
Achtergestelde leningen (<i>retail funding</i>)	332.485.004	150.645.429
Tier 1 lening (<i>corporate funding</i>)	69.484.249	0
Tier 2 lening (<i>corporate funding</i>)	0	509.818.572

Sinds 2014 werden er geen achtergestelde certificaten meer aangeboden aan het retail cliënteel. De huidige portefeuille zal dan ook stelselmatig dalen doordat de effecten op vervaldag zullen komen.

Op 31 oktober 2016 werd het recht (*call option*) om de Tier 1 lening vervroegd terug te betalen uitgeoefend. Hierna werd de volledige lening terugbetaald.

In het tweede kwartaal van 2016 werd met veel succes een Tier 2 lening uitgegeven en geplaatst bij institutionele beleggers. Het betrof hier een uitgifte voor een nominaal bedrag van 500 miljoen euro.

22. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen over het jaar is als volgt:

	Lopende rechtsgeschillen	Andere voorzieningen	Totalen
Openingsbalans 1 januari 2015	1.017.832	12.690.205	13.708.037
Toevoegingen	0	639.098	639.098
Tegenboekingen	-488.478	-3.451.869	-3.940.347
Eindbalans 31 december 2015	529.354	9.877.434	10.406.788
Toevoegingen	0	1.993.778	1.993.778
Tegenboekingen	-350.000	0	-350.000
Eindbalans 31 december 2016	179.354	11.871.212	12.050.566

De voorzieningen voor lopende rechtsgeschillen (fiscale en juridische zaken) zijn gebaseerd op de best mogelijke schattingen zoals beschikbaar op jaareinde waarbij rekening wordt gehouden met de adviezen van juridische en fiscale adviseurs. Zij hebben te maken met rechtsgeschillen met kantoorhouders waarmee de samenwerking werd stopgezet.

De post 'andere voorzieningen' heeft betrekking op fiscale voorzieningen voor btw. Met de respectievelijke leveranciers waarop de provisies betrekking hebben, wordt overleg gepleegd om de betrokken zaken af te handelen. Voor het betwiste onderwerp wordt stelselmatig een provisie aangelegd zodat er nooit een negatieve impact zal zijn maar enkel een positieve impact wanneer de uitspraak of afwikkeling positief zou uitvallen voor de Vennootschap.

Het tijdstip van de uitgaande kasstromen die samenhangen met deze voorzieningen, is per definitie onzeker, gezien de onvoorspelbaarheid van de uitkomst van en de tijd die verbonden is met het afwikkelen van geschillen.

Toelichting groepsverzekering

Het overgrote deel van de bijkomende pensioenregelingen worden uitbetaald via een eenmalige kapitaaluitkering, maar er bestaat ook de mogelijkheid om voor een periodieke rentebetaling te kiezen.

De Vennootschap biedt een bedrijfspensioenregeling van het type vaste bijdragen (de zogenaamde "vaste bijdrage-plannen") aan voor zijn werknemers. Deze vaste bijdrage-plannen worden uitsluitend door de werkgever gefinancierd via een groepsverzekering waarbij de verzekeraar een minimum rendement garandeert. In Nederland wordt een defined benefit plan aangeboden.

Krachtens artikel 24 van de Wet van 28.04.2003 betreffende de Aanvullende Pensioenen (de zogenaamde "WAP") moet de werkgever een minimumrendement waarborgen voor vaste bijdrage-plannen. Het wettelijke minimum gewaarborgde rendement ten laste van de werkgever met betrekking tot werkgeversbijdragen tot 31 december 2015 bedroeg 3,25%. De rendementsgarantie werd gewijzigd door de Wet van 18.12.2015 waarbij de rendementsgarantie is gekoppeld aan het rendement van de OLO op 10 jaar, en minimaal 1,75% en maximaal 3,75% bedraagt. De gecumuleerde bijdragen per 31 december 2015 blijven echter onderhevig aan de 3,25% rendementsgarantie tot de datum van uitdiensttreding van de deelnemers aan het pensioenplan van de Vennootschap (de horizontale benadering).

Door het minimum gewaarborgde rendement dat wettelijk is opgelegd, worden Belgische vaste bijdrage plannen beschouwd als pensioenregelingen met een te bereiken doel (de zogenaamde "vaste prestatie plannen").

De voornaamste risico's waaraan de vaste bijdrage plannen van de Vennootschap zijn blootgesteld betreffen rente, inflatie, levensduur en pensioengerechtigde leeftijd. Ten minste jaarlijks worden de pensioenverplichtingen geëvalueerd. Op regelmatige basis wordt hierbij ook de gevoeligheid van de plannen voor rente- en inflatieschokken bepaald.

De wiskundige reserves van deze pensioenplannen bedroegen 26.728.887 euro per 31/12/2015 en 32.424.804 euro per 31/12/2016.

23. Andere verplichtingen

De andere verplichtingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Sociale lasten	5.262.210	6.221.475
Toe te rekenen kosten	6.485	7.299
Leveranciersrekeningen	30.898.351	31.447.141
Schulden andere groepsmaatschappijen	22.820.752	24.420.033
Schulden agenten	29.229.173	26.102.219
Nog toe te wijzen posten kredieten	16.346.324	30.007.593
Nog toe te wijzen posten betalingsverkeer	28.027.357	38.241.282
Nog toe te wijzen posten beleggingen	8.875.297	8.208.144
Diverse taksen	3.969.717	3.342.709
Overige	46.684.433	19.785.177
Totaal andere verplichtingen	192.120.100	187.783.070

Onder de boekhoudrekeningen 'toe te wijzen posten' staan voornamelijk de bedragen die enkele dagen (tot definitieve toewijs) op deze boekhoudrekeningen staan.

24. Reële waarde van financiële instrumenten

24.1. Niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten

Onderstaande informatie moet met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

De opgenomen reële waarden zijn immers op basis van interne berekeningen een schatting van de waarde. Deze kunnen echter dag per dag schommelen ten gevolge van de gebruikte parameters zoals rentevoeten en kredietwaardigheid van de tegenpartij. Het is ook niet de bedoeling om de reële waarde onmiddellijk te realiseren. Als gevolg daarvan vertegenwoordigt deze waarde niet de wezenlijke waarde voor de Vennootschap als *going concern*.

De schatting van de reële waarde van financiële instrumenten gewaardeerd tegen historische kostprijs vereist het gebruik van technieken, modellen, hypothesen en veronderstellingen die verschillen van instelling tot instelling.

De reële waarde of *fair value* is de prijs die ontvangen / betaald zou worden bij het verkopen van een actief of het transfereren van een schuld in een *ordelijke* transactie tussen marktparticipanten op de rapporteringsdatum.

De Vennootschap gebruikt de onderstaande volgorde voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten: eerst de genoteerde prijzen in een actieve markt en daarna het gebruik van waarderingstechnieken.

De reële waarde die getoond wordt, is de volledige reële waarde inclusief opgelopen rente, vermits deze ook onder de respectievelijke rubrieken verwerkt werden.

De berekening van de reële waarde van financiële instrumenten, waarvan de reële waarden niet extern worden bekomen, kan als volgt worden samengevat:

- (1) bij schuldinstrumenten op korte termijn of onmiddellijk opvraagbaar (onder andere zichtrekeningen, spaarrekeningen) benadert de reële waarde de boekwaarde;

(2) bij andere instrumenten wordt gebruik gemaakt van de contante waardeberekening (*Discounted Cash Flow*-methode) waarbij het disconteringspercentage gebaseerd is op een referentierente met een marktconforme marge.

Bij deze laatste constante waardeberekening (DCF-methode) wordt onder meer rekening gehouden met een kapitaalkost en een kredietkost. De gebruikte rentecurves zijn analoog aan deze die gebruikt werden bij de sensitiviteitsanalyse van het renterisico (zie riskgedeelte 5.1).

De bekomen marktwaarden moeten ook steeds volgens de reële waardehiërarchie van IFRS 13 weergegeven worden. Het *level* (niveau) van de reële waarde is hierbij afhankelijk van het type van input dat gebruikt wordt voor de waardering van de financiële instrumenten.

Bij level 1 betreft het genoteerde (onaangepaste) prijzen in actieve markten (extern beschikbare en observeerbaar reële waarden van financiële instrumenten op liquide markten).

Level 2 bevat alle reële waarden die op basis van observeerbare (of niet observeerbare parameters (input) waarvan de impact niet significant zijn) met behulp van modellen direct of indirect kunnen worden verkregen.

Ten slotte worden de reële waarden die berekend worden op basis van niet observeerbare parameters (input) en waarvan de impact significant is, onder level 3 gerubriceerd.

In de volgende tabel zijn de boekwaarde en de reële waarde weergegeven van de financiële activa en financiële verplichtingen, die op de geconsolideerde balans niet tegen hun reële waarde zijn opgenomen.

Zij bevat niet de reële waarde van de 'tot einde looptijd aangehouden activa' en de niet-financiële instrumenten als materiële vaste activa en overige immateriële activa die kort besproken werden bij de respectievelijke toelichtingen.

	31/12/2015		31/12/2016	
	Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	512.327.845	512.327.845	905.821.915	905.821.915
Leningen en vorderingen				
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen				
- Zichtrekeningen	0	0	0	0
- Termijnrekeningen	0	0	0	0
- Bij centrale banken aangehouden reserves	0	0	0	0
- Collateral bij financiële instellingen	15.350.000	15.350.000	0	0
Leningen en vorderingen op andere klanten				
- Consumentenkrediet	97.424.542	103.548.159	97.669.919	102.320.337
- Hypothecaire leningen	23.842.271.931	26.614.464.533	26.024.523.154	29.215.508.369
- Leningen op termijn	335.622.758	338.485.834	374.179.424	385.245.205
- Zichtdeposito's / voorschotten	5.808.705	5.808.705	3.633.163	3.633.163
- Overige kredietvorderingen – MB-portefeuille	27.025.034	32.901.117	21.600.896	26.749.540
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	404.465.119	425.123.089	425.641.792	444.507.388
Totaal financiële activa	25.240.295.935	28.048.009.282	27.853.070.263	31.083.785.917
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs				
Deposito's van kredietinstellingen	100.914.580	100.914.580	1.389.829	1.389.829
Deposito's van andere dan kredietinstellingen				
- Zichtdeposito's	2.801.613.286	2.801.613.286	3.547.650.924	3.547.650.924
- Deposito's met vaste looptijd	2.534.666.602	2.690.923.665	3.010.767.803	3.194.270.466
- Deposito's van bijzondere aard	1.963.208.435	1.963.208.435	1.861.398.867	1.861.398.867
- Gereguleerde spaardeposito's	21.825.332.441	21.825.332.441	22.757.401.893	22.757.401.893
- Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	404.852.910	404.852.910	438.063.472	438.063.472
- Deposito beschermingsregeling	0	0	0	0
In schuldbewijzen belichaamde schulden inclusief kasbons				
- Kasbons	1.372.724.660	1.454.953.761	1.210.484.036	1.273.456.312
- Obligaties	0	0	0	0
Achtergestelde schulden				
- Achtergestelde leningen	332.485.004	349.947.848	150.645.429	160.270.571
- Tier 1-lening	69.484.249	73.591.612	0	0
- Tier 2-lening	0	0	509.818.572	523.515.000
Totaal verplichtingen	31.405.282.167	31.665.338.538	33.487.620.824	33.757.417.332

Conform de IFRS 13-norm moet er ook een level toegekend worden aan alle marktwaarden. In de onderstaande tabel werden de fair value waarden van de vermelde IFRS-classificaties schematisch voorgesteld volgens de level hiërarchie.

Aan de financiële instrumenten op zeer korte termijn - waarbij de boekwaarde als marktwaarde werd weerhouden - werd door de Vennootschap een level 2 toegekend, de andere berekende marktwaarden krijgen een level 3 toegekend.

Gegevens per 31/12/2015	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	512.327.845	0	512.327.845	0
Leningen en vorderingen	27.110.558.348	0	42.155.420	27.068.402.928
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	425.123.089	223.499.621	115.266.325	86.357.142
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	31.665.338.538	0	27.095.921.652	4.569.416.887

Gegevens per 31/12/2016	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken	905.821.915	0	905.821.915	0
Leningen en vorderingen	29.733.456.614	0	20.693.474	29.712.763.140
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	444.507.388	219.097.422	162.721.961	62.688.005
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	33.757.417.332	0	28.605.904.985	5.151.512.347

De geldmiddelen, zichtrekeningen en deposito's bij (centrale) banken worden gewaardeerd aan level 2 reële waarden (gezien het korte termijn karakter). De leningen en vorderingen gewaardeerd aan level 3 reële waarden betreffen voornamelijk de hypothecaire leningen aan particulieren waarbij Argenta een marktwaardering heeft berekend op basis van een DCF model. Hierbij worden bepaalde assumpties betreffende spread en prepayment rate toegepast.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs opgenomen onder level 2 betreffen de deposito's van kredietinstellingen, zichtdeposito's, deposito's van bijzondere aard en gereglementeerde spaardeposito's. Gezien het korte termijn karakter van deze schulden worden deze als level 2 opgenomen (boekwaarde wordt alsook gelijkgesteld aan reële waarde).

De onder level 3 opgenomen financiële verplichtingen betreffen de kasbons, achtergestelde leningen en deposito's met vaste looptijd.

24.2. Tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten

In de volgende tabellen wordt de reële waarde weergegeven van de financiële instrumenten die op de balans tegen hun reële waarde zijn opgenomen.

De reële waarden bij de 'voor verkoop beschikbare activa' zijn afkomstig van dezelfde externe bronnen zoals vorige jaren, namelijk Bloomberg en Euroclear (de belangrijkste clearing- en bewaartegenpartij van de Verenootschap). Om de level toewijzing te staven, worden waar nodig zelf marktwaarden berekend.

De reële waarden van de afgeleide instrumenten worden intern berekend met behulp van een FINCAD-applicatie en onder meer in het kader van de *European Market Infrastructure Regulation* (EMIR) worden de marktwaarden dagelijks berekend.

Het *collateral management* (*margin calls*) gebeurt afhankelijk van de gemaakte afspraken op een dagelijkse of wekelijkse basis. De bij de margin calls bekomen externe marktwaarden worden stelselmatig vergeleken met de intern berekende reële waarden.

De vanilladerivaten (vanilla IRS en caps) worden gewaardeerd op basis van rentecurves en impliciete volatiliteiten die observeerbaar zijn in de markt (level 2-input). De reële waarde van deze transacties wordt dan ook beschouwd als level 2.

Voor de waardering van de CMS-swap / caps en de Green Apple-swaps worden ook niet-observeerbare gegevens (level 3-input) gebruikt. Gebaseerd op de sensitiviteit van deze niet-observeerbare parameters werd er geoordeeld om deze reële waarden een level 3-waardering toe te kennen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de level-hiërarchie van de tegen reële waarde opgenomen financiële activa en verplichtingen.

Gegevens per 31/12/2015	Level 1	Level 2	Level 3
Aan reële waarde opgenomen activa	6.120.755.343	1.854.279.067	64.362.418
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	2.141.843	9.647.762	17.003.018
Voor verkoop beschikbare financiële activa	6.118.613.500	1.838.552.388	47.358.400
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	6.078.917	0
Aan reële waarde opgenomen verplichtingen	0	477.128.660	29.349.949
Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	5.896	10.311.465
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	477.122.764	19.038.484

Gegevens per 31/12/2016	Level 1	Level 2	Level 3
Aan reële waarde opgenomen activa	5.898.937.443	1.816.586.088	22.295.038
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	7.239.219	2.083.651
Voor verkoop beschikbare financiële activa	5.898.937.443	1.759.891.385	20.211.387
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	49.455.484	0
Aan reële waarde opgenomen verplichtingen	0	536.484.520	21.112.190
Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	28	4.406
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	536.484.492	21.107.784

Bij de 'voor verkoop beschikbare' portefeuille zijn er sporadisch wijzigingen tussen level 1 en level 2 ten gevolge van wijzigingen (bijvoorbeeld meer providers) betreffende de marktwaarden. Deze wijzigingen in level worden individueel gedocumenteerd, moeten conform het uitgebouwde beleid zijn en worden driemaandijks gerapporteerd aan het ALCO.

De onderstaande tabel geeft de reconciliatie weer van de level 3 reële waarden tussen 1 januari 2015 en 31 december 2016. Deze toelichting heeft betrekking op de afgeleide instrumenten (die onder de 'activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden' en onder de 'derivaten gebruikt ter afdekking' staan) en de effecten die onder de 'voor verkoop beschikbare activa' staan.

	Afgeleide instrumenten activa zijde	Afgeleide instrumenten verplichtingen zijde	AFS portefeuille - vastrentende effecten	AFS portefeuille - niet vastrentende effecten
Begintotaal 01/01/2015	22.120.576	-29.466.177	79.109.392	27.152
Aankopen/nieuwe contracten	0	0	9.962.256	0
Vervallen instrumenten	0	0	-38.557.614	0
Terugbetalingen (gedeeltelijk)	0	0	0	0
Mutaties naar andere levels	0	0	0	0
Mutaties van andere levels	0	0	0	0
Andere mutaties (waaronder waardewijzigingen)	-5.117.558	116.228	-3.217.086	34.300
Eindtotaal per 31/12/2015	17.003.018	-29.349.949	47.296.948	61.452
Aankopen/nieuwe contracten	0	0	20.149.935	0
Vervallen instrumenten	0	0	-20.059.942	0
Terugbetalingen (gedeeltelijk)	0	0	0	0
Mutaties naar andere levels	0	0	-27.237.006	0
Mutaties van andere levels	0	0	0	0
Andere mutaties (waaronder waardewijzigingen)	-14.919.367	8.237.759	0	0
Eindtotaal per 31/12/2016	2.083.651	-21.112.190	20.149.935	61.452

Zoals af te leiden uit de tabel is er maar een beperkt bedrag aan level 3 marktwaarden bij de betrokken financiële instrumenten.

Het totaal van de vastrentende effecten en aandelen gewaardeerd aan level 3 reële waarden bedraagt maar 20.149.935 euro per 31 december 2016 (ten opzichte van 47.296.948 euro per einde 2015). De vastgestelde daling in 2016 kan ondermeer verklaard worden doordat er meer marktprijzen beschikbaar waren voor de betrokken effecten waardoor deze effecten konden gewaardeerd worden aan level 2 reële waarden.

Level-wijzigingen op zich hebben geen impact op de P&L. De delta marktwaarden van de 'voor verkoop beschikbare activa' komen in het *other comprehensive income* (OCI) terecht in het eigen vermogen. Er werden geen P&L impacten vastgesteld voor deze effecten.

Per 31 december 2015 was er van deze level 3-effecten een negatieve impact van 495.369 in de OCI, per 31 december 2016 was er een positieve impact van 33.001 euro.

Toelichting over het kredietrisico in de marktwaarde van de derivaten

Conform de marktpraktijken werd er vanaf 2014 rekening gehouden met een CVA (*Credit Valuation Adjustment*) en DVA (*Debt Valuation Adjustment*) bij de marktwaardering van de derivaten. De gecombineerde impact van beide elementen was zeer beperkt en bedroeg 0,2 miljoen euro in 2015 en 1,2 miljoen euro in 2016.

25. Derivaten

De Venootschap heeft, naast in contracten besloten derivaten, per 31 december 2016 twee derivaattypes (afgeleide financiële instrumenten) op haar balans staan: renteopties (gekochte en verkochte caps) en swaps.

Afgeleide financiële instrumenten moeten onder IFRS ressorteren onder de handelsportefeuille, tenzij er een afdekkingsrelatie wordt aangetoond tussen het betreffende actief en een welbepaald afgedekt bestanddeel.

Dergelijke afdekkingsrelatie kan als effectief worden beschouwd als onder invloed van marktfactoren zoals rentewijzigingen, de waardeschommelingen of kasstromen van het afgeleide financiële instrument de waardeschommelingen of kasstromen van het afgedekte bestanddeel nagenoeg volledig compenseren.

Als gevolg van de strenge IFRS-voorwaarden om deze als afdekkingsinstrumenten te kunnen classificeren, worden ze soms toch geclassificeerd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden.

De Venootschap maakt hier gebruik van afdekkingstransacties die voldoen aan alle daartoe vereiste voorwaarden voor afdekkingstransacties van IAS 39 zoals goedgekeurd door de EU. Hierdoor worden de betrokken afdekkingsinstrumenten geclassificeerd als derivaten gebruikt ter afdekking. Het kader om *micro hedges* te verwerken op de AFS-portefeuille en het kader om afgeleide instrumenten als *cash flow hedge* te verwerken, werd ook ingebed bij de Venootschap.

Er werd in 2015 en 2016 geen *off setting* gedaan bij de verwerking van de afgeleide instrumenten op de balans en buitenbalans zodat er geen toelichtingen conform de beschrijvingen van IFRS 7 over dit onderwerp werden gedaan.

Renteopties

Renteopties worden gebruikt als bescherming tegen het renterisico en zijn opties waarbij de verkoper zich verplicht aan de koper een renteverskil te betalen in ruil voor een door de koper betaalde premie. Dit renteverskil is het verschil tussen de huidige rente en een afgesproken rentetarief voor een notioneel bedrag.

Om de kostprijs van de indekkingen te verminderen, werden periodiek tegelijkertijd caps gekocht en geschreven voor hetzelfde notioneel bedrag en dezelfde looptijd. De strikes van de verkochte caps liggen hierbij hoger dan de strikes van de gekochte caps zodat het risico van de betrokken gecombineerde gekochte en verkochte caps beperkt blijft tot de netto betaalde premie (cilinder caps).

Per 31 december 2016 had de Venootschap nog 21 caps (eind 2015 waren dit 35 caps) op haar balans staan voor een notioneel bedrag van 4,85 miljard euro (eind 2015 bedroeg het notioneel bedrag 8,85 miljard euro). Van deze 21 caps waren er 5 gekochte en verkochte cap combinaties (10 caps in totaal, om het renterisico van de verplichtingzijde in te dekken) en 11 caps om het renterisico van de hypothecaire kredietverlening in te dekken.

Deze caps worden (alhoewel ze afgesloten zijn om het renterisico in te dekken) in IFRS verwerkt als instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden.

De gebruikte reële waarden van de bovenstaande afzonderlijk vermelde afgeleide financiële instrumenten werden uitsluitend bepaald op basis van waarderingstechnieken die zich baseren op objectief observeerbare marktparameters.

Renteswaps

Renteswaps zijn contractuele overeenkomsten tussen twee partijen op grond waarvan rentekasstromen in dezelfde valuta worden uitgewisseld. Deze verplichtingen worden berekend op basis van verschillende rentetypes. Bij de meeste renteswaps vindt een netto- uitwisseling van kasstromen plaats. Dit bestaat uit het verschil tussen de vaste en variabele rentebetalingen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van alle per jaareinde aanwezige swaps, de ingedekte posities en de verwerkingswijze in IFRS.

2015			
Aantal	Notioneel	Indekking	Verwerkingswijze in IFRS
27	4.350.000.000	renterisico portfolio kredieten	macro portfolio fair value hedge
7	955.569.300	renterisico individuele AFS-effecten	micro fair value hedge AFS-instrumenten
1	100.000.000	renterisico portefeuille kasbons	micro hedge - cash flow hedge
2	2.231.182.200	renterisico geëffectiseerde kredieten	aangehouden voor handelsdoel-einden

2016			
Aantal	Notioneel	Indekking	Verwerkingswijze in IFRS
58	7.350.000.000	renterisico portfolio kredieten	macro portfolio fair value hedge
7	955.569.300	renterisico individuele AFS-effecten	micro fair value hedge AFS-instrumenten
1	100.000.000	renterisico portefeuille kasbons	micro hedge - cash flow hedge

Toelichting bij de in bovenstaande tabel vermelde cash flow hedge

Op 3 mei 2011 werd een *forward starting swap* van notioneel 100 miljoen euro afgesloten (startdatum 31 mei 2016 en einddatum 31 mei 2021) voor de indekking van de rentekost van een toekomstige portefeuille kasbons / termijnrekeningen.

Per 31 december 2015 had de betrokken swap een negatieve clean marktwaarde van 19.038.484 euro en na verrekening van een latente belastingvordering van 4.759.621 euro stond er een bedrag van 14.278.863 euro op de lijn 'kasstroomafdekking' in het eigen vermogen.

Per 31 december 2016 had de betrokken swap een negatieve clean marktwaarde van 18.639.700 euro en na verrekening van een latente belastingvordering van 4.659.925 euro stond er een bedrag van 13.979.775 euro op de lijn 'kasstroomafdekking' in het eigen vermogen.

In contracten besloten derivaten

De in contracten besloten derivaten moeten afgezonderd worden - als afzonderlijk derivaat op de balans worden genomen - wanneer er geen nauw verband bestaat tussen hun economische kenmerken en risico's en die van het basiscontract.

Er moesten geen dergelijke derivaten van die aard afgezonderd worden en onder deze rubriek geclassificeerd worden.

Toelichtingen bij de geconsolideerde winst- en verliesrekening

26. Nettorentebaten

De verdeling van de rentebaten en -lasten per soort financieel instrument dat rentemarge genereert, wordt als volgt weergegeven:

	31/12/2015	31/12/2016
Rentebaten		
Voor verkoop beschikbare financiële activa	140.024.812	109.878.804
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	473.963	124.413
Leningen en vorderingen op andere klanten	832.626.674	809.363.165
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	12.473.431	9.269.273
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	5.529.002	3.781.409
Rentelasten		
Deposito's van kredietinstellingen	206	695.788
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	235.263.909	147.429.407
Schuldbewijzen belichaamde schulden inclusief kasbons	41.242.551	36.073.680
Achtergestelde verplichtingen	16.725.621	20.854.585
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	139.391.250	148.561.512
Netto rentebaten	558.504.345	578.802.091
Rentebaten van in waarde verminderde financiële activa	512.219	395.661

27. Baten uit dividenden

De onderstaande tabel geeft een specificatie van de ontvangen dividenden.

	31/12/2015	31/12/2016
Dividenden uit eigen vermogensinstrumenten uit voor verkoop beschikbare financiële activa	1.125	427.846

In 2016 werd een uitzonderlijk dividend ontvangen van Visa Card Company.

28. Nettobaten uit provisies en vergoedingen

De nettobaten uit provisies en vergoedingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31/12/2015	31/12/2016
Baten uit provisies en vergoedingen	94.055.716	93.499.253
Effecten: aan- en verkooporder en overige	15.804.023	11.218.753
Ontvangen beheersvergoedingen	45.079.733	57.515.000
Betalingdiensten	12.006.452	12.514.322
Premie hospitalisatieverzekering	11.681.737	3.199.740
Overige posten	9.483.772	9.051.438
Lasten in verband met provisies en vergoedingen	-149.460.775	-152.441.765
Acquisitiekosten (commissies en/of transactiekosten)	-116.144.230	-125.632.148
Bewaring	-2.039.251	-1.671.323
Premie hospitalisatieverzekering	-10.184.746	-2.785.318
Betalingdiensten	-19.373.382	-20.550.340
Overige posten	-1.719.167	-1.802.636
Netto provisieresultaat	-55.405.059	-58.942.512

29. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

Het gerealiseerde resultaat op enerzijds voor verkoop beschikbare financiële activa en anderzijds financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs, kan als volgt worden voorgesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Gerealiseerde winsten		
Voor verkoop beschikbare financiële activa		
Meerwaarden vastrentende effecten	8.017.258	10.158.881
Meerwaarden op niet-vastrentende effecten	0	0
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	0
Gerealiseerde verliezen		
Voor verkoop beschikbare financiële activa		
Minderwaarden vastrentende effecten	-1.356.560	-1.115.321
Minderwaarden niet-vastrentende effecten	0	-2.253
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	0
Totaal netto gerealiseerd resultaat	6.660.698	9.041.307

Een gedetailleerdere uitsplitsing van de niet-gerealiseerde winsten en verliezen van de categorie 'voor verkoop beschikbare financiële activa' is terug te vinden bij toelichting 13.

In de toelichting 24 zijn de reële waarden van de categorie 'financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs' terug te vinden.

In 2015 was er een totaal resultaat van 6,7 miljoen euro dat afkomstig was van de 'voor verkoop beschikbare activa'. In 2016 bedroeg dit 9 miljoen euro.

30. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Het resultaat van de activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden kan als volgt worden voorgesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Resultaat met betrekking tot swaps	-134.695,00	-351.213,00
Resultaat met betrekking tot caps	-6.214.111,00	-7.010.456,00
Resultaat met betrekking tot obligaties	59.113,00	29.681,00
Resultaat rentedragende instrumenten	-6.289.693,00	-7.331.988,00

Onder het nettoresultaat is het resultaat van renteopties, swaps en een zeer beperkte portefeuille obligaties (die aangeboden worden aan de klanten) terug te vinden.

De betrokken swaps en caps worden steeds voor rekening van de Vennootschap afgesloten in het kader van het ALM-beleid. Bij de swaps betreft het een laatste impact van de swaps die afgesloten werden in het kader van een effectiseringsoperatie (die in 2016 gecalled werd). Het resultaat van de caps bestaat uit de verdere afschrijving van de betaalde premies en de marktwaardewijzigingen.

31. Winsten en verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties

Voor de derivaten die vallen onder de reële waarde afdekkingstransacties om het renterisico van een portefeuille of van individuele effecten af te dekken, wordt de betreffende rente weergegeven onder nettorentebaten.

De reële waardeveranderingen van deze derivaten en de reële waardeveranderingen die voortkomen uit het afgedekte risico van de afgedekte activa worden opgenomen in de post 'winsten (verliezen) uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties'.

	31/12/2015	31/12/2016
Afdekking renterisico van een portefeuille		
Wijziging van de reële waarde van de hedging instrumenten	100.359.009	-2.071.807
Reële waardeveranderingen afgedekte instrumenten	-94.336.476	6.098.779
Afdekking renterisico van individuele financiële instrumenten		
Wijziging van de reële waarde van de hedging instrumenten	-15.517.767	6.334.663
Reële waardeveranderingen afgedekte instrumenten	15.876.315	-6.277.351
Resultaat administratieve verwerking afdekkingstransacties	6.381.081	4.084.284

Bij de swap die verwerkt wordt als *cash flow hedge* was er geen ineffectiviteit in 2015 en 2016 waardoor er geen bewegingen in verband met deze swap terug te vinden zijn onder deze classificatie.

32. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

In de onderstaande tabel wordt het resultaat van het niet langer opnemen van andere dan 'voor verkoop aangehouden activa' opgenomen.

	31/12/2015	31/12/2016
Winsten materiële vaste activa	199.829	417.743
Winsten vastgoedbeleggingen	26.803	112.382
Verliezen materiële vaste activa	-52.428	-47.846
Verliezen vastgoedbeleggingen	-19.219	0
Totaal resultaat	154.985	482.279

33. Ander exploitatieresultaat

Het ander exploitatieresultaat bestaat uit de volgende componenten:

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal ander exploitatieresultaat	29.922.162	44.972.850
Exploitatiebaten		
Huurinkomsten uit vastgoedbeleggingen	70.167	126.131
Kostendeling groepsmaatschappijen	23.181.647	29.892.349
Overnamevergoeding portefeuille agenten	3.551.142	2.701.830
Terugname provisie garantieregeling	2.045	0
Ontvangen huurlasten - huur printers – ICT infrastructuur	6.903.475	7.206.652
Overige ontvangen vergoedingen	4.253.256	11.523.537
Exploitielasten		
Met betrekking tot verhuurde vastgoedbeleggingen	0	0
Kostendeling groepsmaatschappijen	-7.603.933	-6.263.779
Overige betaalde vergoedingen	-435.637	-213.871

De 'kostendeling groepsmaatschappijen' heeft betrekking op de doorrekening van kosten van en naar 'niet door de Vennootschap geconsolideerde entiteiten' van de Argenta Groep (in casu de overkoepelende holding BVg) en de Verzekeringsspool.

34. Administratiekosten

De personeelskosten bestaan uit de volgende componenten:

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal personeelsuitgaven	49.864.708	58.622.771
Bezoldigingen	35.113.921	40.402.458
Sociale lasten	9.588.293	10.792.747
Pensioenlasten	2.300.856	5.256.841
Op aandelen gebaseerde betalingen	0	0
Andere	2.858.638	2.170.726
Gemiddeld personeelsaantal, in VTE	688,2	731,5
Directieleden	19	15,70
Bedienden	669,2	715,80
Arbeiders	0	0

De Vennootschap heeft in hoofdzaak pensioenverplichtingen op basis van toegezegde bijdrageregelingen. De bijdrage wordt enkel betaald door de werkgever. In België wordt een minimumrendement voorzien bij deze groepsverzekeringen.

Er werd door een onafhankelijke actuaaris een berekening uitgevoerd conform de berekeningsmethode voor DB plannen, aangezien er geen materieel tekort werd vastgesteld, werd er per 31/12/2016 geen bijkomende kost en verplichting geboekt.

Er zijn geen 'op aandelen gebaseerde betalingen' bij de Vennootschap.

De algemene en administratieve uitgaven worden als volgt gespecificeerd:

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal algemene en administratieve uitgaven	215.830.924	228.186.289
Marketingkosten	3.376.407	3.971.536
Honoraria	39.363.056	51.820.306
IT- uitgaven	40.172.977	43.731.674
Huurgelden	6.676.800	7.480.046
Bedrijfsbelastingen en bankentaksen	69.604.809	60.271.934
Andere	56.636.876	60.910.793

Onder de post 'andere' zijn onder meer begrepen: telefoonkosten, portkosten, bureelbenodigdheden, bijdragen beroepsverenigingen en reiskosten.

De stijging van de algemene en administratieve uitgaven is voornamelijk het gevolg van de uitgaven die gedaan worden in de verdere uitbouw van de IT-infrastructuur, stijging in de honoraria en blijvend hoge investeringen.

De huurgelden betreffen voornamelijk de huur betaald voor kantoorgebouwen (5.645.000 euro ten opzichte van 4.713.448 euro per 31 december 2015) in gebruik door kantoorhouders. Deze huur wordt gerecupereerd van de kantoorhouders. De gemiddelde resterende looptijd van deze huurcontracten bedraagt 5,9 jaar.

35. Bijzondere waardeverminderingen

De wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bijzondere waardeverminderingen op activa die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde in de winst- en verliesrekening	31/12/2015	31/12/2016
Voor verkoop beschikbare financiële activa	1.935.920	-1.779.330
Leningen en vorderingen	-1.542.951	5.030.062
Goodwill	0	0
Totaal bijzondere waardeverminderingen	392.969	3.250.733

Bij de verkoop beschikbare activa werd in 2016 een provisie voor een obligatie van uitgever Petrobras teruggenomen. Per saldo was er daarnaast een negatieve impact bij de leningen en vorderingen van 5 miljoen euro.

Uitstaande waardeverminderingen voor op individuele basis beoordeelde financiële activa	31/12/2015	31/12/2016
Voor verkoop beschikbare activa (vastrentende effecten)	1.935.920	124.650
Leningen en vorderingen		
Consumentenkrediet	2.613.224	2.019.249
Hypothecaire leningen	24.930.739	22.394.762
Leningen op termijn	339.962	398.600
Zichtdeposito's / voorschotten	1.277.134	938.951
Overige kredietvorderingen - reclass MBS	899	0
Totaal leningen en vorderingen	29.161.958	25.751.562
Totaal aangelegde waardeverminderingen	31.097.878	25.876.212

De onderstaande mutatietafelen geven de samenstelling van de op individuele basis gebaseerde bijzondere waardeverminderingen van de categorie 'leningen en vorderingen' per 31 december 2015 en 31 december 2016 weer.

Per einde 2015 bedroeg de globale impact van zowel de op individuele basis als op portefeuillebasis aangelegde waardeverminderingen voor de 'leningen en vorderingen' 1.542.951 euro.

Leningen en vorderingen per 31/12/2015	Beginsaldo 31/12/2014	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2015	Recuperaties via P&L	Rechtstreekse afboekingen	Collectieve voorziening	Totale impact op P&L
Consumentenkrediet	3.468.991	717.161	-1.572.927	2.613.225	-188.035	683.540	0	-360.261
Hypothecaire leningen	33.446.959	20.999.048	-29.515.269	24.930.738	-207.716	10.155.498	-1.383.484	48.077
Leningen op termijn	1.068.149	89.081	-817.269	339.961	-3.571	99.953	0	-631.806
Zichtdeposito's / voorschotten	2.869.065	-1.462.432	-129.500	1.277.133	-510.371	1.707.898	0	-394.405
Overige kredietvorderingen	105.415	0	-104.515	900	-10.101	169.518	-259.458	-204.556
Totaal leningen en vorderingen	40.958.579	20.342.858	-32.139.480	29.161.957	-919.794	12.816.407	-1.642.942	-1.542.951

Per einde 2016 was er een globale impact van -5.030.062 euro voor de op individuele basis als op portefeuillebasis aangelegde waardeverminderingen voor de leningen en vorderingen.

Leningen en vorderingen per 31/12/2016	Beginsaldo 31/12/2015	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2016	Recuperaties via P&L	Rechtstreekse afboekingen	Collectieve voorziening	Totale impact op P&L
Consumentenkrediet	2.613.225	235.689	-829.664	2.019.250	-207.428	344.045	0	-457.358
Hypothecaire leningen	24.930.738	18.509.713	-21.045.689	22.394.762	-1.086.104	6.569.803	3.186.358	6.134.081
Leningen op termijn	339.961	344.556	-285.918	398.599	-228.546	178.815	0	8.907
Zichtdeposito's / voorschotten	1.277.133	-1.178.726	840.544	938.951	-775.743	462.537	0	-651.388
Overige kredietvorderingen	900	0	-900	0	-4.179	899	0	-4.180
Totaal leningen en vorderingen	29.161.957	17.911.232	-21.321.627	25.751.562	-2.302.000	7.556.099	3.186.358	5.030.062

36. Winstbelastingen

De details van de huidige en uitgestelde belastingen zijn hieronder weergegeven:

Overzicht winstbelastingen	31/12/2015	31/12/2016
Actuele belastinglasten op het boekjaar	58.772.686	51.734.051
Actuele met betrekking tot voorgaande periodes	-7.408.388	1.290
Uitgestelde belastingen - tijdelijke verschillen	2.478.422	468.991
Uitgestelde belastingen - derivaten	6.992.730	4.299.470
Uitgestelde belastingen - amortised cost berekeningen	-565.044	3.012.820
Impact van de totale belastingen op het resultaat	60.270.406	59.516.622
Aansluiting wettelijk en effectief belastingtarief		
Winst voor belastingen	253.144.920	249.537.037
Wettelijk belastingtarief	33,99%	33,99%
Berekende winstbelastingen tegen wettelijk tarief	86.043.958	84.817.639
Verschillen in belastingtarieven in andere landen	-17.785.105	-20.102.385
Verschillen t.g.v. niet belastbare baten	-235.042	6.185
Verschillen t.g.v. lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	2.155.258	3.932.997
Belastingvoordeel dat voorheen niet was opgenomen	-2.392.297	-6.546.390
Belastingen vorige periodes	-7.408.390	1.290
Andere stijging (daling) van de wettelijke belasting	-107.977	-2.592.713
Totaal winstbelasting	60.270.405	59.516.623
Effectief belastingtarief	23,81%	23,85%

Zoals terug te vinden in de bovenstaande tabel bedroeg het effectieve belastingtarief 23,85% in 2016 en 23,81% in 2015.

Andere toelichtingen

37. Effectiseringbeleid

Het operationele kader en het beleid om effectiseringstransacties te kunnen verwezenlijken, werd medio 2007 uitgewerkt, met als resultaat twee succesvolle uitgiften in de volgende jaren.

Het ging hierbij steeds om de effectisering van een portefeuille Nederlandse residentiële hypothecaire leningen via de SPV Green Apple. Eind 2013 werd de call uitgeoefend bij de Green Apple 2008-transactie zodat deze op 23 januari 2014 op eindvervaldag is gekomen.

Eind 2015 werd de call van de Green Apple 2007 transactie uitgeoefend zodat deze in januari 2016 op eindvervaldag kwam.

De Vennootschap heeft verder in het kader van haar beleggingsbeleid een aantal ABS'en en MBS'en in haar beleggingsportefeuille. Hieronder wordt de portefeuille weergegeven volgens hun exposure met vermelding van het type en het land van uitgifte.

Per type	Per land	Exposure 31/12/2015	Exposure 31/12/2016
MBS	België	29.049.148	26.599.622
MBS	Spanje	33.327.856	27.842.590
MBS	Frankrijk	44.142.592	43.123.402
MBS	Ierland	19.702.910	17.925.571
MBS	Nederland	768.260.625	711.773.598
MBS	Groot-Brittannië	7.515.418	14.795.160
ABS	Duitsland	0	18.449.202
ABS	Spanje	27.915.601	27.128.442
ABS	Verenigde Staten van Amerika	12.157.516	9.521.057
ABS	Frankrijk	19.536.021	22.142.983
ABS	Ierland	17.481.317	18.881.806
ABS	Luxemburg	51.431.042	59.582.144
ABS	Nederland	20.281.855	24.256.347
Totaal effectiseringsposities		1.050.801.901	1.022.021.924

38. Buitenbalansverplichtingen

De Bankpool heeft zelf zekerheden verstrekt op zijn eigen financiële activa. In het onderstaande overzicht zijn de redenen en nominale waarden terug te vinden van de betrokken activa (die allemaal gecatalogeerd zijn onder de 'voor verkoop beschikbare activa').

	31/12/2015	31/12/2016	
Verstrekte zakelijke zekerheden			
Voor aangegane <i>repo's</i>	nominale waarde	85.594.000	0
Voor swaps en caps	nominale waarde	419.032.000	559.469.000
Voor BankCardCompany	nominale waarde	35.000.000	31.000.000
Ontvangen zakelijke zekerheden		28.428.798.197	32.333.852.987

De ontvangen zakelijke zekerheden hebben betrekking op de in het kader van de kredietverlening ontvangen zekerheden (onder andere hypothecaire inschrijvingen, in pand gegeven effecten).

Bij toelichting 9 werden de toegekende en ontvangen 'groepsgaranties' (zie de onderstaande tabel) nader toegelicht.

	31/12/2015	31/12/2016
Toegekende financiële garanties	4.251.895	4.225.620
Ontvangen financiële garanties	47.100	0

Ten slotte zijn er nog de toegekende en ontvangen kredietlijnen. De toegekende kredietlijnen hebben betrekking op betekende kredietlijnen en kredietoffertes voor de *retail* kredietverlening.

De ontvangen kredietlijnen hebben betrekking op de van andere financiële instellingen ontvangen kredietlijnen op de rekeningen die de Vennootschap bij deze instellingen heeft.

	31/12/2015	31/12/2016
Toegekende kredietlijnen	1.452.788.465	1.152.435.508
Ontvangen kredietlijnen	250.000.000	250.000.000

De Vennootschap heeft een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten zullen bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

39. Voorwaardelijke verplichtingen

De Vennootschap is gedaagde met betrekking tot een aantal geschillen binnen het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

De Vennootschap treft voorzieningen voor dergelijke zaken wanneer, naar het oordeel van het management en na overleg met zijn juridische adviseurs, het waarschijnlijk is dat de Vennootschap betalingen zal moeten doen en het te betalen bedrag met voldoende betrouwbaarheid kan worden geschat.

Met betrekking tot verdere claims en juridische procedures tegen de Vennootschap waarvan het management op de hoogte is (en waarvoor, overeenkomstig de hiervoor beschreven principes, geen voorziening is getroffen), is het management, na het inwinnen van professioneel advies, van oordeel dat deze claims geen kans van slagen hebben, dan wel dat de Vennootschap zich met succes tegen de claims kan verdedigen of dat de uitkomst van deze zaken naar verwachting niet zal resulteren in een significant verlies in de resultatenrekening.

40. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na de balansdatum verder geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die een bijstelling van de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap per 31 december 2016 nodig maken.

Op 21 maart 2017 heeft de raad van bestuur de jaarrekening beoordeeld en zijn goedkeuring gegeven voor publicatie. De jaarrekening zal aan de algemene vergadering van aandeelhouders worden voorgelegd op 28 april 2017.

Bijkomende inlichtingen

De IFRS-jaarrekening van de Vennootschap verschijnt in het Nederlands en het Engels. Vragen in verband met de verspreiding van deze verslagen kunt u richten aan:

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv

Belgiëlei 49-53
B-2018 Antwerpen
Tel: + 32 3 285 50 65
Fax: + 32 3 285 51 89
pers@argenta.be

Klachtenbeheer

Bij een klacht of bemerking over de dienstverlening van de Argenta Groep, vragen wij u om in eerste instantie contact op te nemen met de kantoorhouder van het kantoor waar u cliënt bent. De kantoorhouders staan altijd paraat en proberen al het nodige te doen om uw probleem te verhelpen. Als deze bemiddeling u niet tevreden stelt, kunt u zich in tweede instantie richten tot de dienst Klachtenbeheer van de Argenta Groep, zowel voor de activiteiten van de Bankpool als de activiteiten van de Verzekeringspool.

Klachtenbeheer

Belgiëlei 49-53
B-2018 Antwerpen
Tel: + 32 3 285 56 45
Fax: + 32 3 285 55 28
klachtenbeheer@argenta.be